

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

**11'İNCİ SINIF HAVACILIK İNGİLİZCE PROGRAMININ STUFFLEBEAM'İN
CIPP (BAĞLAM-GİRDİ-SÜREÇ-ÜRÜN) MODELİ KAPSAMINDA
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yasin TURAN

Yüksek Lisans Tezi

Eskişehir, 2016

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

**11'İNCİ SINIF HAVACILIK İNGİLİZCE PROGRAMININ STUFFLEBEAM'İN
CIPP (BAĞLAM-GİRDİ-SÜREÇ-ÜRÜN) MODELİ KAPSAMINDA
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YASİN TURAN

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. İlknur YÜKSEL

Eskişehir, 2016

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAY SAYFASI

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Yasin TURAN tarafından hazırlanan “11’inci Sınıf Havacılık İngilizce Programının Stufflebeam’in CIPP (Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün) Modeli Kapsamında Değerlendirilmesi” başlıklı bu çalışma 20/06/2016 tarihinde *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği*’nin ilgili maddesi uyarınca yapılan **Tez Savunma Sınavı** sonucunda **başarılı** bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

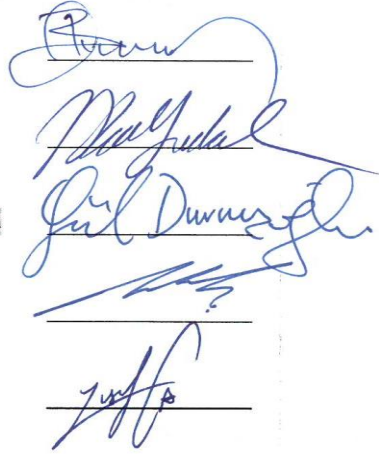
Jüri Başkanı: Prof.Dr. M.Bahaddin ACAT

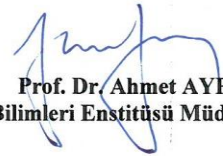
Danışman: Yrd. Doç. Dr. İlknur YÜKSEL

Üye: Prof. Dr. Gül DURMUŞOĞLU KÖSE

Üye: Yrd. Doç. Dr. Engin KARAHAN

Üye: Yrd. Doç. Dr. Yusuf AY

Prof. Dr. Ahmet AYPAY
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Araştırmam boyunca göstermiş oldukları yakın ilgi, rehberlik ve anlayış için saygıdeğer danışman hocam Yrd.Doç. Dr. İlknur YÜKSEL'e, tez çalışmam boyunca her türlü bilgi ve tecrübesini benimle paylaşan değerli hocam Doç.Dr.İsmail YÜKSEL'e ve bana her konuda yardımcı olan Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde görevli diğer hocalarım ve personele sonsuz saygı ve şükranlarımı sunarım.

Mesleğe başladığım günden beri bana rehberlik eden, akademik ve bireysel gelişimim adına desteğini hiçbir zaman eksik etmeyen Dr.Hv.Öđ.Alb. Rahim SARI'ya teőekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca, yalnızca bu araştırma süresi boyunca değer, hayatın tüm zorluklarında bana güvenen, bana her konuda destek olan, kendi sorunlarını ve dertlerini unutup benim sorunlarımla ilgilenen değerli eşim ve biricik oğlum Ömer Berk'in annesi Meryem TURAN'a, beni bugünlere getiren ve bana her konuda güvenen tüm aileme sevgi, saygı ve şükranlarımı sunarım.

Ömer Berk'e....

ÖZET

11'İNCİ SINIFLARDA VERİLEN HAVACILIK İNGİLİZCE PROGRAMININ STUFFLEBEAM'İN CIPP (BAĞLAM-GİRDİ-SÜREÇ-ÜRÜN) MODELİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

TURAN, Yasin

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Programları ve Öğretim

Danışman: Yrd.Doç.Dr.İlknur YÜKSEL

Haziran, 2016

Bu çalışmanın amacı; bir devlet okulunun 11'inci sınıflarında yürütülmekte olan Özel Amaca Yönelik (Havacılık) İngilizce programının Stufflebeam'ın CIPP (Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün) Modeli kapsamında değerlendirilmesidir.

Bu çalışmada yöntem olarak “Zenginleştirilmiş Desen” olarak da adlandırılan “Karma Desen / Karma Araştırma Modeli” kullanılmıştır. Bu bağlamda öncelikle 221 öğrenciye ihtiyaç analizi uygulanmıştır. Daha sonra aynı öğrenci kitlesine ve Havacılık İngilizce derslerine giren 15 ders öğretmenine programı değerlendirmeleri amacıyla anket formu uygulanmıştır. Son olarak da nitel veri toplama aracı olarak 6 öğrenci ve 6 öğretmen ile yarı yapılandırılmış görüşmeler icra edilmiştir.

Çalışma sonucu elde edilen bulgular, Hazırlık sınıf okuyan öğrencilerin ihtiyaç algıları ile Hazırlık sınıfı okumayan öğrencilerin ihtiyaç algıları arasında fark olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca öğrenci ve öğretmenlerin genel anlamda programın uygulanması ile ilgili olumlu görüş beyan ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın sonuçlarına dayanarak, programın kurumsal ve bireysel ihtiyaçlara cevap verecek nitelikte olduğu ancak bazı noktalar itibariyle programda yapılacak bir takım değişikliklerin öğretmen ve öğrenciler tarafından ifade edilen eksikliklerin giderilmesine katkıda bulunabileceği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: CIPP, Özel Amaca Yönelik İngilizce, Havacılık İngilizce.

ABSTRACT

EVALUATION OF AVIATION ENGLISH PROGRAM APPLIED FOR 11TH GRADERS BY USING STUFFLEBEAM'S CIPP (CONTENT-INPUT-PROCESS-PRODUCT) MODEL

TURAN, Yasin

Master Thesis in Curriculum & Instruction,

Advisor: Assistant Prof. İlknur YÜKSEL

June, 2016

The aim of this research is to evaluate an English For Specific Purpose (Aviation English) Program which has been implemented by one of the public high schools by using Stufflebeam's CIPP (Content-Input-Process-Product) Model.

In this study, Mixed Research Method, which is also referred as "Enriched Research Method", was used in order to collect the data. Within this framework, as the first step, a need assessment was applied to 221 students. After the need assessment, the same students and 15 teachers of Aviation English were given a questionnaire in order to evaluate the program. As the last step, 6 students and 6 teachers were given semi-structured interviews in order to collect qualitative data.

The results of the study revealed that there is a difference of perception between the students who studied and didn't study preparatory class. In addition to this, the study revealed that both students and teachers are satisfied with the overall quality of the implemented program.

At the end of the study, it is stated that although the program addresses the institutional and individual needs, there are still some weaknesses stated by both teachers and students and these weaknesses can be minimized by revising the program by taking the results of this study into consideration.

Key Words: CIPP, English for Specific Purpose, Aviation English.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
EKLER LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Araştırmanın Sınırları.....	9
1.5. Araştırmanın Sayıltıları	9
1.6. Tanımlar	10
2. KURAMSAL TEMELLER	11
2.1. Özel Amaca Yönelik İngilizce.....	11
2.1.1. Özel Amaca Yönelik İngilizcenin Kökeni	13
2.1.2. Özel Amaca Yönelik İngilizce Tanımı ve Özellikleri	14
2.1.3. Özel Amaca Yönelik İngilizce Dersinin Amaçları ve Ders Tasarımı	17
2.1.3.1. İhtiyaç Analizi.....	19
2.1.3.2 Program.....	19
2.1.3.3. Materyal.....	20
2.1.3.4. Öğretim Yöntem ve Teknikleri.....	22
2.1.3.5. Değerlendirme.....	24
2.1.4. Havacılığa Yönelik İngilizce.....	25
2.2. Program Değerlendirme	26
2.3. Program Değerlendirme Yaklaşımları	29
2.4. Program Değerlendirme Modelleri	32
2.4.1. Tyler’ın Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli	33
2.4.2. Metfessel-Michael Değerlendirme Modeli	34
2.4.3. Provus’un Farklar Yaklaşımı ile Değerlendirme Modeli	35
2.4.4. Stake’in Uygunluk-Olasılık Modeli	36

2.4.5. Stake'in İhtiyaca Cevap Vermeye Yönelik Değerlendirme Modeli.....	37
2.4.6. Eisner'in (Uzman Görüşüne Dayalı) Eğitsel Eleştiri Değerlendirme Modeli	38
2.4.7. Stufflebeam 'in Bağlam, Girdi, Süreç, Ürün (CIPP) Modeli	39
3. YÖNTEM	43
3.1. Araştırmanın Yöntemi.....	43
3.2. Evren ve Örneklem	44
3.3. Araştırma Ortamı	45
3.4. Veri Toplama Araçları	46
3.4.1. Nicel Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları.....	46
3.4.2. Anket Formlarının Geçerlik-Güvenirlilik Çalışması	48
3.4.3. Nitel Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları	49
3.4.3.1. Öğrenci ve Öğretmen Görüşme Formları.....	49
3.5. Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	49
3.5.1. Nicel Verilerin Analizi.....	49
3.5.2. Nitel Verilerin Analizi	50
4. BULGULAR.....	51
4.1. Nicel Bulgular.....	51
4.1.1. İhtiyaç Analizine İlişkin Bulgular	51
4.2. Havacılık İngilizce Programının Değerlendirilmesine Yönelik Öğrencilere İlişkin Nicel Bulgular	54
4.2.1. Öğrencilerin Programın Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeline Göre Değerlendirmesine Dair Görüşleri (Genel)	54
4.2.2. Öğrencilerin Programın Bağlamına İlişkin Görüşleri	55
4.2.3. Öğrencilerin Programın Girdisine İlişkin Görüşleri.....	58
4.2.3.1. Öğrencilerin Programın İnsan Kaynaklarına Yönelik Girdilerine Dair Görüşleri.....	58
4.2.3.2. Öğrencilerin Programın İçerik, Araç, Gereç, Yöntem ve Ortamına Yönelik Girdilerine Dair Görüşleri.....	61
4.2.4. Öğrencilerin Programın Sürecine İlişkin Görüşleri.....	66
4.2.5. Öğrencilerin Programın Ürününe İlişkin Görüşleri.....	69
4.3. Öğretmenlere Ait Bulgular	73
4.3.1. Öğretmenlerin Programın Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeline Göre Değerlendirmesine Dair Görüşleri (Genel)	73
4.3.2. Öğretmenlerin Programın Bağlamına İlişkin Görüşleri	75

4.3.3. Öğretmenlerin Programın İnsan Kaynaklarına Yönelik Girdilerine Dair Görüşleri	78
4.3.4. Öğretmenlerin Programın İçerik, Araç, Gereç, Yöntem ve Ortamına Yönelik Girdilerine Dair Görüşleri	81
4.3.5. Öğretmenlerin Programın Sürecine Dair Görüşleri.....	85
4.3.6. Öğretmenlerin Programın Ürününe Dair Görüşleri.....	88
4.4. Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Karşılaştırılması	92
4.5. Nitel Bulgular	93
4.5.1. Öğrencilerle Yapılan Görüşmelere İlişkin Nitel Bulgular	93
4.5.1.1. Öğrencilerin Bağlam Boyutuna İlişkin Görüşleri	93
4.5.1.2. Öğrencilerin Girdi Boyutuna İlişkin Görüşleri.....	94
4.5.1.3. Öğrencilerin Süreç Boyutuna İlişkin Görüşleri	96
4.5.1.4. Öğrencilerin Ürün Boyutuna İlişkin Görüşleri	97
4.5.2. Öğretmenlerle Yapılan Görüşmelere İlişkin Nitel Bulgular	98
4.5.2.1. Öğretmenlerin Bağlam Boyutuna İlişkin Görüşleri	99
4.5.2.2. Öğretmenlerin Girdi Boyutuna İlişkin Görüşleri.....	100
4.5.2.3. Öğretmenlerin Süreç Boyutuna İlişkin Görüşleri	101
4.5.2.4. Öğretmenlerin Ürün Boyutuna İlişkin Görüşleri	102
5. SONUÇLAR, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	103
5.1. İhtiyaç Analizine İlişkin Sonuçlar	103
5.2. Bağlam Değerlendirmeye İlişkin Sonuçlar	103
5.3. Girdi Değerlendirmeye İlişkin Sonuçlar	106
5.4. Süreç Değerlendirmeye İlişkin Sonuçlar.....	108
5.5. Ürün Değerlendirmeye İlişkin Görüşler.....	110
5.6. ÖNERİLER	111
5.6.1. Programa İlişkin Öneriler	111
5.6.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	113
6. KAYNAKÇA.....	115

EKLER LİSTESİ

EK-1.İhtiyaç Analizi Formu	123
EK-2. Öğretmen Anket Formu	128
EK-3. Öğrenci Anket Formu	132
EK-4. Öğretmen Görüşme Formu.....	136
EK-5. Öğrenci Görüşme Formu.....	138
EK-6. Bağlam Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Tema, Kategori ve Kod Listesi	140
EK-7. Girdi Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi.....	140
EK-8. Süreç Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi.....	141
EK-9. Ürün Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi.....	142
EK-10. Bağlam Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi.....	142
EK-11. Girdi Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi.....	143
EK-12. Süreç Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi.....	144
EK-13. Ürün Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi.....	145

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Özel Amaca Yönelik İngilizce Türleri	16
Şekil 2.Tyler'ın Amaca Yönelik Program Değerlendirme Modelinin Aşamaları	34
Şekil 3.Betimsel Veri İşleme Süreci.....	36

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 1960-2014 Yılları Arasında Türkiye'deki İç ve Dış Hat Yolcu/Yük Taşıma Bilgileri.....	6
Tablo 2: CIPP Modelinde Yer Alan 4 Değerlendirme Türü.....	41
Tablo 3: CIPP Modelinin Boyutlarına İlişkin Rehber Sorular Matrisi.....	47
Tablo 4: Anket Formlarının Güvenirlilik Analiz Sonuçları.....	48
Tablo 5: Havacılık Mesleğine Yönelik İngilizce Dil Becerilerine Duyulan İhtiyaca Ait Betimsel İstatistikler.....	52
Tablo 6: Havacılık Mesleğine Yönelik İngilizce Dil Becerilerine Duyulan İhtiyacın Hazırlık Sınıfı Eğitimi Alma Durumuna Göre Bağımsız İki Örneklem t Testi Sonuçları	53
Tablo 7: 5'li Likert Ölçeğine Göre Aritmetik Ortalamaların Değerlendirme Aralığı.....	54
Tablo 8: Öğrencilerin Programın Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeline Göre	54
Tablo 9: Öğrencilerin Programın Bağlamına İlişkin Görüşleri	55
Tablo 10: Öğrencilerin Programın İnsan Kaynaklarına Yönelik Girdilerine Dair Görüşleri	58
Tablo 11: Öğrencilerin Programın İçerik, Araç, Gereç, Yöntem ve Ortamına Yönelik Girdilerine Dair Görüşleri.....	61
Tablo 12: Öğrencilerin Programın Sürecine Yönelik Görüşleri	66
Tablo 13: Öğrencilerin Programın Ürününe Yönelik Görüşleri	70
Tablo 14: Öğretmenlerin Programın Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeline Göre Değerlendirmesine Dair Görüşleri (Genel)	74
Tablo 15: Öğretmenlerin Programın Bağlamına İlişkin Görüşleri	75
Tablo 16: Öğretmenlerin Programın İnsan Kaynaklarına Yönelik Girdilerine Dair Görüşleri	78
Tablo 17: Öğretmenlerin Programın İçerik, Araç, Gereç, Yöntem ve Ortamına Dair Görüşleri	81
Tablo 18: Öğretmenlerin Programın Sürecine İlişkin Görüşleri.....	85
Tablo 19: Öğretmenlerin Programın Ürününe Dair Görüşleri.....	89
Tablo 20: Programın Değerlendirilmesine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Dair Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	92
Tablo 21: Öğrenci Görüşmelerine İlişkin Çıkarılan Tema Listesi.....	93
Tablo 22: Öğretmen Görüşmelerine İlişkin Çıkarılan Tema Listesi.....	98

1. Giriş

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, sayıltıları, sınırları ve tanımları yer almaktadır.

1.1.Problem Durumu

Günümüzde İngilizce biliyor olmak gün geçtikçe daha da fazla önem arz eden bir konu olmakla beraber, 1960'lı yılların başlangıcıyla birlikte Özel Amaca Yönelik İngilizce öğrenimine karşı duyulan ihtiyaç, İngilizce öğrenimine yönelik yeni bir açılım getirmiştir. Kaygan (2005), bu durumun ortaya çıkmasında İngilizcenin kısa bir süre içerisinde tüm dünyada kullanılan bilim, teknoloji, ticaret, diplomasi, turizm ve havacılık gibi birçok sektörde ihtiyaç duyulan dil halini almasının etkin bir rol oynadığını ve farklı meslek gruplarında çalışmakta olan birçok bireyin kendi mesleki alanlarına yönelik İngilizce öğrenmenin önemini kavrayarak gelişen bu yeni duruma uygun hareket etmenin yollarını aradığını ifade etmiştir. Başka bir ifadeyle, İngilizce öğrenmek sadece kişisel gelişim aracı olarak görülmekten çıkmış akademik ve mesleki başarının anahtarı olarak değerlendirilmeye başlanmıştır.

Bu bağlamda, Özel Amaca Yönelik İngilizce, son 20 yıl içerisinde önemli bir gelişim sürecinden geçmiş ve bu konuyla ilgilenen uzman sayısı başta olmak üzere, geliştirilen programların kalitesinde ve yapılan araştırma sonucunda elde edilen verilerin miktarında önemli bir artış gözlemlenmiştir (Orr, 2001).

Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretimi alanında eğitim icra eden öğretmenler ve bu alana yönelik eğitim materyalleri hazırlayanlar, Özel Amaca Yönelik İngilizcenin günümüzde verilen İngilizce eğitimleri üzerindeki etkisinin farkına varmış ve bu farkındalığın bir sonucu olarak yürüttükleri çalışmalarda ihtiyaç analizinin önemini vurgulamışlardır. Özel Amaca Yönelik İngilizce, diğer disiplinlerle etkileşim halinde olan fakat kendine özgü yaklaşım, metot ve materyallerin geliştirildiği önemli bir alandır. Materyal odaklı, öğrenci ve öğrenme merkezli bir doğası olması nedeniyle İngilizce öğretimini doğrudan etkileyen bir yapıya sahiptir (Chalikandy, 2013).

Özel Amaca Yönelik İngilizce programlarının en önemli hedeflerinden birisi, öğrenenlerin belirli bir akademik disiplin, bilim, teknoloji veya meslek alanında ihtiyaç duyabilecekleri dil becerilerini edinmelerini sağlamaktır (Butterfield, 1994). Hedefine

ilişkin bu ifadeden da anlaşılacağı üzere, Özel Amaca Yönelik İngilizce denildiğinde Akademik Amaçlara Yönelik İngilizce ve Mesleki Amaçlara Yönelik İngilizce olmak üzere iki temel başlıktan söz edilmektedir (Çelik, 2003). Bu durum Özel Amaca Yönelik İngilizce kavramının çok çeşitli alanlara hitap etmesini de kaçınılmaz kılmaktadır. Mühendislik, Tıp ve Sağlık Bilimleri, Teknoloji, Turizm ve Havacılık bu alanlardan bazılarına örnek olarak gösterilebilir (Chalikandy, 2013).

Yukarıda bahsi geçen alanlar içerisinde İngilizcenin en yoğun olarak kullanıldığı ve evrensel bir iletişim aracı haline geldiği sektörlerin başında Havacılık sektörü gelmektedir. İngilizce, başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere dünyadaki ülkeler tarafından Havacılık sektöründe kullanılan resmi iletişim dili olarak seçilmiştir. (Crystal, 1997). Laird (2006), Havacılık sektöründe faaliyet gösteren bireylerin İngilizce seviyelerinin yetersizliğinden kaynaklanan bir takım iletişim sorunlarının yaşanmakta olduğunu ve bu sorunların zaman zaman felakete yol açan olayların yaşanmasına sebebiyet verdiğini ifade etmiştir. Bu durum, Havacılık sektöründe bulunan bireylerin Havacılık İngilizcesine vakıf olmalarının önemini gözler önüne sermektedir.

Polić ve arkadaşları (2014), Havacılık İngilizcesinin öğretilmesinin altında yatan en önemli sebepleri arasında, öğrenenlerin alanları ile ilgili kitap, makale, dergi ve benzeri kaynakları takip edebilmeleri, meslektaşları ile ortak dil vasıtasıyla iletişim kurabilmeleri ve meslekleri ile ilgili görevleri sorunsuz icra edebilmelerinin sağlanması geldiğini belirtmiştir. Bu nedenle, Havacılık sektörüne yönelik eğitimi veren kurumların hem Havacılık hem de Havacılık İngilizcesi bağlamında öğrencilerin ihtiyaçlarına ve alanın gereksinimlerine cevap verebilecek eğitim programları uygulaması önem arz etmektedir. Bu noktada, hangi meslek alanına yönelik İngilizce eğitimi planlanırsa planlansın, Özel Amaca Yönelik İngilizce programlarının oluşturulmasında ihtiyaç analizlerinin önemi ön plana çıkmaktadır.

Dudley-Evans'a göre (1998), Özel Amaca Yönelik İngilizce bağlamında göz önünde bulundurmanız gereken ilk konu ihtiyaç analizi olup 1960'lı yıllardan itibaren Özel Amaca Yönelik İngilizce çalışmalarının merkezinde daima öğrenenlerin İngilizceyi hangi ihtiyaca binaen öğrendiği konusu yer almıştır. Araştırmanın merkezinde yer alan Havacılık İngilizcesi bağlamında da eğitimin verildiği kurumlarca uygulanan programlar tasarlanırken ihtiyaç analizlerinden çıkan sonuçların göz önünde

bulundurulması, amaçların bu ihtiyaçlara göre belirlenmesi ve ders içeriğinin bu bağlamda hazırlanması gerekmektedir (Kabadayı, 1996).

Genel İngilizce programlarından farklı olarak, Özel Amaca Yönelik İngilizce programları; öğrenenlerin belirli bir alandaki öğrenme ihtiyaçlarını belirli bir süre zarfında karşılayacak nitelikte tasarlanmalıdır. Buna ilave olarak, öğrenenlerin iletişim becerilerinin geliştirilmesi, meslek alanında ihtiyaç duyacakları dil becerilerine odaklanması (doküman inceleme, sunum yapma, iş görüşmeleri vb.) gibi öncelikler program geliştiriciler tarafından göz önünde bulundurulmalıdır (Liton, 2015). İngilizcenin uluslararası iletişim dili olarak kullanıldığı Havacılık sektörüne personel kaynağı sağlayacak eğitim kurumlarında görev yapan idareciler ve öğretmenler de bu öncelikleri dikkate alan bir eğitim planlamalı ve başta ders kitapları olmak üzere tüm eğitim yardımcı materyallerini bu doğrultuda belirlemelidir.

Türkiye'nin jeopolitik konumu gereği kıtalararası bir geçiş noktasında bulunması, Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde yüz yılı aşkın bir süredir faaliyet gösteren Hava Kuvvetleri Komutanlığı'na sahip olması gibi nedenlerden dolayı başta hava taşımacılığı olmak üzere sivil ve askeri Havacılık sektöründe yaşanan hızlı gelişmelerin en belirgin şekilde görüldüğü ülkelerin başında Türkiye gelmektedir. Bu durum, özellikle Havacılık sektöründe duyulan eğitim ihtiyacını gün yüzüne çıkarmış ve bu ihtiyaca cevap verebilmek adına Havacılık sektörünün ihtiyaçlarını giderecek nitelikli personel yetiştirmeyi hedefleyen birçok okul faaliyet göstermeye başlamıştır. Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre, ülkemizde kamu veya özel sektöre bağlı olarak farklı alanlarda faaliyet gösteren Havacılık okulu sayısı 39'a ulaşmıştır (SHGM, 2016).

Yukarıda ifade edilen bilgiler göz önünde bulundurulduğunda, Havacılık üzerine eğitim veren kurumların - başta İngilizce öğretimi olmak üzere - yürüttükleri eğitimlerde öğrencilerinin gelecekte ihtiyaç duyacakları becerilere yönelik eğitim programları ve materyalleri kullanmaları önem arz etmektedir. Havacılık okulları ile ilgili yukarıda verilen rakamların ortaya koyduğu bir diğer gerçek de Havacılığa yönelik eğitimlerin sadece yetişkinler için değil orta öğretim çağındaki genç bireyler için de önemli bir tercih alanı olduğudur. Bu durum aynı zamanda Havacılık ve Havacılık İngilizcesi eğitiminin iyi tasarlanmış bir program üzerine inşa edilmesini önemli kılmaktadır. Bu da, bireysel ve toplumsal ihtiyaçları karşılaması bakımından bireyi

yetiştirecek olan öğretim programlarının çağın şartlarına, bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarına, eğitimin icra edildiği özel alanın gereksinimlerine ve yaşanan gelişmelere uygun olarak belirli zaman aralıklarıyla değerlendirilmesini, yeniden ele alınmasını ve geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır (Dinçer, 2013).

Bu çalışmada, bünyesinde Havacılık üzerine eğitimlerin de verildiği bir ortaöğretim kurumundaki 11'inci sınıflarda yürütülmekte olan Özel Amaca Yönelik İngilizce programının Havacılık İngilizce dersi özelinde değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Bu bağlamda, araştırmanın temel problemi söz konusu öğretim programının sistem yaklaşımını temel alan kapsamlı bir model çerçevesinde değerlendirilmesi oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, bir devlet okulunun ortaöğretim 11'inci sınıflarında 2011- 2012 eğitim öğretim yılından itibaren yürütülmekte olan Özel Amaca Yönelik (Havacılık) İngilizce öğretim programının Stufflebeam tarafından ortaya koyulan Bağlam – Girdi – Süreç – Ürün Modeli (CIPP) kullanılarak paydaş görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesidir.

Bu amaç doğrultusunda araştırma sürecinde aşağıdaki temel sorulara yanıt aranmıştır:

1. Çalışmaya katılan 11.sınıf öğrencilerinin Havacılık İngilizce öğretimine yönelik ihtiyaç algıları nelerdir ve Hazırlık Sınıfı eğitimi alan ve almayan öğrencilerin ihtiyaç algıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Özel Amaca Yönelik (Havacılık) İngilizce öğretim programının;
 - a. bağlamına,
 - b. girdilerine,
 - c. sürecine,
 - d. ürününe ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
3. Özel Amaca Yönelik (Havacılık) İngilizce öğretim programının;

- a. bağlamına,
 - b. girdilerine,
 - c. sürecine,
 - d. ürününe ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
4. Program değerlendirme modelinin basamaklarına ilişkin ortaya çıkan görüşleri öğretmen ve öğrenciler nasıl açıklamaktadır ve uygulamaya dönük önerileri nelerdir?

1.3.Araştırmanın Önemi

Teknoloji ve bilim alanında küresel çapta yaşanan gelişmeler, sağlık, iletişim ve ulaşım gibi birçok alanda hızlı bir değişimi ve büyümeyi de beraberinde getirmektedir. Bu durum yukarıda belirtilen alanlar başta olmak üzere, birçok sektörde daha fazla istihdamı ve nitelikli personel ihtiyacını da gün yüzüne çıkarmaktadır. Gelişimin ve büyümenin en fazla hissedildiği sektörler arasında ise askeri ve sivil Havacılık sektörü gelmektedir. Soğuk Savaş dönemi başlayan ve özellikle de 1960 'lı yıllarda hız kazanan askeri ve politik gelişmeler, Havacılık sektörünün uzay ile buluşmasına kadar uzanan bir sürece evrilmesine zemin hazırlamıştır.

Günümüze gelindiğinde ise gerek askeri gerekse sivil Havacılık alanında yaşanan gelişmelerin hız kesmeden devam ettiğini söylemek mümkündür. Görünmezlik teknolojisine sahip savaş uçakları ve insansız hava araçları gibi gelişmeler askeri Havacılığın geldiği seviyeye örnek olarak gösterilebilir. Sivil Havacılık bağlamında ise faaliyet gösteren havayolu şirketlerinin yapmış oldukları yatırımlar ve gerek yolcu gerekse yük taşıma rakamları son yıllarda bu alanda ne denli bir büyümenin yaşandığını gözler önüne sermektedir. Havacılık sektöründe uluslararası çapta yaşanan bu gelişmelerden Türkiye'deki Havacılık sektörü de etkilenmiş ve git gide büyüyen bir hal almıştır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nden aldığı verilere dayanarak paylaştığı aşağıdaki tabloda verilen bilgiler, 1960-2014 yılları arasında ülkemizde Havacılık alanında yaşanan kayda değer gelişimi anlamayı kolaylaştıracak niteliktedir (TUİK, 2016).

Tablo 1
1960-2014 Yılları Arasında Türkiye'deki İç ve Dış Hat Yolcu/Yük Taşıma Bilgileri

Yıl	YOLCU			YÜK (Ton)		
	Toplam	İç hat	Dış hat	Toplam	İç hat	Dış hat
1960	713 217	528 846	184 371	13 002	8 306	4 696
1970	2 679 139	1 661 890	1 017 249	44 039	24 249	19 790
1980	3 458 165	1 621 998	1 836 167	75 442	32 231	43 211
1990	13 629 965	5 347 723	8 282 242	301 403	99 549	201 854
2000	34 972 534	13 339 039	21 633 495	796 627	226 356	570 271
2001	33 620 448	10 057 808	23 562 640	763 156	171 411	591 745
2002	33 755 452	8 700 839	25 054 613	880 133	181 198	698 935
2003	34 424 340	9 128 124	25 296 216	931 191	188 936	742 255
2004	45 034 589	14 438 292	30 596 297	1 123 108	262 647	860 461
2005	55 545 473	20 502 516	35 042 957	1 249 555	315 858	933 697
2006	61 684 203	28 799 878	32 884 325	1 346 989	373 055	973 934
2007	70 352 867	31 970 874	38 381 993	1 546 025	414 192	1 131 833
2008	79 438 289	35 832 776	43 605 513	1 644 014	424 555	1 219 459
2009	85 508 508	41 226 959	44 281 549	1 726 345	484 833	1 241 512
2010	102 800 392	50 575 426	52 224 966	2 021 076	554 710	1 466 366
2011	117 620 469	58 258 324	59 362 145	2 249 474	617 835	1 631 639
2012	130 351 620	64 721 316	65 630 304	2 249 133	633 074	1 616 059
2013	149 430 421	76 148 526	73 281 895	2 595 316	744 027	1 851 289
2014	165 720 234	85 416 166	80 304 068	2 893 000	810 858	2 082 142

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) – www.tuik.gov.tr

Yukarıda verilen bilgilerden de anlaşılacağı üzere, bu denli hızla gelişen bir sektörün nitelikli personel ihtiyacı duyması kaçınılmazdır. Ulusal olduğu kadar uluslararası boyutu de olan Havacılık sektörü için mesleki bilgi ve becerilerin yanı sıra iletişim becerilerine de sahip olmak önem arz etmektedir. Bu noktada en önemli iletişim aracı olarak dil ön plana çıkmaktadır.

Günümüzde küreselleşmenin de etkisiyle sadece ana dilimizi biliyor olmak dünyaya açılmak ve gerek toplumsal gerekse meslek hayatımızda başarıya ulaşmak adına yeterli olamamaktadır. Küreselleşmenin önemli unsuru olan fiziki ve kültürel hareketlilik farklı olanla karşılaşmayı ve onunla iletişimi zorunlu kılmaktadır. Bireylerin iletişime olan ihtiyaçları sadece sosyal ve kültürel alanlarla sınırlı olmamaktadır. Günümüzde birçok alanda yaşanan gelişmelerin bir sonucu olarak, bireylerin meslek hayatlarında da iletişim becerilerine sahip olmaları ve icra ettikleri meslek alanı içerisinde kendilerini geliştirebilmek adına bu becerilerini kullanmaları önem arz etmektedir.

Bu anlamda mesleki bilginin yanı sıra bilgiye kaynağından ulaşmak, elde edilen bilgiyi ve sahip olunan mesleki tecrübeyi farklı dilleri konuşan bireylere aktarmak ve dünya ile iletişim sağlayabilmek açısından yabancı dilin önemi büyüktür (Sabuncuoğlu, 2010). Öte yandan, Havacılık gibi insan hayatının doğrudan dâhil olduğu alanlarda yabancı dil biliyor olmak mesleki yeterlikler bağlamında ihtiyaçtan öte bir ön koşul halini almıştır.

Mesleki yeterliğin geliştirilmesi yönünde yapılan çalışmaları desteklemek, alanla ilgili güncel gelişmeleri takip etmek ve dünyanın farklı yerlerinde aynı mesleği icra eden bireylerin tecrübelerinden yararlanmak adına icra edilen meslek alanına özgü terimleri, kavramları bilmek önem arz etmektedir. Söz konusu durum, sivil veya askeri Havacılık sektöründe meslek icra eden / edecek bireyler için ayrı bir öneme sahiptir. Başta alfabe olmak üzere, uçuş terminolojisi, kule ile iletişim, uluslararası tatbikat ve gelişim kursları gibi sivil ve askeri alanlardaki konularda mesleki alana yönelik İngilizce bilgisine sahip olmak bireylerin gelişimi için ihtiyaç duyacakları donanımlar arasında gelmektedir.

Örneğin; ülkemizde Havacılık sektöründeki gelişmelere yön veren Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından uygulamaya konulan düzenlemeye göre pilotlar ve hava trafik kontrollerinin dil yeterlilik seviyelerinin tespitine yönelik sınavlara tabi tutulmaları söz konusudur. Dil yeterliği Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO – International Civil Aviation Organization) kriterlerine uymayanların pilot ve hava trafik kontrolörü olması mümkün olmamaktadır.

07 Ocak 2010 tarihinde yayınlanan “Dil Yeterliği Talimatı’na göre; Ticari hava taşımacılığı veya uluslararası uçuş yapacak pilotlar ile hava trafik kontrolörleri, ICAO derecelendirme cetveline göre en az operasyonel seviye (seviye-4) dil yeterliliğine sahip olmalıdır. Dil yeterliği bağlamında ise telaffuz, dilbilgisi, kelime bilgisi, akıcılık, anlama ve iletişim olmak üzere altı başlık altında değerlendirme yapılmaktadır (SHGM, 2016).

Yukarıda verilen örnekten de anlaşılacağı üzere, Havacılığa yönelik eğitim veren kurumların eğitilenlerin özellikle İngilizce becerilerini mesleki ihtiyaçlara göre geliştirecek önlemler almaları ve gerek programlarını gerekse kullandıkları materyalleri bu doğrultuda geliştirmeleri gerekmektedir. Program değerlendirme sürecini bu yönde

işletmek ve paydaş görüşlerini dikkate alarak uygulanan programa yön vermek bu süreçte ayrı bir öneme sahiptir.

Söz konusu durum Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretimi olduğunda ise öğrenenlerin ihtiyaçlarını merkeze alan bir programın yürütülmesi, bu amaca hizmet eden yöntem, teknik ve materyallerin kullanılması öğrenenlerin meslekte ihtiyaç duyacakları dil becerilerini edinmelerine katkıda bulunacaktır.

Dil öğretiminde, özellikle belirli amaca yönelik dil öğretiminde programın geliştirilmesi kadar ders materyallerinin geliştirilmesi de üzerinde durulması gereken konulardan bir tanesidir. Belirli amaca yönelik dil öğretiminde öğretmenlerin zamanlarının büyük bir kısmını materyal geliştirme ve hazırlama almaktadır (Hutchinson ve Waters, 1989, s. 106'dan akt., Karataş ve Türkoğlu, 1997). Bunun en önemli nedenlerinden birisi, Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretiminde öğrenenlerin ilgi ve ihtiyaç alanlarına yönelik materyallere ulaşım güçlüğüdür. Bu durum, Özel Amaca Yönelik İngilizce eğitimi veren öğretmenlerin kendi materyallerini kendileri hazırlamalarını zorunlu kılmaktadır (Karataş ve Türkoğlu, 1997).

Özel Amaca Yönelik İngilizce eğitiminde kullanılacak materyal bulunması zorluğu Türkiye'de de geçerliliğini koruyan bir durumdur. Ülkemizde Genel İngilizcenin uzun yıllardan beri öğretiliyor olması ve çok sayıda yabancı yayın evinin bu alanda faaliyet gösteriyor olması nedeniyle kaynak sorunu yaşanmamakta hatta Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan İngilizce ders kitapları okullarda okutulmaktadır. Öte yandan, Özel Amaca Yönelik İngilizce ve bu bağlamda Havacılık İngilizcesi söz konusu olduğunda ise ders kitabı çeşitliliğinin azaldığı ve öğrenenlerin ilgi, ihtiyaç ve dil seviyelerine uygun bir Havacılık İngilizcesi ders kitabı bulmanın zorlaştığı gözlemlenmektedir. Bu durum, Havacılık İngilizcesi dersinin işleniş ve kullanılan materyallerin değerlendirilmesine yönelik yeterince çalışmanın yapılamamasını da beraberinde getirmektedir.

Yukarıda özetlenen durumlardan dolayı, Özel Amaca Yönelik İngilizce bağlamında Havacılık İngilizce dersine yönelik yürütülen bu çalışmada uygulanan programın, eğitim yöntem ve tekniklerinin ve tasarlanan ders kitabının Stufflebeam tarafından ortaya konulan Bağlam – Girdi – Süreç – Ürün Modeli kullanılarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Söz konusu program, havacılık üzerine eğitimlerde icra eden bir devlet okulunda haftada 2 ders saati uygulanmakta olup program

kapsamında kullanılan ders kitabı, eğitim yardımcı materyalleri ve diğer eğitici unsurlar okulda görevli İngilizce öğretmenleri tarafından hazırlanmıştır. Programın uygulanmasındaki en önemli maksat, lise çağındaki öğrencilerin havacılığa olan ilgilerini artırmak ve gelecekte icra edecekleri mesleğe yönelik teknik altyapının oluşmasını sağlamaktır. Program değerlendirme modeli olarak bu modelin seçilmesinin en önemli nedeni, programı dört önemli aşama çerçevesinde değerlendirme imkânı sunmasıdır. Bu çalışma kapsamında değerlendirilen Havacılık İngilizce programı Araştırmanın, bu alanda gelecekte yapılacak çalışmalara önemli bir katkıda bulunacağı ve programı uygulayan ortaöğretim kurumuna uygulama ile ilgili önemli bir dönüt sağlayacağı değerlendirilmektedir.

1.4.Araştırmanın Sınırları

Bu araştırma;

1. 2015 – 2016 Eğitim – Öğretim yılında devlete bağlı bir ortaöğretim kurumunun Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretimi kapsamında 11’inci sınıfta Havacılık İngilizce dersi alan 221 öğrenci ve söz konusu programı okutmakta olan 15 Havacılık İngilizce ders öğretmeni ile sınırlıdır.
2. Araştırma veri toplama araçları olarak anket formları ve yarı yapılandırılmış görüşme formları ile sınırlı olup gözlem ve doküman analizi gibi unsurlar içermemektedir.
3. Araştırma, veri toplama aracında yer alan maddelerle ve araştırmaya katılanların bu maddelere verdikleri cevaplarla sınırlıdır.
4. Program değerlendirme süreci Stufflebeam tarafından ortaya koyulan Bağlam – Girdi – Süreç – Ürün (CIPP) Modeli ile sınırlıdır.

1.5.Araştırmanın Sayıtları

Araştırma sürecinde;

1. Değerlendirme sürecine katılan öğretmen ve öğrencilerin uygulanan veri toplama araçlarına içtenlikle cevap verdikleri,
2. Araştırmaya katılan öğretmen ve öğrencilerin söz konusu programı değerlendirebilecek bilgi, beceri ve deneyime sahip oldukları,.

3. Kullanılan veri toplama araçlarının ihtiyaç analizinin yapılabilmesi ve paydaş görüşlerinin toplanabilmesi için yeterli düzeyde olduğu varsayılmıştır.

1.6.Tanımlar

Özel Amaca Yönelik İngilizce: Özel Amaca Yönelik İngilizce, belirli bir öğrenci grubunun Genel İngilizce öğretiminin karşılayamadığı belirli bir amaca yönelik ihtiyaçlarının yine belirli bir zaman aralığı içerisinde karşılanması amacıyla tasarlanan İngilizce öğretimidir (Orr 2001).

İhtiyaç Analizi: Öğrencilerin öğrenme ve gelişimlerini iyileştirmek adına uygulanan eğitim programlarının kullanılmasını ve gözden geçirilmesini kapsayan sistematik bilgi toplama sürecidir (Palomba ve Banta 1999 sf. 9'dan akt. Kaygan, 2005).

Program Değerlendirme: Erden (1998)'e göre; program değerlendirme, en genel anlamda, gözlem ve çeşitli ölçme araçları ile eğitim programının etkililiği hakkında veri toplama, elde edilen verileri programın etkinliğinin işaretçileri olan ölçütlerle karşılaştırıp yorumlama ve programın etkiliği hakkında karar verme süreci olarak tanımlanabilir (Özdemir, 2009).

CIPP Modeli: Daniel L. Stufflebeam tarafından ortaya konulan ve programın Context (Bağlam) - Input (Girdi) – Process (Süreç) – Product (Ürün) boyutlarının ele alındığı program değerlendirme modelidir.

2. Kuramsal Temeller

2.1.Özel Amaca Yönelik İngilizce

Özel Amaca Yönelik İngilizceye dair ilk tanımlardan birisi Hutchinson ve Waters tarafından 1987 yılında yapılmıştır. Hutchinson ve Waters'a göre (1987) Özel Amaca Yönelik İngilizce bir ürün değil, belirli bir metodoloji, materyal ve dille sınırlı olmayan bir yaklaşımdır. Bu tanımın vurguladığı bir diğer nokta ise Özel Amaca Yönelik İngilizce programlarının çıkış noktasının “Öğrenen bu dili neden öğrenme ihtiyacı duymaktadır?” sorusu olduğudur (Kim, 1997).

Özel Amaca Yönelik İngilizce, son yıllarda akademik ve mesleki birçok alanda faaliyet gösteren araştırmacılar, öğretmenler ve öğrenciler için önem arz eden ve İngilizceyi gerek yabancı dil gerekse ikinci dil olarak öğrenen bireylerin eğitiminde kullanılan yaklaşımlardan birisi olma özelliğini taşımaktadır. Paltridge ve Starfield (2013)'e göre Özel Amaca Yönelik İngilizce, öğrenenlerin İngilizceyi belirli bir alan çerçevesinde kullanma ihtiyacı duyacakları durumlarda başvurulan bir yaklaşım olarak da tanımlanabilir. (Shi, 2013).

Özel Amaca Yönelik İngilizcenin altında yatan temel teori, İngilizcenin tıpkı diğer diller gibi bütüncül bir yapıdan ziyade zaman içinde değişim geçiren çok sayıda farklı unsurlardan ve bileşenlerden oluşan bir yapıya sahip olmasıdır. İngilizcenin bu yapısal özelliğinin en önemli hedeflerinden birisi ise, belirli bir sosyal, akademik ve mesleki çerçevede bireylerin iletişim ihtiyaçlarının karşılanabilmesidir. Bu yönüyle Özel Amaca Yönelik İngilizce Genel İngilizceden ayrılmaktadır. Genel İngilizce öğretiminde amaç, öğrencilerin genel içeriğe yönelik (Örn: restoranda sipariş verebilmek) edinimlerini sağlamak iken, Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretiminde ise amaç öğrenenlerin kendi başlarına edinmeleri zor olan daha karmaşık içeriklere yönelik İngilizce gereksinimlerinin karşılanmasıdır (Orr,2001).

Genel İngilizce derslerinin işçi ve işverenlerin ihtiyaçlarına tam olarak karşılık veremediğinin farkındalığının arttığı ve İngilizcenin iş dünyası, medya, teknoloji, tıp, eğitim, turizm ve havacılık gibi birçok alanda geçerli dil olarak işlev görmeye başladığı 1960'lı yıllardan itibaren Özel Amaca Yönelik İngilizceye olan talep gün geçtikçe artmaktadır. Bu durum özellikle de eğitimcilerin bu alana daha da fazla yoğunlaşmalarına zemin hazırlamaktadır (Bracaj, 2014).

Yabancı dil öğrenen herkesin iletişim becerilerini geliştirme veya herhangi bir sınavdan başarılı olma gibi Genel İngilizce öğretimi ile karşılanmaya çalışılan birçok kişisel sebepleri bulunmaktadır. Dilin kişiler arası temel iletişim becerilerine dönük yönü denildiğinde, arkadaş ortamında iletişim, aile bireyleri arası iletişim ve iş arkadaşları ile etkileşim gibi sosyal unsurlar akla gelirken akademik dil becerileri denildiğinde ise belirli bir akademik çerçevede ihtiyaç duyulan beceriler ön plana çıkmaktadır. Mesleki ortamlarda başarılı bir iletişim kurabilmenin ön koşulu o meslek alanına özgü jargonu başarıyla kullanabilmek iken iş hayatı dışında cereyan eden iletişim süreçlerinde ise günlük iletişim dilini etkili ve başarılı bir şekilde kullanabilmek önem arz etmektedir. Bu bağlamda, Özel Amaca Yönelik İngilizce, Genel İngilizceden farklı olarak hem kişiler arası iletişim becerilerini hem de gerek akademik gerekse mesleki iletişim becerilerini doğal ve başarılı bir şekilde harmanlamayı gerektirmektedir (Chalikandy, 2013).

Genel İngilizce öğretiminde uygulanacak programı başta olmak üzere, kullanılacak olan yöntem, teknik ve ders materyallerinin ve öğretilecek içeriğin seçiminde başta eğitimin verildiği kurum olmak üzere öğretimi öğrenci merkezli olmaktan uzaklaştıran birçok faktör devreye girmektedir (Diken, 2006). Bu durum Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretiminin dil öğretiminde önemli bir yer edinmesini açıklayacak niteliktedir. Bunun en önemli nedenlerinden birisi, Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretiminde öğrencilerin ihtiyaçlarının belirleyici olması ve başta içerik olmak üzere, uygulanacak yöntem, teknik ve kullanılacak materyallerin bu ihtiyaçlara göre şekillenmesidir. Başka bir ifadeyle, Genel İngilizce öğretiminden farklı olarak Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretiminde öğrenci daha fazla merkezde yer almakta ve ihtiyaçlarıyla öğretimi yönlendirmektedir.

Stevens (1988)'e göre, Genel İngilizce ile Özel Amaca Yönelik İngilizce arasındaki farkları ortaya koyan dört mutlak karakteristik özellik ile iki değişken karakteristik özellik vardır. Mutlak özelliklere göre, Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretimi;

- öğrenenlerin belirli bir ihtiyacını karşılamaya yönelik tasarlanır,
- içerik olarak belirli bir disiplin, meslek alanı veya aktiviteye yöneliktir,

- bu disiplin, meslek alanı veya aktivitenin gerektirdiği sözdizimi, sözcük, söylem, anlambilim vb. merkezindedir,
- söylem çözümlemesi Genel İngilizceden farklıdır.

Öğrenme ortamının şartlarıyla doğrudan ilişkili olan değişken özelliklere göre ise Özel Amaca Yönelik İngilizce;

- öğrenilecek öğrenme becerileri ile sınırlı olabilir
- önceden belirlenmiş herhangi bir yöntem ile öğretilmeyebilir (Stevens, 1988).

2.1.1. Özel Amaca Yönelik İngilizcenin Kökeni

Her ne kadar Özel Amaca Yönelik İngilizce ile ilgili ilk çalışmaların 16'ncı yüzyıla dayandığına dair 1576 yılında turistler için yazılan bir kitabın varlığı örnek olarak gösterilse de birçok dilbilimci ve araştırmacı bu alana yönelik en önemli adımların 1960'lı yıllardan itibaren atıldığını ifade etmektedir. Dudley-Evans ve St. John'a göre (1998), farklı etkenlerin bir araya gelmesi nedeniyle Özel Amaca Yönelik İngilizce gibi bir disiplinin 1960'lı yılların sonlarına doğru ortaya çıkması kaçınılmaz olmuştur. Bilim, teknoloji ve iş dünyasında yaşanan gelişmelerle beraber çok sayıda öğrenci İngiltere, Amerika ve Avustralya gibi ülkelere göç etmek durumunda kalmıştır. Bunun neticesinde farklı bilimsel ve mesleki disiplinlere yönelik İngilizce ihtiyacının gün yüzüne çıktığı bir dönem başlamış ve İngilizce bilim, teknoloji ve iş dünyasına yön veren uluslararası bir dil konumuna gelmiştir (Javid, 2013).

Öte yandan, Özel Amaca Yönelik İngilizcenin hızlı bir şekilde gelişmesini açıklayacak üç ana sebep gösterilebilir. Bunlar; Yeni Dünya düzenine duyulan talep, dilbiliminde yaşanan devrimsel gelişmeler ve öğrenene odaklanılması olarak ifade edilebilir. Buna ilave olarak, İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle birlikte özellikle de Amerika Birleşik Devletleri'nin ekonomik gücünün tetiklediği küresel çaplı bilimsel, teknik ve ekonomik faaliyetlerin de etkisiyle bu süreçte iletişim rolü İngilizceye düşmüştür. (Hutchinson ve Waters, 1987)

Hymes (1972) ise, İngilizce konuşulan ülkelerde yaşanan bilimsel, teknik ve ekonomik gelişmelerin ve dilbilim alanındaki yeni eğilimlerin, Özel Amaca Yönelik İngilizce alanındaki hızlı gelişime katkıda bulunan faktörler olduğunu belirtmektedir.

Özellikle 1970'li yılların başından itibaren, bir dilin özelliklerini tanımlamaktan ibaret olan geleneksel dilbilimi anlayışından dilin gerçek iletişim ortamında kullanılmasına odaklanan yeni bir anlayışa doğru geçiş yaşanmıştır (Javid, 2013).

2.1.2. Özel Amaca Yönelik İngilizce Tanımı ve Özellikleri

Özel Amaca Yönelik İngilizce üzerine farklı zamanlarda farklı araştırmacılar tarafından bir takım tanımlamalar verilmiş olmasına rağmen, herkesin üzerinde hem fikir olduğu bir tanımdan söz etmek yine de mümkün değildir. Örneğin; Robinson (1980), belirli bir hedefi ve amacı olan bireylere öğretilen İngilizce olarak tanımlarken bireylerin dil öğrenirken ulaşmak istediği hedefler arasında mesleki, akademik veya bilimsel ihtiyaçların karşılanması olabileceğini ifade etmiştir (Javid, 2013). Bazı uzmanlar ise Özel Amaca Yönelik İngilizcenin aslında Akademik Amaca Yönelik İngilizcenin bir alt kolu olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunmuştur.

Hutchinson ve Waters tanımlarında Özel Amaca Yönelik İngilizcenin bir türünden ziyade herhangi bir dil öğretim metodolojisini veya materyalini kapsamayan bir yaklaşım olduğunu ifade etmişlerdir. Bu araştırmacılara göre Özel Amaca Yönelik İngilizce bağlamında sorulacak en temel soru “ Öğrenen neden yabancı dil öğrenmeye ihtiyaç duymaktadır?” olacaktır. Başka bir ifadeyle, Özel Amaca Yönelik İngilizce, içerik ve metot gibi birçok kararın öğrenenlerin ihtiyaçlarına göre alındığı bir dil öğretimi yaklaşımını ifade etmektedir (Hutchinson ve Waters, 1987).

Antony (1997)'ye göre Hutchinson ve Waters tarafından yapılan tanımlamanın geçerliliği olmasına rağmen bir takım zayıf noktaları da bulunmaktadır. Bu zayıf noktalardan bir tanesi ise alanında uzman olmayan Özel Amaca Yönelik İngilizce ders öğretmenlerinin derslerini planlarken sadece öğrenenlerin ihtiyaçlarına ve kendi bilgi birikimlerine başvurmaları nedeniyle Özel Amaca Yönelik İngilizce dersleri ile Genel İngilizce derslerinin birbirlerinden net bir çizgi ile ayrıştırılamamasıdır (Hutchinson ve Waters, 1987).

Yapılan tanımlamalarda karşımıza çıkan en önemli ortak noktalardan bir tanesi ise tüm araştırmacıların ve uzmanların ihtiyaç kavramı üzerinde durmuş olmalarıdır. Ancak Dudley-Evans (1998), Özel Amaca Yönelik İngilizcenin tanımı yapılırken ihtiyaç analizinin de ötesine geçilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bunun altında yatan en önemli sebep, ihtiyaçlar belirlenirken öğrenenlerin İngilizcede hangi becerilere ihtiyaç

duyacaklarının esas alınıyor olmasıdır. İhtiyaçların analizi önemli bir adım olsa da hangi becerilere ihtiyaç duyulacağını, bu becerilerin hangi aktivitelerle destekleneceğinin belirlenebilmesi için bu becerileri ve aktiviteleri de içeren dil türünün detaylı bir şekilde analiz edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, Özel Amaca Yönelik İngilizcenin verimliliğinin artırılması için öğrenenlerin eğitim hayatlarında veya iş ortamlarında aşına olduğu metodolojinin kullanılması ve bu yönde düzenlemelere gidilmesi önem arz etmektedir. Örnek vermek gerekirse, eğer öğrenen kişinin eğitim veya çalışma alanı mühendislik ise Özel Amaca Yönelik İngilizce derslerinin planlanmasında mühendisliğe yönelik problem çözme metodolojisinin göz ardı edilmemesi gerekir.

Dudley-Evans'a göre (1998), Özel Amaca Yönelik İngilizcenin kapsamlı bir tanımının yapılabilmesi için temel ve değişken özelliklerden bahsedilmesi gerekmektedir.

Temel Özellikler

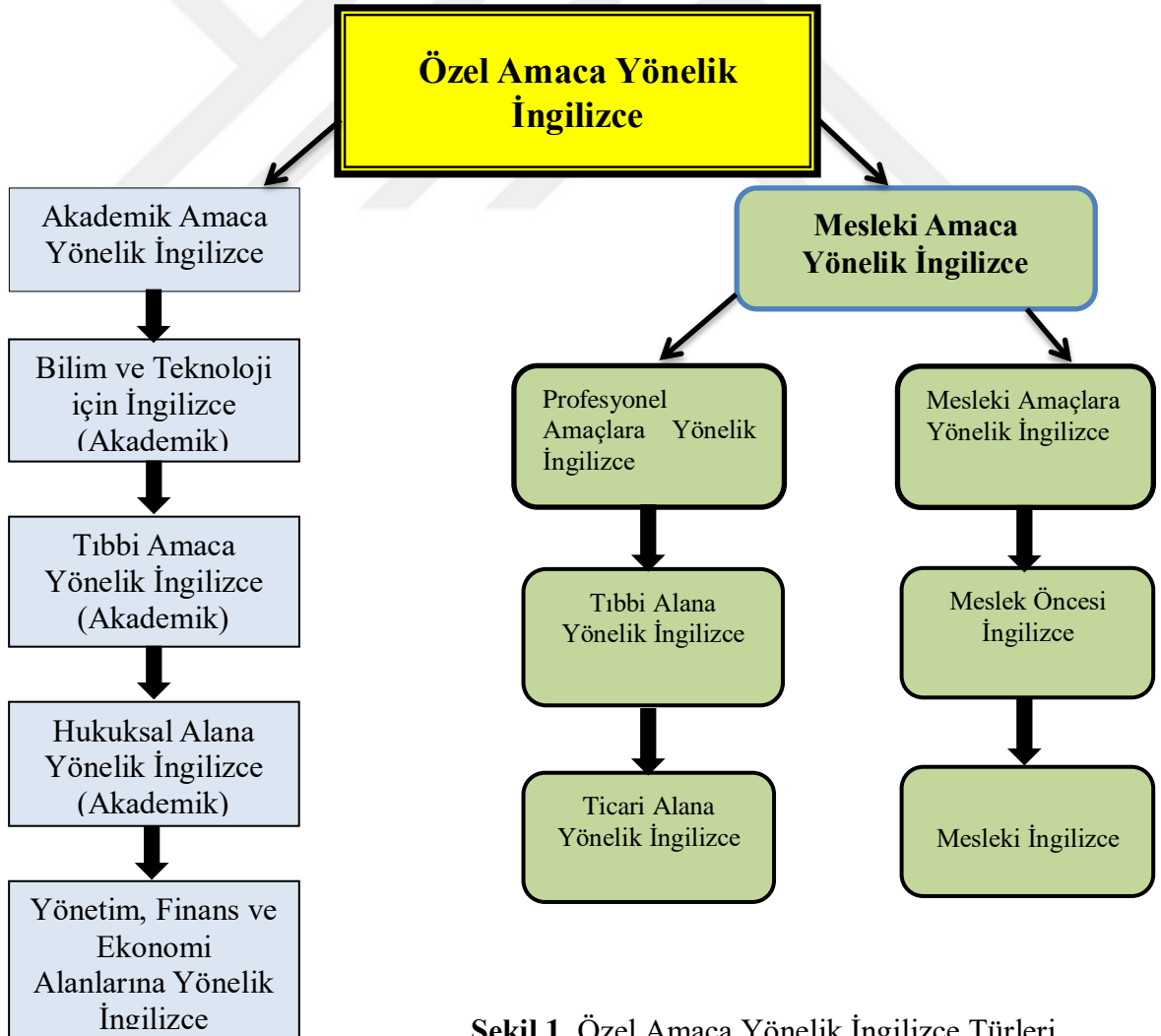
- Özel Amaca Yönelik İngilizce, öğrenenlerin belirli ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanır.
- Özel Amaca Yönelik İngilizce, bağlı bulunduğu disiplinlerin temelini oluşturan yöntem ve aktiviteleri kullanılır.
- Özel Amaca Yönelik İngilizce, dil bilgisi, sözcük düzlemi, çalışma becerileri, konuşma ve üslup bağlamında bu aktivitelere uygun bir dil üzerine inşa edilir.

Değişken Özellikler

- Özel Amaca Yönelik İngilizce, belirli disiplinlere özgü veya bu disiplinlerle ilişkili olacak şekilde tasarlanabilir.
- Özel Amaca Yönelik İngilizce, Genel İngilizce 'den farklı bir yöntem kullanabilir.
- Özel Amaca Yönelik İngilizce, yetişkin öğrenenler için tasarlanabileceği gibi ortaöğretim düzeyinde de tasarlanabilir.

- Özel Amaca Yönelik İngilizce, genellikle orta veya üst seviyedeki öğrenciler için tasarlanır.
- Çoğu Özel Amaca Yönelik İngilizce dersleri öğrenenlerde dilin işleyişine ilişkin belirli bir altyapının olduğunu varsayar.

Özel Amaca Yönelik İngilizce ile ilgili birden fazla tanımın ve özelliğın olmasının yanı sıra farklı türlerinin de olduğu söylenebilir. Bu türler sınıflandırılırken öğrenenlerin dili hangi alanda kullanacakları esas alınmaktadır. Örneğın; eğer bir birey Özel Amaca Yönelik İngilizceyi turizm sektöründe kullanmak üzere öğreniyorsa Turizm İngilizcesi, tıp alanında kullanmak üzere öğreniyorsa Tıp İngilizcesi veya hukuk alanında kullanmak için öğreniyorsa Hukuk İngilizcesi gibi özelleştirilmiş türler de Özel Amaca Yönelik İngilizce kapsamında değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, Hutchinson ve Waters (1987) tarafından yapılan sınıflandırma şu şekildedir:

Şekil 1. Özel Amaca Yönelik İngilizce Türleri

2.1.3. Özel Amaca Yönelik İngilizce Dersinin Amaçları ve Ders Tasarımı

Önceki bölümlerde de ifade edildiği üzere, Özel Amaca Yönelik İngilizce ile Genel İngilizce arasında bir takım farklar söz konusudur. Bu farkların başında derslerin amaçları gelmektedir. Amaçların farklılık göstermesinin sonucu olarak başta derslerin tasarımı olmak üzere Özel Amaca Yönelik öğretim yöntem, teknik ve materyallerinin yabancı dil öğretiminde kullanılan diğer öğretim yöntem, teknik ve materyallerinden farklılık arz etmesi beklenebilir. Özel Amaca Yönelik İngilizce öğrenen bireylerin sınıf ortamına İngilizcenin öğretildiği içeriğe vakıf olarak gelmeleri ve içerik odaklı yürütülecek İngilizce öğretiminin gerektirdiği öğrenme stratejilerine kolay adapte olabilmeleri bu farkın oluşmasına etki eden faktörler arasında gösterilebilir.

İdeal bir Özel Amaca Yönelik ders tasarımına ve bu tasarımın dersin amaçlarını ne ölçüde gerçekleştirebileceğine dair birçok araştırma yapılmaktadır. Hutchinson ve Waters'a göre (1987) iyi tasarlanmış bir Özel Amaca Yönelik İngilizce dersinin amacı; öğrenenlerin İngilizcenin öğrenildiği alan ile ilgili ihtiyaçlarına cevap verebilmektir. Bu nedenle, birçok araştırmanın sonuçlarının da gösterdiği üzere, Özel Amaca Yönelik İngilizce programları oluşturulurken hedef odaklı, öğrenci merkezli ve duruma dayalı olmalarına özen gösterilmelidir. Bu durumda "herkese uyan" bir program ilkesinin uygulanabilirliği zora girerken, bu doğrultuda hazırlanan ders kitaplarının da özel amaçları olan ve belirli bir ihtiyaca göre tasarlanmış bir öğrenme ortamına uygun olmadığı ortaya çıkmaktadır (Robinson, 1991; Dudley-Evans, 1997; Hutchinson ve Waters, 1987; Gatehouse, 2001'den akt. Javid,2013).

Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretiminin gerçekleştiği bir sınıf ortamında öğrenme aktivitelerinin sadece dil edinimini değil aynı zamanda söz konusu alana hitap eden bilgi edinimini de hedefleyeceği söylenebilir. Hedefleri iş ortamında veya mesleki kariyerlerinde sergileyecekleri performansını artırmak olan bireylerin bir araya geldiği sınıflarda yürütülen Özel Amaca Yönelik İngilizce derslerinin program, kullanılan yöntem-teknik ve seçilen materyaller yönüyle farklılık göstermesi doğal bir durum olarak algılanmalıdır (Kim, 1997).

Gerek programın hazırlanması, gerekse kullanılacak yöntem, teknik ve materyallerin belirlenmesinde öğrenenlerin ihtiyaçlarının en iyi şekilde karşılanabilmesi için Özel Amaca Yönelik İngilizce programı tasarlayan eğitimcilerin göz önünde

bulundurduğu bazı eğitimsel parametrelerden söz edilebilir. Bu parametrelerin bazıları programı tasarlayanların tasarrufuna göre şekillenirken bazıları ise program tasarlayıcının dışında gelişen durumlardan etkilenebilmektedir. Dudley-Evans ve St. John (1998) bu parametreleri aşağıdaki soruları sorarak vurgulamıştır (Orr, 2001).

1. Birçok kaygı ve dış etkenden arındırılmış yoğun ve dar kapsamlı bir öğretim mi izlenmeli yoksa diğer derslerle ve çalışma temposu içerisine yedirilmiş kapsamlı bir öğretim mi uygulanmalıdır?
2. Öğrenenlerin performansları ölçülmeli midir yoksa ölçme değerlendirilmeden muaf mı olmalıdır?
3. Öğretim yapılırken anlık ihtiyaçlara mı yoksa gelecekteki ihtiyaçlara mı odaklanılmalıdır?
4. Öğretmenin ihtiyaçları karşılayan (öğrenme ortamını kontrol eden) bir konumda mı olmalıdır yoksa kolaylaştırıcı (öğrenme ortamının yönetimini ve kontrolünü öğrenenlerle paylaşan) bir rol mü üstlenmelidir?
5. Dersin derinliği az fakat geniş bir kapsamı mı olmalıdır yoksa derinliği fazla fakat dar bir kapsamla mı sunulmalıdır?
6. Öğretim uygulama ile birlikte mi verilmelidir yoksa öğretim bittikten sonra mı uygulamaya geçilmelidir?
7. Dilbilgisi ile ilgili konuların verildiği içerik tasarlanırken, öğrenenlerin ilgilerini canlı tutabilmek adına genel bir içerik mi tercih edilmelidir yoksa dilbilgisi unsurları da özel amaca yönelik bir içerik dahilinde mi sunulmalıdır?
8. Aynı ihtiyaçlara sahip homojen bir öğrenme grubu mu yoksa farklı ihtiyaçlara sahip heterojen bir öğrenme grubu mu oluşturulmalıdır?
9. Ders ile ilgili kararlar önceden mi yoksa ders sürecinde mi alınıp uygulamaya konulmalıdır?

Yukarıda belirtilen sorular dâhilinde göz önünde bulundurulması gereken bir diğer önemli nokta ise ders içeriği oluşturulurken hangi konulara öncelik verileceğidir. Ders için ayrılan zaman ve diğer sınırlamalar içeriğin belirlenmesi olduğu kadar seçilecek dokümanları ve bu dokümanların hangi sırayla ele alınacağını da doğrudan

etkilemektedir. Öte yandan, Özel Amaca Yönelik İngilizce dersini oluşturulurken ve izlenmesi gereken basamaklardan bahsetmekte fayda vardır. Bu basamaklar ihtiyaçların analiz edilmesi, programın hazırlanması ve dersin tasarlanması, kullanılacak materyallerin geliştirilmesi, öğretim yöntem ve tekniklerinin belirlenmesi ve dersin değerlendirilmesi olarak sıralandırılabilir. Bu basamakların işlevselliği ile bağlantılı olarak ise öğretmen faktörü de ele alınması gereken bir diğer unsur olarak ifade edilebilir.

2.1.3.1. İhtiyaç Analizi

Öğrencilerin kültür, etnik köken, geçmiş eğitim tecrübeleri, geleceğe dair hedefleri ve İngilizce bilgi düzeyleri gibi birçok bakımdan birbirlerinden farklı olabilmeleri nedeniyle, Amaca Yönelik İngilizce derslerinin tasarlanması söz konusu olduğunda “ihtiyaç analizi” kavramının bu sürecin ayrılmaz bir parçası olacağını söylemek mümkündür.

Öğrencilerin ihtiyaçları ve ulaşmak istedikleri amaçları Özel Amaca Yönelik İngilizce derslerinin temelini teşkil ettiği için ihtiyaç analizi de bu kapsamda ele alınması gereken bir gereksinimdir. Bir öğrencinin İngilizceyi öğrenme sebepleri aynı zamanda öğrencinin ihtiyaçlarını da ifade eder. Bu ihtiyaçlar bireye ve İngilizcenin öğrenildiği içeriğe olduğu gibi disiplinlere göre de farklılık gösterebilir. Bu nedenle ihtiyaç analizi yapılırken öğrencilerin ihtiyaçlarının ve isteklerinin ne olduğunun anlaşılmasına yönelik sorulardan yararlanır. Bu noktada öğrencilerin ihtiyaçlarının sınıflandırılması yapılabilir. Buna göre, ihtiyaçlar acil ve ertelenebilir olmak üzere ikiye ayrılır. Acil ihtiyaçlar öğrencilerin öğretimin icrası sırasında gereksinim duyacakları şeyleri kapsarken, ertelenebilir ihtiyaçlar ise öğrencilerin öğretimden sonra gereksinim duyacakları ihtiyaçları ifade eder. Bu nedenle, öğrencilerin kendilerine özgü şartlarından ve beklentilerinden haberdar olmak gerek ihtiyaç analizi gerekse diğer adımlarda dikkate alınması gereken unsurlardır. (Chalikandy, 2013).

2.1.3.2. Program

Etkili ve öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir program hazırlamak Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretiminde önemli bir role sahiptir. Bu doğrultuda programlar hazırlanırken ihtiyaç analizi yolu ile elde edilen öğrenci gereksinimleri ve tercihleri göz önünde bulundurulmalıdır. İhtiyaç analizinin yanı sıra öğrencilerin

öğrenme geçmişi, hâlihazırdaki hazır bulunuşluk durumları, eksiklikleri, öğrenme periyodu, öğrencilerin beklentileri, öğretmenlerin bilgi ve becerileri, programı tasarlayanların güçlü yönleri ve sınırlılıkları ve öğretme ve öğrenme prensipleri gibi faktörler de programların tasarlanması aşamasında göz önünde bulundurulması gereken unsurlardır (Lin ve arkadaşları, 2014).

Carter (1983)'e göre; Özel Amaca Yönelik İngilizce programlarında bulunması gereken üç önemli karakter vardır. Bunlar: özgün materyal, amaç-odaklı yönelim ve öz yönlendirme olarak ifade edilebilir (Gatehouse, 2014). Materyalin özgün olması ile kastedilen, İngilizcenin öğretildiği özel amaca yönelik içerik ve Dilbilgisel unsurlar ile donatılmış veya uyarlanmış olmasıdır. Bu konu ile ilgili daha detaylı bir değerlendirme bir sonraki bölümde yapılacaktır. Amaç-odaklı yönelim ise; hedef alanda ihtiyaç duyulacak iletişim becerilerinin öncelikli olarak belirlenmesi şeklinde ifade edilebilir. Örnek vermek gerekirse, akademik veya mesleki olsun, İngilizce öğrenen bireylerin kendi alanlarına yönelik konularla ilgili sunum yapabilme, verilen konferansları anlayabilme, bilimsel makale yazabilme vb. becerilerin programın en önemli hedefleri arasında yer almasıdır.

Öz yönlendirme ise, Özel Amaca Yönelik İngilizce öğrenen bireylerin öğrenen olmaktan çıkıp birer kullanıcı olmalarının sağlanmasıdır. Öz yönlendirmenin gerçekleşebilmesi için öğrenenlere neyi ne zaman ve nasıl çalışacaklarına karar verme özgürlüğünün tanınması gerekir. Bunun yanı sıra öğretmenlerin öğrencilere sistematik olarak bir takım öğrenme stratejileri sunmaları ve öğrenmeyi öğrenme konusunda onlara yardımcı olmaları önem arz eder (Carver, 1983). Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde Özel Amaca Yönelik İngilizce ders öğretmenlerinin rolleri ile ilgili daha detaylı bir değerlendirmeye yer verilecektir.

2.1.3.3. Materyal

Özel Amaca Yönelik İngilizce derslerinde kullanılacak materyallerin belirlenmesi söz konusu olduğunda ise Genel İngilizceden ayrışan bir durum karşımıza çıkmaktadır. İngilizce öğretiminin yaygınlaşmasıyla birlikte, kaynak olarak kullanılacak ders kitabı ve muhtelif yardımcı materyal ihtiyacını karşılamak üzere yayınevleri tarafından her seviye uygun kaynak kitaplar piyasaya sürülmüştür. Söz konusu durum Türkiye için de geçerliliğini korumakta olup özellikle Genel İngilizce öğretiminde

kullanılmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ders kitapları da yurt dışı kökenli ders kitaplarının yanı sıra ülkemizdeki okullarda okutulmaktadır.

Genel İngilizce öğretiminde duyulan kaynak ihtiyacının karşılanması konusunda yaşanan bu çeşitliliğin Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretimi için geçerli olmadığı ve bu nedenle Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretmenlerinin öğrencilerinin ihtiyaçlarıyla birebir örtüşen ders kitabı bulmakta oldukça zorlandıkları söylenebilir. Bu durum birçok öğretmenin bu açığı kapatmak adına kendi hedef kitlelerinin ihtiyaçlarına karşılık verecek kaynak dokümanları kendi imkânları ile derlemelerini/hazırlamalarını gerektirmektedir. Öğretmenlerin farklı kaynakları taramalarını ve kendi özgün materyallerini yaratmalarını gerektiren bu süreç, öğrencilerin başarılarını olumlu yönde etkilese de zaman kaybı, maliyet ve öğretmenlere ilave yük getirmesi gibi bazı sorunları da beraberinde getirmektedir (Orr, 2001). Buna rağmen, Özel Amaca Yönelik İngilizce ders öğretmenlerinden, kendilerine verilen çok kısa bir süre içerisinde öğrencilerinin ihtiyaçlarıyla birebir örtüşen bir ders hazırlamaları beklenmektedir (Jones 1990 s. 91'den akt. Chalikandy, 2013).

Öte yandan, gerek hâlihazırda bulunan materyallerin gerekse öğretmenler tarafından hazırlanan materyallerin karşılanması gereken en önemli kriterlerin başında öğrencilerin meslek alanlarına ve bireysel ihtiyaçlarına karşılık verebilmesidir. İhtiyaç analizleri neticesinde oluşturulan iyi bir Özel Amaca Yönelik İngilizce programı eğer iyi seçilmemiş materyaller ile yürütülmeye çalışılırsa bir takım uyumsuzlukların yaşanması söz konusu olabilmektedir. Jan ve Jie (2014) bu uyumsuzlıklardan bazılarını şu şekilde sıralamıştır:

1. Materyallerin ya çok kolay ya da aşırı zor olmasından kaynaklanan materyal-seviye uyumsuzluğu.

2. Hazırlana/seçilen materyaller ile İngilizcenin öğretildiği özel alan içeriğine ilişkin uyumsuzluklar.

3. Dersin yapısı ile materyallerin öncelik uyumsuzluğu. Özel Amaca Yönelik İngilizce dersleri öğrenenlerin ihtiyaçları doğrultusunda beceri odaklı planlanabilirken, birçok materyal daha yerel ve dar kapsamlı olarak hazırlanmakta ve sınırlı beceri düzeylerine hitap edebilmektedir.

4. Öğretmenlerin ilgi alanları ile öğrencilerin ilgi alanları arasındaki uyumsuzluk.

5. Dersin amaçları ile ölçme-değerlendirme araçları arasındaki uyumsuzluk.

Yukarıda ifade edilen riskler, Özel Amaca Yönelik İngilizce program tasarımcılarının ve öğretmenlerinin alanlarına vakıf olacak kadar tecrübe sahibi olmalarının materyal geliştirme konusunda donanımlı olmalarının önemini göstermektedir. Bu durum, her bir öğretmenin uzman bir materyal tasarımcısı olması gerektiği anlamına gelmese de, öğrencilerinin ihtiyaçlarına ve özel alanın gereksinimlerine uygun materyaller seçebilmelerinin, kullanılacak materyalleri yaratıcı etkinliklerle destekleyebilmelerinin ve öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda güncelleyebilmelerinin önemini vurgulamaktadır.

Chalikandy (2013)'e göre, Özel Amaca Yönelik İngilizce derslerine yönelik materyaller tasarlanırken göz önünde bulundurulması gereken bazı unsurlar vardır. Öğrencilerin anlamalarını kolaylaştıracak görsel öğelere yer verilmesi ve görsellerin sade ve anlaşılır bir dille açıklanması bu unsurlara örnek olarak gösterilebilir. Bunlara ilave olarak, video ve ses dosyalarından yararlanılması da Özel Amaca Yönelik İngilizce materyallerinin tamamlayıcısı niteliğindedir. Doğası gereği öğrenci-merkezli bir yapıya sahip olan Özel Amaca Yönelik İngilizce derslerinde mümkün olduğu kadar teknolojik donanımlardan faydalanılması ve bu donanımların özel alana ilişkin konu, içerik, aktivite ve metodoloji ile desteklenmesi materyal zenginliği ve verimliliği adına önem arz etmektedir.

2.1.3.4.Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Genel İngilizce dersleri ile Özel Amaca Yönelik İngilizce dersleri arasındaki farklılıklardan bazıları öğretim yöntem ve teknikleri boyutunda gözlemlenebilir. Daha önce de ifade edildiği üzere, Özel Amaca Yönelik İngilizce dersleri planlanırken farklı disiplinlere ait metodolojiye başvurulabilir. Dil öğretim yaklaşımları ile özel alana yönelik öğretim yaklaşımlarını birlikte kullanabiliyor olması Özel Amaca Yönelik İngilizcenin güçlü yönlerinden birisidir (Chalikandy, 2013).

Widdowson (1983), Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretiminin akademik ve mesleki alanlarla iç içe olduğunu ve bu durumun öğrenciler açısından istek uyandıran

bir durum olduğunu ifade etmektedir. Bu durumu desteklemek adına, Özel Amaca Yönelik İngilizce derslerinde durum incelemesi, proje ve grup çalışmaları, videolar, Bilgisayar Destekli Öğretim stratejileri, internet-temelli aktiviteler, canlandırmalar ve simülasyonlar gibi öğrencilerin ilgilerine hitap edecek yöntem, teknik ve uygulamalara yer verilir. Özellikle de içerik-odaklı ve görev-odaklı öğretim unsurları, Özel Amaca Yönelik İngilizce derslerinde verimliliği artıran unsurlar arasındadır. Öğrencilerin özel alana yönelik bilgileri ve hazır bulunuşlukları öğrenci-öğretmen ve öğrenci-öğrenci iletişimini kolaylaştırmak adına avantaj olarak kullanılabilir.

Chalikandy (2013)'e göre, iyi bir Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretmeni sınıf içerisinde öğrencilerin öğrenmeye karşı olumsuz reaksiyon göstermelerinin önüne geçecek ve onları öğrenmeye motive edecek aşağıda belirtilen bir takım stratejiler kullanabilir:

- Öğrencilerin topluluk önünde konuşma stresi yaşamalarını azaltmak adına grup ve eşli çalışmaları kullanmak
- Ders içerisinde öğrencilerden bir görevi yerine getirmeleri beklendiğinde; “görevi yapılandır – görevi öğrencilere sun – engelleri kaldır – net ve anlaşılır talimatlar ver – görevin nasıl yapılacağını göster – aktiviteleri yönet – aktiviteleri sonlandır - geri dönüt ver” adımlarını takip etmek
- Öğrencilere aktiviteleri yaparken ve aktivite kapsamında soruları cevaplandırırken düşünmeleri ve sorulan soruları cevaplandırabilmeleri için yeterince zaman vermek
- Üründen ziyade sürece odaklanmak
- Öğretim sürecindeki stratejileri çeşitlendirmek ve eğlenceli hale getirmek
- Monotonluktan ve mekanik öğretimden kaçınmak

Yukarıda ifade edilen konular sadece Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretimi değil, başta yabancı dil öğretimi olmak üzere öğrenme ve öğretmenin gerçekleştiği birçok duruma uyarlanabilir. Yapılan birçok araştırma, öğrencilerin kendi öğrenme stillerini aktive ederek yürütülen öğretim faaliyetlerinin öğrenme üzerinde olumlu etkisi olduğunu göstermiştir. Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretmenleri tarafından her bir öğrencinin öğrenme stratejilerinin farklı olabileceğinin anlaşılması ne kadar önemli ise,

öğretmenler ile öğrenciler arasında da benzer farkların olabileceğini anlaması da bir o kadar önemlidir. Bu ifadenin altında yatan en önemli sebep, öğretmenlerin sınıf içinde uygulayacakları öğretim yöntem ve stratejileri belirlerken öğrencilerin dili nasıl öğrendiklerini değil kendilerinin dili nasıl öğrendiklerini referans almalarıdır. (Dunn ve Griggs, 1990; Oxford, Ehrman, ve Lavine, 1991; Wallace ve Oxford, 1992'den akt. Kim, 1997).

2.1.3.5. Değerlendirme

Çalışmanın bu bölümünde ifade edilen “Değerlendirme” kavramı; programın değerlendirilmesinden ziyade, Özel Amaca Yönelik İngilizce dersleri özelinde öğrencilerin bilgi ve beceri düzeylerini belirlemek amacıyla bir takım enstrümanlar (test, uygulama sınavı vb.) uygulanarak elde edilen verilerin analiz edilip yorumlanmasını kapsamaktadır. Değerlendirmenin en önemli fonksiyonlarından birisi de, elde edilen veriler aracılığıyla dersin yeniden gözden geçirilmesi, başarısız öğrencilerin başarısızlıklarının altında yatan nedenlerin tespit edilmesi ve dersin geliştirilmesi adına nelerin yapılabileceğinin tespit edilmesi gibi konularda sağlıklı bilgi sunmasıdır.

Özel Amaca Yönelik İngilizce derslerinin kendilerine has hedefleri, belirli bir öğrenci kitlesi, (bazı durumlarda) sponsorları, program tasarlayıcıları ve uygulayıcıları olduğu için dersin değerlendirilmesi bu paydaşlar açısından önemli bir yer tutmaktadır. Ders hedeflerinin ne kadarının gerçekleştirildiği, süreç içerisinde nelerin doğru nelerin yanlış yapıldığı gibi konuların tespit edilmesi paydaşların bir takım şeyleri gözden geçirmelerini ve düzenlemelerini sağlayacaktır. Bu bağlamda, Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretiminde kullanılan iki tür değerlendirme vardır. Bunlar: öğrencilerin değerlendirilmesi ve programın değerlendirilmesidir (Chalikandy, 2013).

Douglas (2000)'a göre, özel amaca yönelik hazırlanan testlerde ihtiyaç analizleri sonucu ortaya konulan karakteristik özellikleri karşılayabilecek ve öğrencilerle öğretilmesi hedeflenen içeriğin etkileşimini sağlayabilecek unsurlara yer verilmelidir. Bu şekilde hazırlanan testler kullanılarak öğrencilerin belirli bir alana yönelik dil becerilerini kullanma kapasiteleri belirlenebilir. Bu bağlamda, yukarıda belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi adına Özel Amaca Yönelik İngilizce derslerinde öğrencilerin değerlendirilebilmesi amacıyla seviye belirleme sınavı, başarı testi ve yeterlilik sınavları uygulanabilir.

Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde daha detaylı bir şekilde ele alınacak olan ve çalışmanın yürütülme amaçlarından birisi olan program değerlendirme ise gerek yürütülen programın geleceği, gerekse uygulayıcılara sunduğu geri dönüt imkanı açısından son derece önemli bir işleve sahiptir. Özel Amaca Yönelik İngilizce derslerinin belirli bir ihtiyaca yönelik yürütüldüğü düşünüldüğünde, bu ihtiyacın ne kadar karşılandığının tespit edilmesinin en etkili yollarından birisi olarak değerlendirme süreci karşımıza çıkmaktadır. Buna ilave olarak, yürütülen dersin öğrenci ihtiyaçlarıyla ne derecede örtüştüğü ve eksik veya aksayan yanlarının olup olmadığı gibi konulara dair ipuçları sunar. Değerlendirme süreci, programın, kullanılan materyallerin ve öğretme ve öğrenme metotlarının değerlendirilmesini kapsar ve genellikle test sonuçlarının değerlendirilmesi, anketler, ikili görüşmeler ve karşılıklı fikir alışverişinde bulunma gibi bir takım yöntemler kullanılarak gerçekleştirilebilir. Değerlendirme süreci; öğretmenler, öğrenciler, program geliştiriciler gibi paydaşların katılımıyla öğretim sürecinde veya programın sona ermesinin ardından uygulanabilir. (Chalikandy, 2013).

2.1.4. Havacılığa Yönelik İngilizce

Günümüz dünyasında Havacılık sektöründe yaşanan ulusal ve uluslararası gelişmeler, bu sektörde bulunan bireylerin tüm dünyadaki meslektaşlarıyla iletişim kurabilmelerini zorunlu hale getirmiştir. Çalışmanın önceki bölümlerinde de ifade edildiği gibi, Havacılık sektöründe de İngilizce bu gerekliliğin yerine getirilmesi için kullanılan iletişim dili olarak ön plana çıkmaktadır. Özellikle pilotların ve Hava Trafik Kontrolörlerinin iletişim hatalarından kaynaklanan ölümcül kazaların önüne geçmek amacıyla Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü tarafından (ICAO) İngilizce 1951 yılından beri Havacılık sektörünün ortak dili olarak kabul edilmiştir (Boschen ve Jones, 2004'den akt. Park, 2012).

Havacılığa Yönelik İngilizce, kendine özgü bir jargonu olan, kapsamlı fakat uzmanlık gerektiren, sadece pilot veya kontrolör iletişim ile sınırlı olmayıp Havacılık sektöründe faaliyet gösteren teknisyen, uçuş ekibi ve yöneticiler tarafından sektörel faaliyetlerin idamesi için ihtiyaç duyulan Özel Amaca Yönelik İngilizcenin bir alt dalı olarak tanımlanabilir (Aiguo, 2008).

Son yıllarda özellikle de Havacılık sektöründe yaşanan hızlı gelişmeler ve gelişmekte olan ülkelerin bu sektöre olan katkılarından dolayı Havacılığa Yönelik

İngilizce alanında yürütülen çalışmalarda ve araştırmalarda önemli mesafeler kat edilmiştir. Sektörel bazlı bu sebeplerin yanı sıra, Özel Amaca Yönelik İngilizcenin dil öğretiminde gün geçtikçe önem kazanması da Havacılığa Yönelik İngilizceye olan ilgiyi artıran sebeplerden olmuştur.

Bu bağlamda, Havacılığa Yönelik İngilizce öğretiminin ihtiyaçlara karşılık verecek nitelikte olması önem arz etmektedir. Özel Amaca Yönelik İngilizce bahsinde ifade edilen ve iyi bir programın oluşturulmasında etkili olan unsurlar (program, materyal, öğretim yöntem ve teknikleri vb.) Havacılığa Yönelik İngilizce öğretiminde de geçerliliğini korumaktadır. Ülkemizde de Havacılık üzerine eğitim veren sivil ve askeri nitelikte ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarının bulunması nedeniyle, Havacılığa Yönelik İngilizce öğretimi üzerinde yapılan / yapılacak çalışmalar dikkatle takip edilerek öğrencilerin ve sektörün ihtiyaçlarına cevap verebilecek düzenlemeler ele alınmalıdır.

2.2.Program Değerlendirme

Demirel (2003)'e göre; eğitim programlarının tasarlanması ve uygulanması ne kadar önemli ise, uygulanan programların değerlendirilmesi de bir o kadar önem arz etmektedir. Program değerlendirmenin temelinde, öğretimin değerlendirilmesi yatmakta olup uygulanan programın tüm yönleriyle ele alınarak araştırılması hedeflenmektedir. Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere program geliştirme süreci ile programın değerlendirilmesi süreci arasında bir bağlantı vardır. Uygulanan programın başlangıçta hedeflenen amaçlara ne kadar ulaştığı, uygulama sırasında yaşanan problemlerin ve geliştirilmesine ihtiyaç duyulan eksikliklerin neler olduğu ve programın daha iyi sonuçlar verebilmesi için ne tür güncellemelere ihtiyaç duyulduğu gibi konuların tespit edilebilmesi için programın değerlendirilmesi gerekmektedir (Güven ve İleri, 2006).

Tyler (1993)'e göre program değerlendirme süreci; eğitimin hedeflerine ulaşma oranını belirlemeyi, ulaşılamayan hedeflere hangi sebeplerden dolayı ulaşılamadığını tespit etmeyi ve tespit edilen aksaklıkları gidermeyi hedefleyen bir süreç olarak tanımlanmaktadır.

Worthen ve Sanders (1987, s:5'den akt. Bay ve Karakaya, 2006)'e göre; değerlendirme; karar vericiler için politika belirlemek ve karar verme sürecini sağlıklı bir şekilde yürütmek için bir temel oluşturur. Ayrıca, öğrenci gelişimi ve performansı,

öğretmenlerin becerileri, nitelikleri ve performansları, program model ve yöntemleri, okul organizasyonlarının yapısı, okul fonları, okul bütçesi, iş ve finans, imkân ve kabiliyetler, araçlar, kütüphane, donanım, eğitimsel politikalar, okul toplum ilişkisi, okul- ile işbirliği, okul iklimi ve idealleri analiz etmek gibi amaçları gerçekleştiren bir süreçtir.

Uşun (2007)'ye göre değerlendirme, öğretmenlerin bir program ya da öğretim yaklaşımının planlandığı gibi uygulanıp uygulanmadığına karar vermek adına ve tasarlanmış amaç ve hedeflere ne derecede ulaşıldığının belirlenmesi için yardımcı olarak kullanılabilir bir araçtır. Bu bağlamda, program değerlendirme, en genel anlamda, gözlem ve çeşitli ölçme araçları ile eğitim programının etkililiği hakkında veri toplama, elde edilen verileri programın etkinliğinin işaretçileri olan ölçütlerle karşılaştırıp yorumlama ve programın etkinliği hakkında karar verme süreci olarak tanımlanabilir (Erden, 1998'den akt. Özdemir 2009).

Program uygulanmadan önce uygulanması planlanan programın güçlü ve zayıf yanlarını tespit etmek, uygulandıktan sonra ise programın etkinliğini belirlemek amacıyla yürütülen değerlendirme sürecinde toplanan bilgilerin en önemli fonksiyonlarından birisi de program tasarlama ve öğretmenlere, programın gözden geçirilmesi ve kıyaslanması imkânını sunarak uygulanmaya devam ettirilip ettirilmemesi konusunda fikir vermesidir (Ornstein ve Hunkins, 1988'den akt. Karataş ve Fer, 2009).

Cronbach (2000)'e göre, değerlendirmeyi gerektiren 3 tür karar arasında bir ayrım yapmakta olup bu kararları şu şekilde açıklamaktadır:

- 1) Ders Geliştirme: hangi öğretim materyallerinin ve yöntemlerinin yararlı olduğuna ve hangi durumlarda değişime ihtiyaç duyulduğuna karar verilmesi
- 2) Bireylerle ilgili kararlar: öğretimin planlanması için öğrenci ihtiyaçlarının belirlenmesi, seçim ve gruplandırma aşamasında yararlanmak üzere öğrenci özelliklerinin tespit edilmesi ve öğrencilerin kendi gelişimleri ve zayıf yönleri hakkında bilgilendirilmesi
- 3) Yönetimsel durumlar: okul sisteminin ve sistem içerisindeki öğretmen, idareci vb. ne derece iyi verimli olduğuna karar verme

Stufflebeam (2003a), değerlendirmeyi; tasvir etme, edinme ve sağlama s¼reci olarak ifade eder. Ayrıca, değerlendirmeyle ilgili elde edilen bilgilerin uygulanması ve gelişim için ihtiyaç duyulacak kararları almada rehberlik edecek çıktıların elde edilmesi, kurumsal bilgi ihtiyacını karşılamak ve kurumsal taleplere yönelik raporlar hazırlamak ve karmaşık fenomenlerin açıklanmasına yardımcı olmak s¼reci olarak tanımlar.

Kocabatmaz (2011)'e g¼re, program değerlendirme, temelde öğretim değerlendirilmesini içermektedir. Bir öğretim programının başarılı olabilmesi için tüm öğrencilerin programda amaçlanan hedeflere ulaşmış olması gerekmektedir. Bunu sağlamak çoğu zaman mümkün değildir. Bu nedenle öğretim programın uygulanması sonucunda, yetersiz kalan ya da ters işleyen öğeleri olup olmadığı; varsa aksaklıkların programın hangi öğelerinden kaynaklandığını belirlemek ve gerekli düzeltmeleri yapmak amacıyla programın değerlendirilmesi gerekmektedir. Öğretim programı değerlendirilirken programdaki eksiklik ve aksaklıkların belirlenebilmesi için program öğelerinin tamamına bakılması önemlidir.

Değerlendirme s¼recinin işlevsel olarak yürütülebilmesi için bir takım aşamaların göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bunun yanında, program değerlendirme s¼recinin temel aşamalarını ya da işlemlerini Kaya (1997), bu aşamaları aşağıdaki başlıklar altında oluşturmuştur:

- 1) Anlamanın kesinleştirilmesi (program değerlendirmenin ne anlama geldiğinin ortaya konması),
- 2) Amacın belirlenmesi,
- 3) Anahtar tarafların belirlenmesi,
- 4) Olanakların ve engellerin belirlenmesi,
- 5) Yanıt aranacak soruların belirlenmesi,
- 6) Tasarımın kesinleştirilmesi,
- 7) Verilerin toplanması,
- 8) Verilerin ç¼zümlenmesi

9) Sonuçların yorumlanması ve ilgililere bildirilmesi (Akt. Özdemir, 2009).

Fitzpatrick arkadaşları (2004) ise program değerlendirme sürecinin, planlama, uygulama ve değerlendirme olmak üzere üç aşamadan oluştuğunu ifade etmektedir. Bu bağlamda planlama aşaması, değerlendirme sürecinin ilk ve en önemli basamağını oluşturmaktadır. Planlama aşamasında, değerlendirme amaçlı araştırma deseninin ve veri toplama yöntemlerinin tanımlanması, kullanılacak ölçme araçlarının ne zaman, nasıl, ne sıklıkla ve hangi amaçla kullanılacağını belirlenmesi, bu araçların geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılması yer almaktadır. Bunların yanı sıra, planlama aşaması yürütülürken, uygun bilgi kaynaklarının belirlenmesi ve çalışmayla ilgili bir takvimin oluşturulması, toplanan veriler için uygun düzenleme, analiz, yorumlama ve raporlama tekniklerinin belirlenmesi, yönetim ve işbölümü planının hazırlanması, personel gereksiniminin belirlenmesi, değerlendirme bütçesinin hazırlanması ve değerlendirme için işbirliği anlaşmalarının oluşturulması işlemleri de göz önünde bulundurulur

İkinci aşama olan uygulama aşamasında, planlama aşamasında alınan kararlar doğrultusunda araştırma deseni, evren ve örneklem seçimi, verilerin toplanması, analiz edilmesi ve sonuçların yorumlanması gerçekleştirilir ve değerlendirme rapor haline getirilir. Değerlendirme raporunda, yapılan değerlendirmenin özetine, girişine, amaçlarına ve çalışmada yanıt aranacak sorularına, yöntem ve tekniklerine, bulgularına, sonuçlarına ve önerilerine yer verilir. Program değerlendirmede son aşama olan değerlendirmenin değerlendirilmesi aşamasında, değerlendirme sürecinde yaşanan eksiklik ve hataların ortaya çıkarılması amaçlanır(Sağlam ve Yüksel, 2007).

Program değerlendirmenin nasıl ve hangi konular göz önünde bulundurularak yapılacağına yönelik ise farklı yaklaşımlar ortaya konulmuştur.

2.3.Program Değerlendirme Yaklaşımları

Herhangi bir program değerlendirilirken, programın geliştirildiği yaklaşımın yapısı, programla birlikte bireylerde ne tür çıktılar elde edilmesinin hedeflendiği, değerlendirme sonunda atılması planlanan adımların neler olabileceği gibi konular göz önünde bulundurularak bu unsurları kapsayan bir program değerlendirme yaklaşımı ile değerlendirme süreci yürütülebilir.

Posner (2004), değerlendirme sorularının programların değerlendirilmesinde temel teşkil eden anlamlı ve önemli bir rolü olan unsurların başında gelmekte olduğunu ve bu bağlamda beş farklı program yaklaşımının ortaya konulabileceğini ifade eder. Bu yaklaşımlar: 1. Geleneksel (Traditional), 2. Deneysel/Yaşantıya Dayalı (Experiential), 3. Davranışçı (Behavioral), 4. Disiplinler Yapısı (Structure of the Disciplines) ve 5. Yapılandırmacı (Constructivist) programlardır (Özdemir, 2009).

Stufflebeam ve Coryn (2014) hazırladıkları kitapta, toplam 21 değerlendirme yaklaşımını beş temel başlık altında ele almıştır. Bu yaklaşımların ana başlıkları ve içerdikleri alt yaklaşımlar şu şekildedir:

1. Sözde Değerlendirme (Pseudoevaluations): Kamu İlişkileri (Public Relations), Politika ile Kontrol Altına Alınmış Değerlendirme (Politically Controlled), Karşdakini Tatmin Etmeyi Hedefleyen Değerlendirme (Pandering Evaluation), Bahaneye Dayalı Değerlendirme (Evaluation by Pretext), Değerlendirmeye Dayalı Yetkilendirme (Empowerment Under the Guise of Evaluation), Geri Dönüt Değerlendirmesi (Customer Feedback Evaluation).

2. Eksik Değerlendirme (Quasi-evaluation): Hedef Odaklı Çalışmalar (Objective-based Evaluations), Başarı Durumu Metodu (Success Case Method), Katma Değer Olarak Çıktı Değerlendirmesi (Outcome Evaluation as Value-Added Assessment), Deneysel ve Sözde Deneysel Değerlendirme Çalışmaları (Experimental and Quasi-Experimental Studies), Maliyet Çalışmaları (Cost Studies), Teori Odaklı Değerlendirme (Theory-based Evaluation), Meta Analiz (Meta-Analysis).

3. Gelişim ve Hesap Verilebilirlik Odaklı Değerlendirme Yaklaşımları (Improvement and Accountability Based Evaluation Approaches): Tüketici Odaklı Çalışmalar (Consumer Oriented Studies), Akreditasyon ve Sertifikasyon (Accreditation and Certification).

4. Sosyal Gündem ve Savunuculuk Değerlendirme Yaklaşımları (Social Agenda and Advocacy Evaluation Approaches): Yanıtlayıcı veya Paydaş Merkezli Değerlendirme (Responsive or Stakeholder-Centered Evaluation), Yapılandırmacı Değerlendirme (Constructivist Evaluation), Katılımcı Demokratik Değerlendirme (Deliberative Democratic Evaluation), Dönüştürücü Değerlendirme (Transformative Evaluation).

5. Eklektik Değerlendirme Yaklaşımları (Eclectic Evaluation Approaches): Yararlanma Odaklı Değerlendirme (Utilization Focused Evaluation), Katılımcı Değerlendirme (Participatory Evaluation).

Worthern, Sanders ve Fitzpatrick (1997) değerlendirme yaklaşımlarını altı grupta toplamıştır:

- *Hedef Odaklı değerlendirme yaklaşımları (Objectives-oriented approaches)*: Hedefleri tanımlamak ve bu hedeflerin ne ölçüde gerçekleştirildiğine karar vermektir.
- *Yönetim Odaklı Değerlendirme Yaklaşımları (Management-oriented approaches)*: Yönetimle ilgili karar vericileri mekanizmaların bilgi ihtiyaçlarını tespit etmeyi ve bu ihtiyaçları karşılamayı amaçlar.
- *Kullanıcı Odaklı Değerlendirme Yaklaşımları (Consumer-oriented approaches)*: Ürünleri ya da hizmetleri seçme durumunda olan kullanıcılar tarafından kullanılmak üzere, ürünler hakkında değerlendirme bilgisi geliştirmeyi odak olarak belirler.
- *Uzmanlık Odaklı Değerlendirme Yaklaşımları (Expertise-oriented approaches)*: Değerlendirilecek olan her türlü çabanın ne derecede kaliteli olduğuna dair yargıda bulunmak için doğrudan profesyonel uzmanlıktan yararlanmayı hedefler.
- *Muhafif Odaklı Değerlendirme Yaklaşımları (Adversary-oriented approaches)*: Gerek destekleyici gerekse eleştirel gözle bakılan farklı değerlendirme uzmanlarının görüşlerini değerlendirme işleminin merkezine alır.
- *Katılımcı Odaklı Değerlendirme Yaklaşımları (Participant-oriented approaches)*: Değerlendirme işlemi için değerleri, ölçütleri, ihtiyaçları ve verileri belirlemede değerlendirilen programın paydaşlarının katılımını odak olarak belirler.

Ertürk (1998) ise program değerlendirme yaklaşımlarını; 1) eğitim programı tasarısına bakarak, 2) eğitim ortamına bakarak, 3) başarıya bakarak, 4) erişime bakarak, 5) öğrenmeye bakarak 6) ürüne bakarak olmak üzere altı ana başlık altında toplarken Turgut (1983) ve Gözütok (1999) yansıtıcı (reflective), biçimlendirici (formative) ve

toplayıcı (summative) değerlendirme olmak üzere üç tür program değerlendirme yaklaşımından bahsetmektedir (Kocabatmaz, 2011).

Owen ve Rodgers (1999: 53'den akt. Dinçer, 2013) değerlendirmeye farklı bir soluk getirerek değerlendirme formlarını 5 kategoride toplamış ve değerlendirme yaklaşımlarını bu formların anahtar kavramlarında yer vererek açıklamıştır. Bu formlar:

- Proaktif Form (Proactive form): İhtiyaç analizi, araştırma-inceleme yaklaşımı,
- Açıklayıcı Form (Clarificative form): Akreditasyon ve mantık-teori gelişimi,
- Etkileşimli Form (Interactive form): Yanıtlayıcı değerlendirme, eylem araştırmaları, gelişimsel değerlendirme ve kalite inceleme,
- İzleme Formu (Monitoring Form): Sistem analizi ve performans değerlendirme,
- Etki Formu (Impact Form): Amaç temelli, amaçtan bağımsız ve ihtiyaca yönelik değerlendirme yaklaşımları olarak ifade edilebilir.

McNeil (2006) ise program değerlendirme yaklaşımlarını genel olarak iki başlık altında toplamıştır. Bunlar: 1. Uzlaşmacı (Consensus) Modeller (Geleneksel ve Deneysel değerlendirme yapısına sahip olanlar), 2. Çoğulcu (Pluralistic) Modeller (Hümanistik ve Sosyal Yeniden Yapılandırmacı değerlendirmeye sahip olanlar). Uzlaşmacı modelleri genellikle programı sistematik değerlendirenler tercih etmekte olup değerlendirme sürecini sistematik ve deneye dayalı yaklaşımlar ışığında yürütürler. Hümanistik ve Sosyal Yeniden Yapılandırmacılar ise Çoğulcu (Pluralistic) bir değerlendirme görüşüne sahiptirler. Bu yaklaşımda, değerlendirmeyi yapanların programın yürütüldüğü katılımcılarının farklı değerlerini göz önünde bulundurmaları gerektiğini ve kararların değerlendiricilerden katılımcılara (öğrenci, öğretmen, aile, toplum üyeleri, akademisyenler, yöneticiler vb.) doğru değiştirilmesi gerektiği savunulur (Özdemir, 2009).

Yukarıda bazı örnekleri verilen yaklaşımlar doğrultusunda bir takım program değerlendirme modelleri ortaya konulmuştur.

2.4. Program Değerlendirme Modelleri

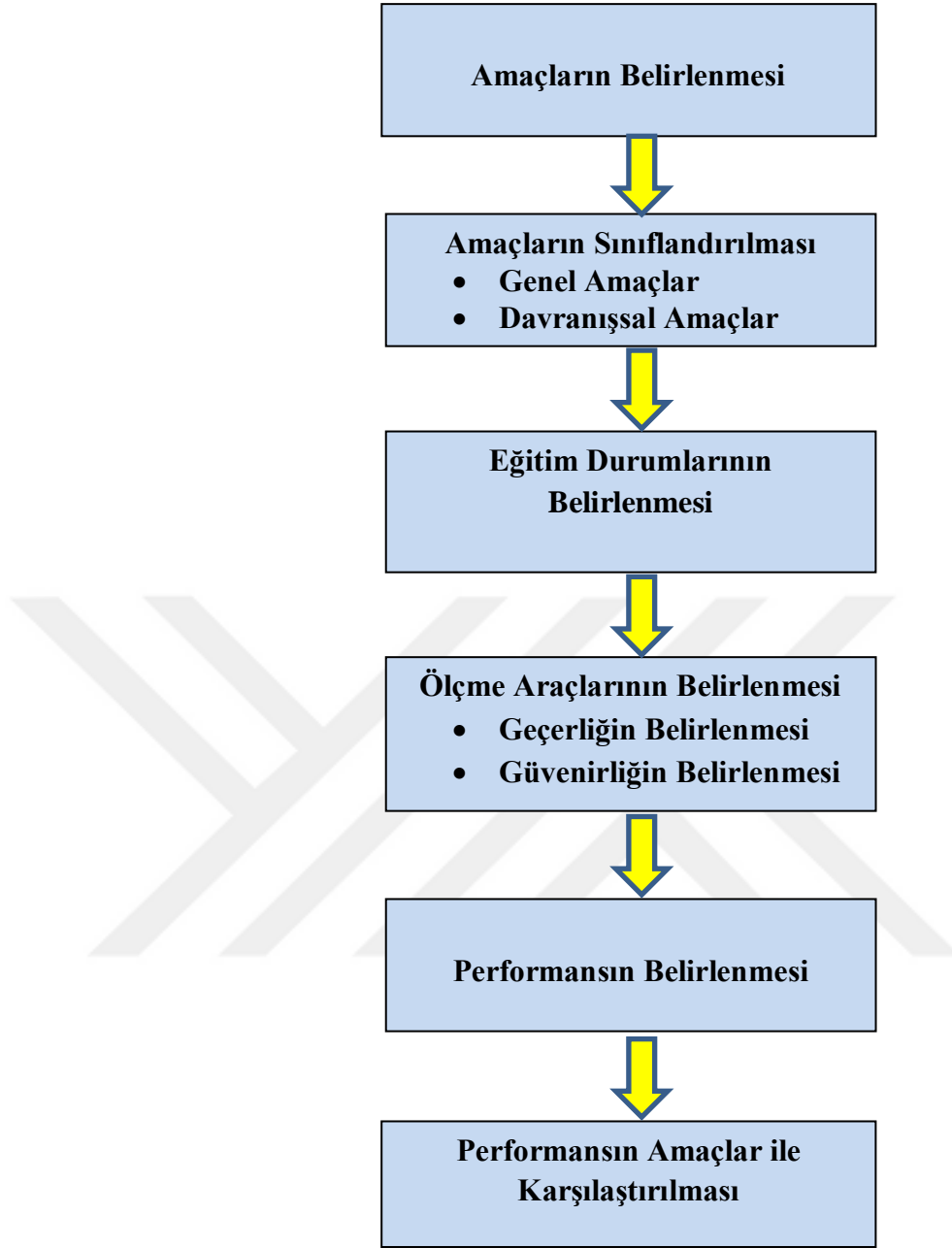
Çalışmanın bu bölümünde alanyazında karşılaşılan bazı program değerlendirme modelleri üzerinde durulacaktır.

2.4.1. Tyler’ın Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli

Ralph Tyler tarafından 1933-1941 yılları arasında geliştirilen bu model, ilerleyen yıllarda ortaya konulan farklı birçok modelin de çıkış noktası olmuştur. Tyler, program değerlendirme yaklaşımını uygulanan programın belirlenen amaçlarının uygulama sonunda ne düzeyde gerçekleştiğinin saptanması üzerine inşa etmiştir (Tyler 1981’den akt. Yüksel, 2010). Tyler, değerlendirme sürecinin geliştirilen ve düzenlenen öğrenme yaşantılarının gerçekten hedeflenen sonuçlar doğrultusunda kazanılıp kazanılmadığını belirlemeye yönelik olarak yürütülmesi gerektiğini ve bu sürecin programın güçlü ve zayıf yönlerini saptamayı kapsamaması gerektiğini belirtmiştir (Özdemir, 2009).

Öğrencilerin bilişsel özelliklerinin yanı sıra, duyuşsal yönleri ve inançları da Tyler’ın üzerinde durduğu konular arasında gelmektedir. Tyler’a göre ilerlemeci eğitimin altında yatan temel fikir; öğrencilerin ilgi alanlarının belirlenmesi ve böylelikle bu alanların öğrencilerin eğitime olan ilgilerini çekmek adına kullanılabilmesidir. (Tyler, 1949 s.10’dan akt. Yüksel, 2010).

Bu modelde, öğrencilerin programın sonunda hedeflenen başarıya ulaşp ulaşmadığını tespit etmek önem arz eder. Bu bağlamda, öğrencilerin giriş davranışlarını ve programın sonunda sahip oldukları davranışları belirlemek amacıyla programın başında ve sonunda olmak üzere en az iki kere ölçüm uygulanır. (Karataş, 2007). Başka bir ifadeyle, bu değerlendirme modeli uygulanan programın hedeflenen amaçlara uygulama sonunda ne derecede ulaşıldığının tespit edilmesi üzerine inşa edilmiştir. Tyler, değerlendirme modeline ilişkin detayları aşağıdaki şekilde verilen süreçle açıklamıştır (Fitzpatrick, Sanders ve Worthen, 2004; Mathison, 2005’den akt. Yüksel, 2010).

Şekil 2.Tyler'ın Amaca Yönelik Program Değerlendirme Modelinin Aşamaları

2.4.2. Metfessel-Michael Değerlendirme Modeli

Hedefe dayalı modellere Metfessel ve Michael tarafından geliştirilen ve bu isimle adlandırılan değerlendirme modeli örnek olarak verilebilir. Bu modelde göze çarpan unsurlardan birisi hedeflerin ne ölçüde gerçekleştirildiğine dair veri elde etmek amacıyla farklı ölçme enstrümanlarının kullanılabilceği fikridir. Söz konusu modeli oluşturan sekiz temel aşama bulunmaktadır. Bu aşamalar;

1. Tüm toplum üyelerinin katılımı,
2. Genel amaçların ve özel hedeflerin düzenlenmesi,
3. Özel hedeflerin ifade edilebilir ve öğrenmeyi kolaylaştırılabilir yapılara dönüştürülmesi,
4. Ölçme araçlarının geliştirilmesi,
5. Periyodik ölçümlerin yapılması,
6. Verilerin analize tabi tutulması,
7. Analiz edilen verilerin yorumlanması ve
8. Program değişikliği ve hedeflerin düzeltilmesi için önerilerin formüle edilmesidir (Popham, 1988'den akt. Özdemir, 2009).

2.4.3. Provus'un Farklar Yaklaşımı ile Değerlendirme Modeli

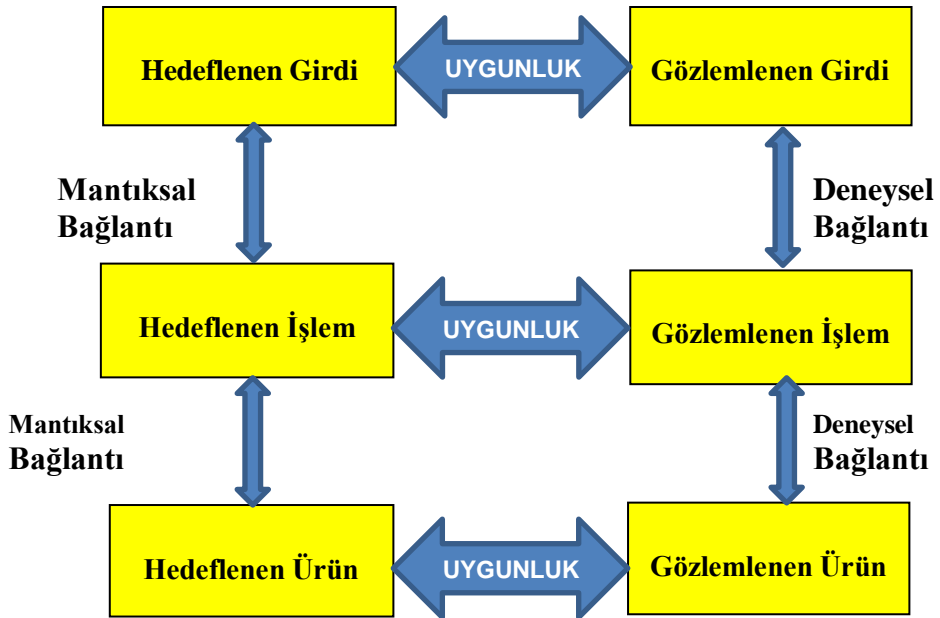
Tyler'in geleneğinden gelen Provus tarafından geliştirilen Farklar ile Değerlendirme Modeli'nin üç temel özelliği vardır. Bu özellikler Provus (1969) tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

- Değerlendirme süreci yürütülürken standartlara dayandırılmalıdır. Değerlendirmenin dayanağı olan bu standartlar belirlenirken süreç içerisindeki paydaşların görüş, öneri ve ortak kararları dikkate alınmalıdır.
- Program değerlendirme aşamaları uygulandıktan sonra, elde edilen sonuçlar ile paydaşlar tarafından belirlenen standartlar arasında farkların veya çelişen durumların olup olmadığı tespit edilmelidir.
- Program değerlendirmede amaç uygulanan programın ne durumda olduğunu görmek adına dönüt sağlamak olduğu için, değerlendirme sonucunda elde edilen veriler göz önünde bulundurularak programın devam ettirilip ettirilmeyeceğine, geliştirilmesine ihtiyaç duyulup duyulmadığına veya programın sonlandırılmasına karar verilmelidir (Yüksel, 2010).

2.4.4. Stake'in Uygunluk-Olasılık Modeli

Stake'in program değerlendirme modelinde ilk aşama olarak niyetlerin ya da programın uygulanmasına dair öngörülerinin tespiti yer almaktadır. İkinci aşamada ise uygulamanın, başka bir ifadeyle performansın gözlenmesi bulunmaktadır. Öngörülerin ve niyetlerin gerçekleşme durumunun tespiti için iyi bir gözleme süreci yürütüldükten sonra değerlendirmenin üçüncü aşaması olarak standartların belirlenmesi sağlanır. Son aşama olarak ise, belirlenen standartlar göz önünde bulundurularak programa ilişkin niyetler ve performans ölçütleri karşılaştırılarak programla ilgili genel bir kanıya ulaşılr (Erden, 1993).

Bu modelde değerlendirmeyi yapanlar, programla ilgili öncelikle ihtiyaçları tespit ederek girdiler, uygulama süreci ve çıktılar hakkında planlanan özelliklerin bir listesini oluşturmaktadır. Daha sonra söz konusu özelliklerin ne derecede uygulandığını ve uygulamaya yönelik performansın düzeyini belirleyebilmek adına veri elde etme yolları aranır. Böylelikle programın uygulanması sürecindeki girdi-süreç-çıkıtı boyutlarına dair elde edilen bulgular ile programın planlanması aşamasında niyet edilen boyutların kıyaslanması sağlanarak aradaki farklar tespit edilmiş olur. (Şahin, 2008: 184'den akt. Serçek, 2014).

Şekil 3. Betimsel Veri İşleme Süreci/Kaynak: Stake (1967'den akt. Yüksel, 2010).

2.4.5. Stake'in İhtiyaca Cevap Vermeye Yönelik Değerlendirme Modeli

Uygunluk – Olasılık Modelinin yanı sıra Stake tarafından geliştirilen bir diğer model ise İhtiyaca Cevap Vermeye Yönelik Değerlendirme Modelidir. Bu modelde odaklanılan konu programın sonuçlarından ziyade etkinlikler ve sürecin değerlendirilmesidir.

Stake (1975)'e göre İhtiyaca Cevap Vermeye Yönelik değerlendirme eski bir alternatiftir. Bu modelde değerlendirme süreci insanların bir şeyi değerlendirmeye tabi tutarken doğal olarak yaptıkları iki şey üzerine kurulmuştur: Gözlemek ve tepkide bulunmak. Bir değerlendirmenin ihtiyaca cevap verebilir nitelikte olabilmesi için; 1) programın hedeflerinden ziyade aktivitelerine odaklanması, 2) bilgi için hedef kitlenin gereksinimlerine cevap verebilmesi ve 3) başarı veya başarısızlıktan bahsedilirken insanların farklı değer yaklaşımlarının dikkate alınması unsurlarının göz önünde bulundurulması gerekir.

İhtiyaca Cevap Vermeye Yönelik değerlendirmede bulunurken dersi değerlendirecek olan kişilerin birçok şey yapması gerekmektedir. Bu bağlamda değerlendirici;

- Görüşmeler ve gözlemler için planlar yapar.
- Farklı kişilerin de programı gözlemleyebilmeleri adına ayarlamalarda bulunur.
- Kısa özetler, betimlemeler, grafikler vb. hazırlar.
- Hedef kitlesi için hangi konuların değerli olduğuna karar verir.
- Farklı bakış açılarına sahip kişilerin görüşlerine başvurur.
- Kayıt altına aldığı verilerin kalitesini kontrol eder.
- Programa ilişkin yaptığı betimlemelerin doğruluğuna ilişkin programı oluşturan ve uygulayan bireylerin görüşlerine başvurur.
- Elde edilen farklı bulguların önemine ilişkin uzmanların görüşlerine başvurur.
- Elde edilen bulguların anlamlılığına ilişkin paydaş görüşlerine başvurur (Stake, 1975).

2.4.6. Eisner'ın (Uzman Görüşüne Dayalı) Eğitsel Eleştiri Değerlendirme Modeli

Eisner tarafından geliştirilen Uzman Görüşüne Dayalı Eğitsel Eleştiri modelinin temelinde, uzmanlık odaklı program değerlendirme yaklaşımı bulunmaktadır. Bu yaklaşıma göre, program değerlendiriciler bir kurumu, programı, ürünü veya yürütülen aktiviteleri değerlendirirken profesyonel uzmanlığa sahip olmaları gerekmektedir. (Eisner, 1976).

Eisner (1976)'in modeline göre, program değerlendirici tıpkı bir sanat uzmanına benzer ve program değerlendirme süreci de sanatsal bir eleştiri gibidir. Bu bağlamda, değerlendirici bir programa, sınıfa veya okula dair eğitimsel bir değerlendirmede bulunurken öncelikle gördüklerini tanımlar, daha sonra yorumlar ve en son olarak da değerlendirir (Eisner, 1977). Bu model, 3 temel boyut üzerine inşa edilmiştir. Bu boyutlar şu şekildedir:

Tanımlayıcı Boyut: Eisner (1976), eğitsel eleştiri boyutunun programın, dersin, okulun vb. hâlihazırdaki durumuna ilişkin olduğunu ifade etmektedir. Bu boyutta sözel ifadeler net ve açık olmalıdır. Bu nedenle, tıpkı sanatsal bir eleştiride olduğu gibi değerlendirme konusunun estetik boyutuna ilişkin tanımlamalarda bulunurken eğitsel eleştirilere vurgu yapmanın yolu olarak dilsel ögeler kullanılır. Tanımlayıcı eğitsel eleştiri ders içerisinde sorulan soruları sayısı ve türü ile tartışma süresi ve dersin öğrencilerde oluşturduğu izlenim hakkında bilgi sunar.

Yorumlayıcı Boyut: Eisner (1985)'e göre eğitsel eleştirinin yorumlayıcı boyutu sosyal ortamdaki birçok faaliyetin anlamını ve önemini anlamaya ilişkindir. Bu boyut, eğitsel ortamlardaki aktiviteler yorumlanırken, uzmanların farklı teori, bakış açısı ve modellere ne ölçüde vakıf olduklarını ortaya koyar. (Koetting, 1988). Örneğin; bir eleştiri yapılırken öğretmen ve öğrencilerin sınıf içerisinde parmak kaldırma konusunu nasıl yorumladıklarına veya sınıf ortamının paydaşlar açısından ne ifade ettiğine dair bir takım yorumlayıcı sorular yöneltilmelidir. Bu tür noktalar değerlendirici tarafından yorumlanmalı ve bu nedenle de değerlendiricilerin geniş bir teorik bilgiye sahip olmaları gerekmektedir.

Değerlendirici Boyut: Eğitsel eleştirinin son boyutu olan değerlendirici boyutta yorumlanan deneyimlerin ve aktivitelerin değerlendirilmesi yapılır. Bu süreçte değerlendirmenin sağlıklı yürütülebilmesi için bir takım ölçütler belirlenmelidir.

Uzmanlık ile eleştirinin birleştirildiği ve kaliteye yönelik bir araştırmanın yürütüldüğü bu modelde farklı öğretim metotlarına, alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ve öğrencilerin eğitim sürecine katılımlarının genel bir değerlendirilmesine yer verilmektedir. Kısacası bu model, nitel analiz ve değerlendirme yöntemleri kullanarak eğitime dair büyük resmin kavramlaşmasına katkıda bulunmaktadır (Yüksel, 2010).

2.4.7. Stufflebeam 'in Bağlam, Girdi, Süreç, Ürün (CIPP) Modeli

1969 yılında ortaya konulan ve 1971 ve 1983 yıllarında Shrinkfiel tarafından yapılan katkılarla birlikte yeniden gözden geçiren Bağlam, Girdi, Süreç, Ürün Modelinin amacı; bir programı, projeyi, ürünü, kurumu veya sistemi değerlendirmek isteyen bireylere rehberlik edebilecek sürdürülebilir ve anlaşılabilir bir çerçeve sunabilmektir.

Stufflebeam (1971)'e göre değerlendirmenin en önemli amaçlarından birisi de karar alma sürecine hizmet etmek olduğu için, alınacak kararların neleri kapsayacağını bilmekte fayda vardır. Bu bağlamda, CIPP modeline göre bağlam, girdi, süreç ve ürün tarafından karşılanan dört karar verme süreci vardır. Bunlar: planlama, yapılandırma, uygulama ve geri dönüştürme olarak ifade edilebilir.

Bağlamın değerlendirilmesi sürecinde değerlendirmeyi yürütenler ihtiyaçları, problemleri, fırsatları konjonktürel durumları ve dinamikleri göz önünde bulundurur. Bağlamın değerlendirilmesi neticesinde elde edilen veriler karar verici mekanizmalar tarafından hedeflerin belirlenmesi, önceliklerin tespit edilmesi ve program hedeflerinin ihtiyaçlara ve tespit edilen problemlerle uyumlu olmasını sağlamak adına kullanılır. Programın diğer paydaşları ise bağlam değerlendirmesi vasıtasıyla programın doğru hedeflerle yönlendirilip yönlendirilmediğine ve elde edilen çıktılarının programın hedefleri ile ne derecede örtüştüğüne dair değerlendirmede bulunur (Stufflebeam ve Coryn, 2014).

Stufflebeam ve Coryn (2014), program değerlendirme modelinin ikinci basamağı olan girdi değerlendirme sürecinde değerlendiricinin alternatif yaklaşımları

belirlemek, planlama ile ilgili prosedürleri değerlendirmek ve programın hedeflenen amaçlara ulaşması için gerekli olan bütçe, personel durumu ve benzeri konulara dair öngörülerde bulunmak suretiyle programın oluşturulması sürecini desteklediğini belirtmektedir. Ayrıca girdi değerlendirmesi sayesinde karar vericiler hangi planlamanın daha etkili olacağına, bütçeye dair taleplerin ne yönde şekilleneceğine, kaynakların nasıl kullanılacağına ve personel arasındaki iş yükü planlamasının nasıl olacağına dair değerlendirmede bulunabilir.

CIPP Modelinin üçüncü basamağında yer alan süreç; program uygulanırken gerçekleştirilen etkinliklerin incelendiği basamaktır (Gökmenoğlu, 2014). Süreç değerlendirmede işlemlere, zaman çizelgelerine ve konulara göre uygulamaya konulan programın işleyişine odaklanılır. Başka bir ifadeyle, yapılan planlamanın ne derecede uygulandığı, uygulama esnasında programın başarısını etkileyen ne tür problemlerin yaşandığı ve hangi düzenlemelerin yapılmasına ihtiyaç duyulduğu gibi sorulara cevaplar aranır (Ünal, 2011).

Programın etkinliğine ve sürdürülebilirliğine karar verebilmek adına sürecin değerlendirilmesi son derece önemlidir. Tseng ve arkadaşlarına göre (2010) süreç, değerlendirme öğretimin uygulanması ile ilgilidir. Uygulana pilot testlerin veya yürütülen değerlendirmenin sonuçlarına göre programın yeniden yapılandırılabilmesi için öğrencilerin ihtiyaçlarının tanımlanması gerekir. Program tasarımıdaki eksikliklerin öngörülmesi, karar alma sürecine bilgi desteğinin sağlanması ve planlanan prosedürlerin doğru işletildiğinden emin olunması süreç değerlendirmesinin belli başlı hedeflerindedir. Süreç değerlendirmesiyle programın yöneticilerine düzenli geri dönütler sağlanır. Süreç değerlendirilirken veri elde etmenin birçok yöntemi vardır. Öğretmenlerin davranış ölçeği, öğretmenlerin değerlendirme ölçeği, standartlaştırılmış başarı ölçeği, uzman referanslı ölçekler ve performansla ilişkin veriler bu yöntemler arasında gösterilebilir.

CIPP Modelinin son basamağında yer alan ürün değerlendirmesinde, değerlendiriciler hedeflenen veya hedefte olmamasına rağmen gerçekleşen kısa ve uzun dönemli çıktılar ile bu çıktıların maliyeti olmak üzere bir takım hususları tespit eder. Programın uygulanması sırasında hedeflenen amaçlara ulaşıp ulaşılmadığına dair geri dönüt sunar. Ürün değerlendirme sayesinde programın sonunda ne denli başarıya ulaşıldığının geniş kapsamlı bir değerlendirilmesinin yapılması sağlanır. Programı

uygulayanlar belirli aralıklarla yapılan değerlendirmeler sayesinde programın önemli çıktılarına odaklanma ve varsa eksikliklerin bu doğrultuda girilmesi için dönüt alma imkânı bulur. Başka bir ifadeyle, ürün değerlendirmesi programın hedeflenen ve hedeflenmeyen çıktılarına dair değerlendirmelerde bulunulmasını ve bu değerlendirmelerin rapor haline getirilmesine katkıda bulunur (Stufflebeam ve Coryn, 2014).

Özetle, CIPP Modeli söz konusu olduğunda; bağlam değerlendirme sürecinde, çevresel analizlerin yapılması, değerlendirme sürecinde geçilmeden öncen elde bulunan kaynakların değerlendirilmesi ve ihtiyaçların belirlenmesi söz konusudur. Girdi değerlendirmede ise olması muhtemel değişiklikler ile birlikte öğretmen görüşleri değerlendirilmektedir. Uygulamaya yönelik aktivitelerin değerlendirildiği üçüncü aşama ise süreç değerlendirme olarak karşılık bulmaktadır. Son aşama olan ürün değerlendirmede ise, programın başarılı olup olmadığı, fark yaratıp yaratmadığı ve bunların sonucuna göre programın uygulanmasına devam edilip edilmeyeceği ve gerekli değişiklikler belirlenmektedir (Serçek, 2014).

Tablo 2
CIPP Modelinde Yer Alan 4 Değerlendirme Türü

	Bağlam	Girdi	Süreç	Ürün
Hedef	Problemlerin tespit edilmesi ve ihtiyaçların belirlenmesi	Muhtemel değişikliklerin değerlendirilmesi	Önerilen değişikliklerin amaçlandığı gibi yapıldığından ve yaşanan sorunların tespit edildiğinden emin olunması	Öğretim programının herhangi bir fark yaratıp yaratmadığının tespit edilmesi
Yöntem	Sınıf içi mülakatlar, testler ve öğrencilerin yazılı ödevleri gibi yöntemlerin kullanılması	Literatür taraması, örnek programların incelenmesi, pilot uygulamalar ve alanda çalışan öğretmen görüşlerine başvurulması	Yürütülen faaliyetlerin ve gerek hedeflenen gerekse hedefte olmayan sonuçların incelenmesi ve kayıt altına alınması suretiyle değişim sürecinin izlenmesi	Öğrencilerin başlangıçtaki performanslarında yaşanan değişimlerin ve öğrendiklerini yeni durumlara uyarlayabilme becerilerinin ölçülmesi

Karar Alma	İhtiyaç duyulan değişiklikler için temel teşkil edilmesi	Değişime ilişkin en fazla desteğin nerden sağlandığının ve hangi çözümün en uygun olduğunun tespit edilmesi	Programın son şeklinin verilmesine yardım edilmesi ve değişimin ne derece etki ettiğinin yorumlanmasına katkıda bulunacak verilerin sunulması	Değişikliklerin devam edip etmemesine veya iptal edilmesine karar verilmesi
------------	--	---	---	---

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma, 11'inci sınıf Özel Amaca Yönelik (Havacılık) İngilizce öğretim programının Stufflebeam'in bağlam-girdi-süreç-ürün (CIPP) program değerlendirme modeli esas alınarak değerlendirilmesi amacıyla, zenginleştirilmiş desen olarak da adlandırılan karma desen/ karma araştırma modeline göre desenlenmiştir.

Nicel yöntemin kullanılması araştırma sonuçlarının genellenilebilmesini (Hara, 1995'den akt. Kocabatmaz, 2011), nitel yöntemin kullanılması algıların ve olayların bütüncül bir biçimde ele alınmasını, ayrıntılı ve derinlemesine bilgilere ulaşılmasını (Yıldırım ve Şimşek, 2003'den akt. Kocabatmaz, 2011) sağlayacağı için tercih edilmiştir. Karma araştırma modelinin kullanıldığı bu tür çalışmalarda, araştırmacılar nitel ve nicel verileri birlikte toplar ve daha sonra bulguların birbirini destekleyip desteklemediğine bakarlar (Büyüköztürk ve arkadaşları, 2010).

Creswell'e (2008) göre karma yöntem araştırmalarının temel varsayımı, nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte veya harmanlanarak kullanılmasının araştırma problem ve sorularının bu yöntemlerin ayrı kullanılmasından daha iyi anlaşılmasını sağladığıdır. Öte yandan, eğitsel araştırmalarda en sık kullanılan karma yöntem araştırmaları; gömülü karma yöntem, açıklayıcı karma yöntem, keşfedici karma yöntem ve paralel karma yöntem olmak üzere dört başlık altında sınıflandırılmıştır (Fırat ve arkadaşları, 2014). Paralel karma yöntem araştırmalarında amaç; nitel ve nicel verileri aynı zamanda toplamak ve bu verileri birleştirerek araştırma problemini anlamayı kolaylaştırmaktır. Başka bir ifadeyle, paralel desen sayesinde veri toplama biçimlerinden güçlü ve zayıf olanı dengeleyerek araştırma sorusuna bir bütün olarak cevap bulunur (Karoğlu, 2015).

Bu doğrultuda, bu çalışmada öğretmen ve öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amacıyla nicel araştırma yöntemleri ile elde edilen verilerin nitel araştırma yöntemlerinden olan yarı yapılandırılmış görüşmelerle desteklenmesi hedeflenmiştir. Bu hedefe yönelik olarak karma yöntemin alt başlıklarından birisi olan paralel desen kullanılmış, nitel ve nicel veriler eş zamanlı olarak toplanarak programın değerlendirilmesine yönelik derinlemesine bilgi edinilmesi amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, verilerin toplanmasına öncelikli olarak ihtiyaç analizi uygulaması ile başlanmıştır. İhtiyaç analizi ile elde edilen sonuçlar analiz edildikten sonra öğrenci ve öğretmenlere programı değerlendirmeleri amacıyla sunulacak olan anket maddelerinin hazırlanması sürecine geçilmiştir. Daha önce yapılan çalışmalar ve uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan anketler nicel veri toplama aracı olarak Nisan ayında uygulanmış sonuçlar SPSS programı ile analiz edilmiştir. Analiz sonucu elde edilen veriler kullanılarak programın daha detaylı ve açıklayıcı bir şekilde değerlendirilebilmesi adına nitel veri toplama aracı olan yarı yapılandırılmış görüşme formları oluşturulmuştur. Araştırmanın son aşamasında daha önce ifade edilen kriterlere göre seçilen öğretmen ve öğrencilerle görüşmeler yapılmış ve tüm araştırma sürecinde elde edilen sonuçlar yorumlanarak öneriler oluşturulmuştur.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evrenini; Anadolu Lisesi eğitim programına göre eğitim-öğretim etkinliğinde bulunan bir devlet okulunun 11'inci sınıfında Özel Amaca Yönelik (Havacılık) İngilizce programı uygulanan 221 öğrenci ile aynı okulda Özel Amaca Yönelik (Havacılık) İngilizce dersine giren 15 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma evreninin tamamına ulaşmada bir sorun yaşanmadığı için ayrıca örneklem seçimine gidilmemiştir.

Araştırmanın nicel verilerinin elde edilmesi kapsamında ilk etapta öğrencilere ihtiyaç analizi ölçeği uygulanmıştır. Programın değerlendirilmesi kapsamında ise öğrenci ve öğretmenlerin görüşleri anket kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın nitel boyutlarına yönelik verilerin elde edilmesi için öğrenci ve öğretmenlerle yarı yapılandırılmış grup görüşme formları kullanılmıştır.

Görüşme, nitel araştırma yöntemleri kapsamında en sık başvurulan veri toplama araçlarından biridir. Görüşme; önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim sürecidir (Stewart ve Cash, 1985 s.7'den akt. Yıldırım ve Şimşek, 2013). Görüşme formları kapsamında benzer konulara yönelmek yoluyla farklı insanlardan aynı tür bilgilerin alınması hedeflenmektedir. Bu çalışma kapsamında, öğrenci ve öğretmenlerin programın bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarına yönelik ayrıntılı görüş sahibi olmak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmış ve Özel Amaca Yönelik (Havacılık)

İngilizce programı kapsamında eğitim gören 6 öğrenci ve derslere giren 6 öğretmene uygulanmıştır.

Görüşlerine başvuru alan öğrenciler belirlenirken öğrencilerin Oxford Placement Test (OPT) sınavından aldıkları notlar kriter olarak belirlenmiş ve 6 kişilik grup belirlenirken notu en yüksek olan 2 öğrenci, orta düzeyde olan 2 öğrenci ve notu zayıf olan (hedeflenen CEF dil seviyesine göre) 2 öğrenci tespit edilerek görüşme grubu oluşturulmuştur.

Benzer bir gruplandırmaya görüşmenin uygulanacağı öğretmenlerin tespit edilmesinde başvurulmuştur. Görüşmeye katılan 6 ders öğretmeni belirlenirken öğretmenlerin meslekteki deneyimleri kıstas olarak belirlenmiş ve en deneyimli 3 öğretmen ile en deneyimsiz 3 öğretmen görüşmeye alınmıştır.

3.3. Araştırma Ortamı

Bu çalışma, Milli Eğitim Bakanlığı'nın Anadolu Liseleri için hazırladığı müfredatı uygulayan ve bünyesinde Havacılık ile ilgili eğitimleri de barındıran yatılı bir devlet lisesinde yürütülmüştür. Söz konusu okulda eğitim gören öğrencilerin tamamı sınav ile okula kabul edilmiş olup toplam öğrenci mevcudu 820'dir. Havacılık İngilizce programının uygulandığı 11'inci sınıf öğrencileri arasında Hazırlık sınıfı eğitimi alan ve almayan öğrenciler bulunmaktadır.

Programın yürütüldüğü okul teknik ve fiziksel donanımlar bakımından yeterli düzeyde olmasına rağmen, özellikle dil laboratuvarı ve simülatör gibi programın çıktıklarına doğrudan etki edecek unsurlar bakımından yeterli düzeyde değildir. Okulda İngilizce dersleri ve Havacılık İngilizce dersleri için kullanılan 20 öğrenci kapasiteli bir dil laboratuvarı ve yine 20 öğrenci kapasiteli bir Havacılık simülatörü bulunmaktadır. Dil laboratuvarı tüm İngilizce dersleri için tüm sınıflar tarafından haftada 1 ders saati kullanıma açılırken, Havacılık simülatörü sadece Havacılık İngilizce dersleri için kullanılmaktadır. 11'inci sınıfta ortalama 22 öğrenciden oluşan toplamda 10 sınıf bulunmaktadır.

Çalışmanın yürütüldüğü okulda her sınıfta haftada 10'ar saat İngilizce öğretimi yapılmakta olup 11'inci sınıflarda haftalık 10 ders saatinin 2'si Havacılık İngilizce dersi için planlanmıştır. İngilizce eğitimini yürüten Yabancı Dil Bölüm Başkanlığı

bünyesinde 1'i Bölüm Başkanı olmak üzere toplam 20 öğretmen görev yapmakta olup öğretmenlerin deneyimleri ve eğitim düzeyleri farklılık göstermektedir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında gerek nicel gerekse nitel veri toplama araçları kullanılmıştır. Bu bağlamda yürütülen çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

3.4.1. Nicel Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında ihtiyaç analizini yürütmek ve alt problemlere yanıtlar bulmak amacıyla CIPP değerlendirme modeli çerçevesinde bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutlarının dikkate alındığı nitel ve nicel veri toplama araçları geliştirilmiştir. Söz konusu veri toplama araçları hazırlanırken daha önce yürütülen çalışmalardan yararlanılmıştır. İhtiyaç analizine yönelik veri toplama aracı hazırlanırken Karadayı (1996) tarafından geliştirilen İhtiyaç Analizi Anket Formundan yararlanılarak bir taslak oluşturulmuş ve bu taslakta yer alan maddelerin kapsam geçerliği için Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü öğretim üyelerinin ve Havacılık alanında uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuştur.

CIPP değerlendirme modeli bağlamında program değerlendirmeye yönelik veri toplama aracı hazırlanırken Dinçer (2013) tarafından hazırlanan Değerlendirme Anketinden yararlanılmış ve bir takım eklemeler ile düzenlemeler yapılarak veri toplama aracı oluşturulmuştur. İhtiyaç Analizi ve programın değerlendirilmesi için kullanılan veri toplama aracındaki maddeler beşli Likert tipinde; “Hiç Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Fikrim Yok”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” biçiminde derecelendirilmiştir. Cevap seçeneklerinden en olumsuz ifadeye 1 puan, en olumlu ifadeye ise 5 puan verilmiştir. İki bölümden oluşan ihtiyaç analizine yönelik veri toplama aracının birinci bölümde kişisel bilgiler; ikinci bölümde ise 40 maddeden oluşan ifadeler yer almaktadır. Aynı şekilde, program değerlendirmeye yönelik hazırlanan veri toplama aracının birinci bölümünde kişisel bilgiler, ikinci bölümünde ise CIPP modelini bağlam, girdi, süreç ve ürün bağlamında değerlendirmeyi hedefleyen 69 madde yer almaktadır.

Veri toplama aracı geliştirildikten sonra pilot uygulama yapılarak uygun analiz yöntemleriyle geçerlik ve güvenilirliği incelenmiştir. Veri toplama aracı araştırmanın

yürütüldüğü okulda eğitim gören 124 öğrenciye uygulanarak maddelerin anlaşılıp anlaşılmadığı denenmiştir.

Araştırmanın nicel bölümünde kullanmak amacıyla 11'inci sınıflarda yürütülen Havacılık İngilizce programını değerlendirmek üzere CIPP modelinin dört aşamasını (Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün) temel alan "Havacılık İngilizce Programı Değerlendirme Anketi" geliştirilmiştir. Anket hem öğretmenler hem de öğrenciler için geliştirilmiş her iki katılımcı gruptan da benzer ifadelerle yönelik görüşleri talep edilmiştir.

Öğretmen ve öğrencilere yönelik anket formunun hazırlanması sırasında 4 aşamalı bir süreç takip edilmiştir. Bağlamda, CIPP modelinin her bir boyutuna ilişkin bazı sorular rehber olarak kullanılmıştır.

Tablo 3
CIPP Modelinin Boyutlarına İlişkin Rehber Sorular Matrisi

Rehber Olarak Kullanılan Temel Sorular	
Bağlam	<ul style="list-style-type: none">- Program kapsamındaki en öncelikli ihtiyaçlar nelerdir?- İhtiyaçları karşılamak için programın amaçları ne olmalıdır?- Program ihtiyaçları ne ölçüde karşılamıştır?- Program hangi hedefleri gerçekleştirmeye yöneliktir?
Girdi	<ul style="list-style-type: none">- Hedeflerin gerçekleştirilmesi için hangi yaklaşımlar kullanılmaktadır?- Seçilen materyallerin hangileri daha kullanışlıdır?- Programın etkin bir şekilde uygulanması için bir takım engeller var mıdır?
Süreç	<ul style="list-style-type: none">- Program hedeflenen süre, bütçe vb. uygun yürütülmekte midir?- Program daha güçlü hale nasıl getirilebilir?- Paydaşlar programın yürütülmesi sürecinden memnun mudur?- Karşılaşılan problemler ve çözüm yolları nelerdir?

Ürün	<ul style="list-style-type: none"> - Program hedeflenen nitelikleri karşılamış mıdır? - Program kapsamında öğrenilenler uygulanabilir midir? - Başarı veya başarısızlık ölçütü var mıdır? - Program sonunda beklenmeyen etkiler oluşmuş mudur?
-------------	--

Tablo 3. (Stufflebeam, 2014)'den uyarlanmıştır.

3.4.2. Anket Formlarının Geçerlik-Güvenirlik Çalışması

Yapısal geçerlikle ilgili en önemli unsur içerik geçerliliğidir. İçerik geçerliliğinde ölçme aracının öngörülen hususları ölçüp ölçmediği, soruların ölçülen kavramın anahtar yönlerini kapsayıp kapsamadığı araştırılır (Baş, 2006). Öğretmen ve öğrenci anketinin geçerlik çalışmaları uzman görüşü alınarak yapılmıştır. Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nden 1 Doç.Dr. ve 1 Yrd.Doç.Dr.'un görüşleri alınarak anketin ön uygulama formu oluşturulmuştur.

Hem öğretmenler hem de öğrencileri için yapılan pilot uygulamada anket formlarının tüm maddelerinden alınan puanlar arasında bir tutarlılığın olup olmadığını saptamak amacıyla Cronbach-Alpha güvenilirlik hesabı yapılmıştır. Anketin iç tutarlılık hesabına göre, öğretmen anketinden alınan toplam $\alpha=.941$ olup öğrenci anketi $\alpha=.940$ olarak hesaplanmıştır.

Asıl uygulama sonuçlarına göre öğretmen ve öğrenci anketlerinden elde edilen sonuçlar Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4
Anket Formlarının Güvenirlik Analiz Sonuçları

Başlıklar	Öğrenci		Öğretmen	
	Cronbach's Alpha(α)	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha(α)	Madde Sayısı
Bağlam	0,797	11	0,689	11
Girdi (İns.Kay.)	0,860	12	0,639	12
Girdi (İçerik, Araç, Ortam)	0,877	20	0,896	20
Süreç	0,808	14	0,869	15
Ürün	0,874	12	0,842	12
Genel Toplam	0,940	69	0,941	70

3.4.3. Nitel Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

11'inci sınıf Havacılık İngilizce dersi öğretim programı kapsamında programı uygulayan öğretmenlerin ve bu programdan doğrudan etkilenen ve aktif olarak programda yer alan öğrencilerin programa ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme yaklaşımı uygulanarak nitel veriler elde edilmiştir.

3.4.3.1. Öğrenci ve Öğretmen Görüşme Formları

Görüşme (interview, mülakat) sözlü iletişim yoluyla veri toplama (soruşturma) tekniğidir (Karasar, 2009). Çalışma kapsamında uygulanan öğrenci ve öğretmen görüşme formlarında Dinçer (2013) tarafından geliştirilen ve bir takım değişikliklerle son hali verilen Stufflebeam'in CIPP modelinin 4 temel boyutu altında toplam 15 adet soru yöneltilmiştir. Tüm görüşmeler araştırmacı tarafından yapılmış olup, bir görüşmenin ortalama süresi öğretmenler için ortalama 30-35 dk., öğrenciler için 35-40 dakika olarak hesaplanmıştır. Ses kayıt cihazının kullanımının elverişsiz olduğu durumlarda not alma tekniğine başvurulmuştur. Veriler, daha önce ifade edilen kriterler doğrultusunda araştırmaya katılan 6 öğrenci ve 6 öğretmene uygulanan yarı-yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

3.5.1. Nicel Verilerin Analizi

Gerek ihtiyaç analizi gerekse öğretmen ve öğrencilere uygulanan nicel ölçekler beşli Likert ölçeği esas alınarak hazırlandığından, analizin yapılabilmesi amacıyla her cevap için bir sayı değeri belirlenmiştir. Buna göre seçenekler için kullanılacak sayı değerleri “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneği için ‘5’, “Katılıyorum” seçeneği için ‘4’, “Fikrim Yok” seçeneği için ‘3’, “Katılmıyorum” seçeneği için ‘2’ ve “Hiç Katılmıyorum” seçeneği için ‘1’ olarak belirlenmiştir. Görüşlerin aritmetik ortalamalarının yorumlanmasında ortalamaların aralığını belirlemek amacıyla 5 sütun, 4 aralık mantığından hareket edilmiştir. Bu aralığın değeri $4/5=0,8$ 'dir (Çelik ve Çevik, 2010: 157'den akt. Serçek,2014). Bu aralık kullanılarak; 1,00-1,79 arasındaki ortalama değerlerin “Hiç Katılmıyorum”; 1,80-2,59 arasında bulunanların “Katılmıyorum”; 2,60-3,39 arasındakilerin “Fikrim Yok”; 3,40-4,19 arasındakilerin “Katılıyorum” ve 4,20-5,00 arasında yer alanların ise “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde kabul edilmektedir.

3.5.2. Nitel Verilerin Analizi

Nitel verilerin analizini derinliğine göre 2 grupta incelenmektedir. Strauss ve Corbin (1990'dan Akt.Dinçer, 2013) sınıflamasına göre bu iki grup “Betimsel ve İçerik Analizidir.” Betimsel analiz; nitel çözümlenmelerdeki verilerin orijinal hallerine bağlı olarak görüşmeye katılan bireylerin ifade ettiklerinden doğrudan alıntılar yapılarak, betimsel bir yaklaşımla verilerin sunumu şeklinde ifade edilebilir (Karadağ, 2010). İçerik analizi ise toplanan verilerin derinlemesine analizini gerektiren ve önceden belirgin olmayan temaların ve boyutlarının ortaya çıkarılmasına olanak tanıyan bir analiz yöntemidir (Özerbaş ve diğerleri, 2010:188'den Akt. Dinçer, 2013). Bu bağlamda, çalışmaya ilişkin elde edilen nicel verilerin daha detaylı yorumlanabilmesi ve açıklamaya ihtiyaç duyulan maddelerin paydaşlar tarafından derinlemesine ifade edilebilmesi adına nitel veriler “Betimsel Analiz” kullanılarak değerlendirilmiştir.

Araştırmada kullanılan betimsel analiz sürecinin aşamaları ve her bir aşamada yapılan işlemler sırasıyla şu şekildedir: İlk olarak her öğrenciye bir kod numarası verilerek gizlilik sağlanmıştır. Görüşmelere katılan öğrenciler Ö1, Ö2, Ö3 olarak kodlanmıştır. Daha sonra bu öğrencilerle yapılan yarı-yapılandırılmış görüşmelerin ses kayıtları yazıya dökülmüş, yazıya dökülen veriler bilgisayarda hazırlanan görüşme dökümü formuna aktarılmış ve ses kayıtlarının doğruluğu dökümler üzerinde kontrol edilmiştir. Ardından CIPP modelinin bağlam-girdi, süreç ve ürün alt basamaklarından oluşan betimsel indeks hazırlanarak, temalara karar verilmiştir.

Temaların belirlenmesinde bu modelin alt basamakları temel alınmış ve 15 tema belirlenmiştir. Buna göre katılımcıların görüşleri uygun başlıklar altında tasnif edilmeye başlanılmıştır. Tüm verinin kodlaması sürecinde araştırmacı tarafından yinelenen bütünsel okuma yapılmıştır. Daha sonra yapılan veri eşleştirme ve sınıflandırma işlemi iki alan uzmanı tarafından değerlendirilerek son şekli verilmiştir. Temaların ve kodların son halinin verilmesinin ardından, aşamasında belli temalar altında kodlanan öğretmen görüşlerinden hangilerinden doğrudan alıntı yapılacağına da bu aşamada karar verilmiştir. Böylece, bu aşamada katılımcıların belirttikleri görüşler arasında bağlantılar kurulmuş ve görüşleri destekleyen alıntılar yapılmıştır. Bu işlemlerden sonra analiz işlemine son verilerek araştırma bulgularının yazımına geçilmiştir.

4. Bulgular

4.1. Nicel Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, Özel Amaca Yönelik İngilizce programının CIPP modeli benimsenerek öğrenci ve öğretmenlerin değerlendirmelerine yönelik uygulanan veri toplama araçlarının kullanılması sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1.1. İhtiyaç Analizine İlişkin Bulgular

Veri toplama aracının ilk bölümünde; öğrencilerin hazırlık sınıfı eğitimi alma durumu, OPT sınav sonucuna göre dil seviyesi, ECL sınav notu, İngilizce bilmenin gerekli olduğuna inanma, niçin gerekli olduğu, daha önce eğitim aldığı okullarda iyi bir İngilizce eğitimi aldığı düşüncesi, İngilizce öğrenimini sevme, ders dışı zamanlarda İngilizce öğrenme adına çalışma yürütme durumu bilgilerinden oluşan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Veri toplama aracının ikinci bölümünde Ekici (2003) tarafından geliştirilen ihtiyaç analizi ölçeği esas alınarak Havacılık İngilizce dersine uygun bir şekilde yeniden düzenlenen ve “Havacılık Mesleğine Yönelik İngilizce İhtiyaçlarının Tespiti Ölçeği” olarak tanımlanan ölçek kullanılmıştır.

Ölçekte “Ne kadar önemlidir” ve “Ne kadar ihtiyaç duyuyorum” bölümlerinden oluşan 40 maddelik bir ölçme aracıdır. “Ne kadar önemlidir” bölümündeki ifadeler (1= Hiç önemli değil, 2= Önemsiz, 3= Fikrim yok, 4= Önemli, 5= Çok önemli) “Ne kadar ihtiyaç duyuyorum” bölümündeki ifadeler (1= Hiç ihtiyaç duymam, 2= İhtiyaç duymam, 3= Fikrim yok, 4= İhtiyaç duyarım, 5= Çok ihtiyaç duyarım) olmak üzere beşli derecelendirme ile cevaplanmaktadır. Puanların düzeyi için aralık $5-1=4/5=0,80$ olarak hesaplanmış olup puan düzeyleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

	<u>Ne kadar önemlidir</u>	<u>Ne kadar ihtiyaç duyuyorum</u>
1,00 - 1,80	Hiç önemli değil	Hiç ihtiyaç duymam
1,81 - 2,60	Önemsiz	İhtiyaç duymam
2,61 - 3,40	Fikrim yok	Fikrim yok
3,41 - 4,20	Önemli	İhtiyaç duyarım
4,21 - 5,00	Çok önemli	Çok ihtiyaç duyarım

“Havacılık Mesleğine Yönelik İngilizce İhtiyaçlarının Tespiti” ölçeğinin tümüne ait Cronbach Alpha katsayısı 0,92 olarak bulunmuştur. Alt boyutların Cronbach Alpha

katsayıları sırasıyla 0,70- 0,80 - 0,73 ve 0,82 olarak hesaplanmıştır. Ölçekte tüm maddeler için madde-toplam korelasyonlarının 0,41 ile 0,57 arasında yer aldığı ve ölçekteki tüm maddelerin t değerlerinin anlamlı ($p<0,01$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, ölçekte yer alan maddelerin geçerliklerinin yüksek olduğu, dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri bakımından öğrencileri ayırt ettikleri ve ölçeklerde yer alan maddelerin ölçek içinde aynı davranışı ölçmeye yönelik maddeler oldukları şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk, 2011).

İhtiyaç analizi, hâlihazırda 11'inci sınıfta eğitim gören 236 öğrenciye uygulanmıştır. Öğrencilerin havacılık mesleğine yönelik İngilizce dil becerilerine duyulan ihtiyaca ait betimsel istatistikler Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5
Havacılık Mesleğine Yönelik İngilizce Dil Becerilerine Duyulan İhtiyaca Ait Betimsel İstatistikler

Alt Boyut	Madde Sayısı	\bar{X}	SS
Dinleme Becerisi	7	3,82	0,77
Konuşma Becerisi	9	3,82	0,80
Okuma Becerisi	8	3,69	0,78
Yazma Becerisi	9	3,45	0,82

Öğrencilerin havacılık mesleğine yönelik İngilizce dil becerilerine duyulan ihtiyaca verdikleri puan ortalamalarına göre en çok ihtiyaç duyulan dil becerisi “dinleme” ($3,82\pm 0,77$) ve “konuşma” ($3,82\pm 0,80$) becerileridir. Ardından ihtiyaç duyulan dil becerileri “okuma” ($3,69\pm 0,78$) ve “yazma” ($3,45\pm 0,82$) becerisidir. Tüm beceriler için ihtiyaç düzeyi “ihtiyaç duyarım” olarak bulunmuştur.

Çalışma kapsamında, araştırmaya katılan öğrencilerin hazırlık eğitimi almalarının bu ihtiyaç algılarının üzerinde fark oluşturup oluşturmadıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Havacılık mesleğine yönelik İngilizce dil becerilerine duyulan ihtiyacın Hazırlık Sınıfı eğitimi alma durumuna yönelik veriler toplanmış ve elde edilen veriler Bağımsız İki Örneklem t Testi kullanılarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda elde edilen bulgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

Havacılık Mesleğine Yönelik İngilizce Dil Becerilerine Duyulan İhtiyaçın Hazırlık Sınıfı Eğitimi Alma Durumuna Göre Bağımsız İki Örneklem t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Hazırlık Sınıfı Eğitimi	N	\bar{X}	SS	t	p
Dinleme Becerisi	Evet	100	3,68	0,83	-3,924	0,000
	Hayır	126	3,96	0,69		
Konuşma Becerisi	Evet	110	3,68	0,86	-3,735	0,000
	Hayır	116	3,95	0,73		
Okuma Becerisi	Evet	109	3,58	0,85	-3,354	0,001
	Hayır	117	3,82	0,69		
Yazma Becerisi	Evet	111	3,32	0,88	-3,469	0,001
	Hayır	116	3,59	0,75		

Dinleme becerisine duyulan ihtiyaç puanlarının hazırlık sınıfı eğitimi alma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t=-3,924$; $p<0,05$). Hazırlık sınıfı eğitimi almamış olan öğrencilerin dinleme becerisine duydukları ihtiyaç, hazırlık sınıfı eğitimi almış olan öğrencilerin dinleme becerisine duydukları ihtiyaçtan anlamlı düzeyde daha yüksektir. Konuşma becerisine duyulan ihtiyaç puanlarının hazırlık sınıfı eğitimi alma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t=-3,735$; $p<0,05$). Hazırlık sınıfı eğitimi almamış olan öğrencilerin konuşma becerisine duydukları ihtiyaç, hazırlık sınıfı eğitimi almış olan öğrencilerin konuşma becerisine duydukları ihtiyaçtan anlamlı düzeyde daha yüksektir. Okuma becerisine duyulan ihtiyaç puanlarının hazırlık sınıfı eğitimi alma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t=-3,354$; $p<0,05$). Hazırlık sınıfı eğitimi almamış olan öğrencilerin okuma becerisine duydukları ihtiyaç, hazırlık sınıfı eğitimi almış olan öğrencilerin okuma becerisine duydukları ihtiyaçtan anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Yazma becerisine duyulan ihtiyaç puanlarının hazırlık sınıfı eğitimi alma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t=-3,469$; $p<0,05$). Hazırlık sınıfı eğitimi almamış olan öğrencilerin yazma becerisine duydukları ihtiyaç, hazırlık sınıfı eğitimi almış olan öğrencilerin yazma becerisine duydukları ihtiyaçtan anlamlı düzeyde daha yüksektir.

İhtiyaç analizi sonucunda elde edilen bu bulgular, Hazırlık sınıfı eğitimi alan öğrenciler ile Hazırlık sınıfı eğitimi almayan öğrencilerin Havacılık İngilizce dil becerilerine yönelik ihtiyaç algılarının farklı olduğunu göstermektedir. Hazırlık sınıfı okuyan öğrencilerin 1 yıl boyunca haftada 26 ders saati İngilizce görmüş olmalarının Havacılık İngilizce programı kapsamında ihtiyaç duyacakları dil becerileri üzerinde olumlu etkisinin olduğu, Hazırlık sınıfında uygulanan programın Havacılık İngilizce

adına unsurlar içermemesine rağmen öğrencilerin bu alana yönelik dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini desteklediği değerlendirilmektedir.

4.2.Havacılık İngilizce Programının Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeline Göre Değerlendirilmesinde Öğrencilere İlişkin Nicel Bulgular

Anket sorularına verilen cevapların değerlendirilmesinde Tablo 3'teki aralıklar kullanılmıştır. Aralıkların eşit olduğu varsayılmış, aritmetik ortalamalar için puan aralığı 0,80 olarak hesaplanmıştır (Puan Aralığı = (En Yüksek Değer – En Düşük Değer)/5 = (5 – 4)/5 = 4/5 = 0,80). Bu hesaplama göre aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7

5'li Likert Ölçeğine Göre Aritmetik Ortalamaların Değerlendirme Aralığı

ARALIK	SEÇENEK
1,00 – 1,80	Hiç Katılmıyorum
1,81 – 2,60	Katılmıyorum
2,61 – 3,40	Fikrim Yok
3,41 – 4,20	Katılıyorum
4,21 – 5,00	Kesinlikle Katılıyorum

4.2.1. Öğrencilerin Programın Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeline Göre Değerlendirmesine Dair Görüşleri (Genel)

Bu bölümde, öğrencilere uygulanan ve programı Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeline göre değerlendirmeyi amaçlayan anket formuna verdikleri cevapların analizi sonucu ortaya çıkan görüşleri sunulmuştur.

Tablo 8

Öğrencilerin Programın Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeline Göre Değerlendirmesine Dair Görüşleri (Genel)

	S	Min.	Max.	\bar{X}	SS
Bağlam	221	2,45	5,00	4,07	,48
Girdi (Genel)	221	2,38	4,94	4,25	,42
Girdi (İns.Kay.)	221	2,25	5,00	4,29	,49
Girdi (Araç)	221	2,45	5,00	4,22	,45
Süreç	221	2,21	5,00	3,93	,54
Ürün	221	2,00	5,00	4,19	,55
Toplam	221	2,38	4,95	4,16	,41

Tablo 8’de, ankete katılan 221 öğrenci tarafından programın Bağlam – Girdi – Süreç – Ürün boyutlarıyla değerlendirilmesine yönelik ankette yer alan ifadelere verdikleri cevaplar yer almaktadır. Ankette yer alan ve öğrencilerin programın girdilerine yönelik görüşlerini almayı amaçlayan ifadeler “İnsan Kaynakları” ve “Araç” alt başlıkları altında sunulmuştur.

Bu bağlamda; öğrencilerin bağlamın değerlendirmesine ilişkin verdikleri cevapların ortalaması ($X= 4,07$), insan kaynaklarına ilişkin girdilere yönelik verdikleri cevapların ortalaması ($X= 4,29$), araç ve gereçlere yönelik girdilere yönelik verdikleri cevapların ortalaması ($X= 4,22$), sürecin değerlendirilmesine yönelik verdikleri cevapların ortalaması ($X= 3,93$), ve ürünün değerlendirilmesine yönelik verdikleri cevapların ortalaması ise ($X= 4,19$) düzeyinde çıkmıştır. Tüm boyutlara ilişkin ortalamalar incelendiğinde ise ortalamanın ($X= 4,16$) olduğu ve öğrencilerin verdikleri cevapların “Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.2.2. Öğrencilerin Programın Bağlamına İlişkin Görüşleri

Stufflebeam tarafından geliştirilen CIPP (Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün) Modelinin aşamalarından ilki, programın bağlamı kapsamında değerlendirilmesidir. Bu kapsamda Havacılık İngilizce programının uygulandığı 11’inci sınıf öğrencilerin programın bağlamına yönelik görüşlerini yansıtan sayısal veriler Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9
Öğrencilerin Programın Bağlamına İlişkin Görüşleri

İFADE	KESİNLİKLE KATILYORUM		KATILYORUM		FİKRİM YOK		KATILMIYORUM		HİÇ KATILMIYORUM		\bar{X}	SS
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
	1. Programın misyonu açık bir şekilde ortaya konmuştur.	99	44,8	99	44,8	17	7,7	6	2,7	-		
2. Program programın çıktılarını etkileyecek diğer programların amaçları, içeriği, süreci ve çıktıları dikkate alınarak oluşturulmuştur.	66	29,9	106	48	37	16,7	12	5,4	-	-	4,02	,82
3. Program, programdan etkilenenlerin beklenti ve gereksinimlerini yansıtmaktadır.	78	35,3	111	50,2	25	11,3	7	3,2	-	-	4,17	,75
4. Program, interaktif yazılım, simülasyon vb. olanakların varlığı dikkate alınarak oluşturulmuştur.	95	43	72	32,6	36	16,3	15	6,8	3	1,4	4,09	,99

5.	Program, gerekli labaratuvar, sınıflar vb. fiziki olanaklar dikkate alınarak oluşturulmuştur.	64	29	87	39,4	40	18,1	24	10,9	6	2,7	3,81	1,05
6.	Program, kurumun yöneticileri, öğretmenleri ve öğrencilerinin ortak görüşü ve talebi doğrultusunda oluşturulmuştur.	77	34,8	102	46,2	31	14	10	4,5	1	0,5	4,10	,83
7.	Program, Havacılık İngilizce kapsamında gelecekte ihtiyaç duyabileceğim nitelikleri karşılamaya dönük hazırlanmıştır.	114	51,6	97	43,9	10	4,5	-	-	-	-	4,47	,58
8.	Program, öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal hazır bulunuşlukları dikkate alınarak hazırlanmıştır.	69	31,2	106	48	35	15,8	11	5	-	-	4,05	,81
9.	Program, öğrencilerin Havacılık İngilizcesini yurtdışında kullanma eksikliğini gidermeye dönük hazırlanmıştır.	64	29	100	45,2	42	19	14	6,3	1	0,5	3,95	,88
10.	Program, paydaşların programın yoksunluğunda olası zaman ve maddi harcamalarını dikkate alarak oluşturulmuştur.	50	22,6	87	39,4	67	30,3	12	5,4	5	2,3	3,74	,94
11.	Program, temel dil becerilerini (konuşma, okuma, dinleme ve yazma) eşit oranda/dengeli bir şekilde geliştirebilecek niteliktedir.	70	31,7	109	49,3	30	13,6	11	5	1	0,5	4,06	,83

Tablo 9’da da görüldüğü üzere, öğrencilerin programın bağlamını değerlendirmelerine yönelik ankette yer alan 11 ifade bulunmaktadır. Programın misyonunun açık bir şekilde ifade edilip edilmediğine ilişkin ifadeye öğrencilerin %44,8’i “Kesinlikle Katılıyorum”, % 44,8’i “Katılıyorum”, %7,7’si “Fikrim Yok”, %2,7’si ise “Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular bu ifadeye öğrencilerin “Katılıyorum” şeklinde görüş belirttiği şeklindedir.

Öğrencilerin programın bağlamına ilişkin görüş bildirdikleri bir diğer ifade ise programın çıktılarını etkileyecek diğer programların amaçları, içeriği, süreci ve çıktıları dikkate alınarak oluşturduğuna dairdir. Bu bağlamda, öğrencilerin %29,9’u “Kesinlikle Katılıyorum”, % 48’i “Katılıyorum”, %16,7’si “Fikrim Yok”, %5,4’ü ise “Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmiş olup öğrencilerin bu ifadeye “Katılıyorum” şeklinde görüş ifade etmiştir.

Programın programdan etkilenenlerin beklenti ve gereksinimlerini yansıtır yansıtmadığına dair ifadeye öğrencilerin %35,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, % 50,2’si “Katılıyorum”, %11,3’ü “Fikrim Yok”, %3,si ise “Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmiş olup öğrenciler bu ifadeye 4,17 ortalama ile “Katılıyorum” şeklinde görüş ifade etmiştir.

Öğrencilerin %43’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, % 32,6’sı “Katılıyorum”, %16,3’ü “Fikrim Yok”, %8’ü ise “Katılmıyorum”, %1,4’ü ise “Kesinlikle

Katılmıyorum şeklinde görüş bildirdiği ifadede programın teknolojik imkanları dikkate alınarak oluşturulduğu maddesi yer almış olup bu ifadeye öğrencilerin ortalama 4,09 ile katıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Programın fiziksel imkanları (laboratuvar, sınıflar vb.) dikkate alarak oluşturulduğuna yönelik ifadeye katılımcıların %29'u "Kesinlikle Katılıyorum", %39,4'ü "Katılıyorum", %18,1'i "Fikrim Yok", %10,9'u "Katılmıyorum", %2,7 si ise "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmiştir. Programın tüm paydaşların (öğretmen ve öğrenci) ortak görüşü ve talebi doğrultusunda hazırlandığına ilişkin maddeye katılımcıların %34,8'i "Kesinlikle Katılıyorum", %46,2'si "Katılıyorum", %14'ü "Fikrim Yok", %4,5'i "Katılmıyorum", %0,5 i ise "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmiş olup öğrenciler bu ifadeye 4,10 ortalama ile "Katılıyorum" şeklinde görüş ifade etmiştir.

Programın gelecekte ihtiyaç duyulacak nitelikleri karşılamaya dönük hazırlandığına dair ifadede öğrencilerin %51,6'sı "Kesinlikle Katılıyorum", %43,9'u "Katılıyorum", %4,5'i ise "Fikrim Yok", şeklinde görüş belirtmiştir. Bu madde bağlam kapsamında en yüksek ortalama ile (X= 4,47) olumlu görüş belirtilen ifade olmuştur.

Öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal hazır bulunuşluklarının program hazırlanırken göz önüne alındına dair ifadeye öğrencilerin %31,2'si "Kesinlikle Katılıyorum", %48'i "Katılıyorum", %15,8'i "Fikrim Yok", %5,i ise "Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmiştir. Öte yandan, uygulanan programın Havacılık İngilizcesini yurtdışı bağlamında kullanma eksikliğini gidermeye yönelik hazırlandığı görüşüne öğrencilerin %29'u "Kesinlikle Katılıyorum", %45,2'si "Katılıyorum", %19'u "Fikrim Yok", %6,3'ü "Katılmıyorum", %0,5'i ise "Hiç Katılmıyorum" şeklinde cevap vermiştir.

Program, paydaşların programın yoksunluğunda olası zaman ve maddi harcamalarını dikkate alarak oluşturulmuştur ifadesine katılımcıların %22,6'sı "Kesinlikle Katılıyorum", %39,4'ü "Katılıyorum", %30,ü "Fikrim Yok", %5,4'ü "Katılmıyorum", %2,3'ü ise "Kesinlikle Katılmıyorum" yönünde görüş belirtmiştir.

Temel dil becerilerinin eşit oranda dengeli bir şekilde geliştirilebilecek şekilde programda yer aldığına dair maddede öğrencilerin %31,7'si "Kesinlikle Katılıyorum", %49,3'ü "Katılıyorum", %13,6'sı "Fikrim Yok", %5'i "Katılmıyorum", %0,5'i ise "Kesinlikle Katılmıyorum" yönünde görüş belirtmiştir.

4.2.3. Öğrencilerin Programın Girdisine İlişkin Görüşleri

Yapılan çalışmada “Girdi Değerlendirme” başlığı iki alt başlık altında ele alınmış olup öğrencilere programın “İnsan Kaynaklarına İlişkin Girdileri” ile “Araç ve Gereçlere İlişkin Girdilerini” değerlendirmelerine yönelik anket maddeleri sunulmuştur. Katılımcıların bu kapsamda verdikleri cevaplar her iki başlık altına ve genel olarak değerlendirilecektir.

4.2.3.1. Öğrencilerin Programın İnsan Kaynaklarına Yönelik Girdilerine Dair Görüşleri

İnsan Kaynaklarına yönelik girdilerin değerlendirilmesi adına ankette öğrencilere 12 madde sunulmuş olup elde edilen sonuçlar Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10
Öğrencilerin Programın İnsan Kaynaklarına Yönelik Girdilerine Dair Görüşleri

İFADE	KESİNLİKLE KATILYORUM		KATILYORUM		FİKRİM YOK		KATILMIYORUM		HİÇ KATILMIYORUM		\bar{X}	SS
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
12. Havacılık İngilizce programına karşı yeterli bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum.	41	18,6	102	46,2	45	20,4	32	14,5	1	0,5	3,67	,95
13. Havacılık İngilizce programına karşı yeterli duyuşsal giriş özelliklerine sahip olduğumu düşünüyorum.	77	34,8	103	46,6	30	13,6	11	5	-	-	4,11	,82
14. Öğretmenler, programa karşı yeterli bilişsel giriş davranışına sahiptir.	127	57,5	76	34,4	11	5	6	2,7	1	0,5	4,45	,75
15. Öğretmenler Havacılık İngilizce öğretimi kavram ve olgu bilgisine sahiptir.	123	55,7	88	39,8	5	2,3	4	1,8	1	0,5	4,48	,67
16. Öğretmenler programa ilişkin yeterli bilgiye sahiptir.	133	60,2	74	33,5	12	5,4	1	0,5	1	0,5	4,52	,66
17. Öğretmenler, Havacılık İngilizce öğretimi konusunda yeterli deneyime sahiptir.	98	44,3	75	33,9	25	11,3	18	8,1	5	2,3	4,10	1,03
18. Öğretmenler, Havacılık İngilizce öğretiminde simülatör, interaktif yazılım vb. teknolojik unsurları kullanma becerisine sahiptir.	93	42,1	79	35,7	37	16,7	12	5,4	-	-	4,14	,88
19. Öğretmenler, programa karşı yeterli duyuşsal giriş özelliklerine sahiptir.	108	48,9	94	42,5	14	6,3	5	2,3	-	-	4,38	,70

20. Öğretmenler, Havacılık İngilizce öğretimine ilişkin olumlu tutumdadır.	132	59,7	82	37,1	6	2,7	1	0,5	-	-	4,56	,57
21. Öğretmenler, programın yürütülebileceği inancına sahiptir.	135	61,1	71	32,1	14	6,3	1	0,5	-	-	4,53	,63
22. Öğretmenler, programın önemine inanmaktadır.	138	62,4	69	31,2	13	5,9	1	0,5			4,55	,62
23. Yöneticiler programı desteklemektedir.	85	38,5	76	34,4	47	21,3	8	3,6	5	2,3	4,03	,97
											4,29	,49

Tablo 10’da görüldüğü üzere, insan kaynaklarına ilişkin girdilerin değerlendirilmesi kapsamında ankette yer alan tüm maddelerin ortalamaları alındığında, öğrencilerin genel olarak “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır (X=4,29). Bu veriler, öğrencilerin derse giren öğretmen ve idarecilerin programın yürütülmesinde olumlu katkılarının olduğunu ve program adına bilişsel ve duyuşsal yeterlilikleri taşıdıklarını ortaya koymaktadır.

Öğrenciler “Havacılık İngilizce programına karşı yeterli bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum” maddesine %18,6 oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %46,2’si “Katılıyorum”, %20,4’ü “Fikrim Yok”, %14,5’i “Katılmıyorum” ve %0,5’i ise “Hiç Katılmıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Öğrencilerin bu madde ile ilgili olumlu kanaatleri olsa da İnsan Kaynaklarına ilişkin girdi değerlendirmesi maddeleri içerisinde 3,67 ortalama ile en düşük ortalama değere ulaşan madde olarak değerlendirilmiştir.

Katılımcıların programa karşı yeterli duyuşsal giriş özelliklerine sahip olup olmadıklarına yönelik maddeye %34,8 oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %46,6 oranında “Katılıyorum”, %13,6 oranında “Fikrim Yok” ve %5 oranında “Katılmıyorum” yanıtı alınmıştır. Bu bağlamda, öğrencilerin motivasyon, ilgi, özgüven vb. duyuşsal giriş özelliklerini taşıyarak programa girdikleri yönünde bir görüş ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin bilişsel giriş davranışlarına dair değerlendirmenin istendiği maddede öğrencilerin %57,5’i “Kesinlikle Katılıyorum”, %34,4’ü “Katılıyorum”, %5’i “Fikrim Yok”, %2,7’si “Katılmıyorum” ve %0,5’i “Hiç Katılmıyorum” yanıtı vermiştir. Öğrencilerin büyük bölümü (S=203) bu maddeye olumlu yanıt vermiş ve ders öğretmenlerinin bilişsel olarak yeterli giriş özelliklerine sahip olduklarına dair “Kesinlikle Katılıyorum” yönünde görüş bildirmiştir (X=4,45).

“Öğretmenler Havacılık İngilizce öğretimi kavram ve olgu bilgisine sahiptir” ifadesi bağlamında katılımcıların %55,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %39,7’si “Katılıyorum”, %2,3’ü “Fikrim Yok”, %1,8’si “Katılmıyorum” ve %0,5’i “Hiç

Katılmıyorum” yanıtı vererek bu ifadeye ($X=4,48$) “Kesinlikle Katılıyorum” yönünde görüş bildirmiştir. Başka bir ifadeyle, öğrenciler ders öğretmenlerinin kavram ve olgu bilgisine yeterli düzeyde sahip olduklarını değerlendirmektedir.

Anketin 16’ncı maddesinde verilen “Öğretmenler programa ilişkin yeterli bilgiye sahiptir” ifadesi bağlamında öğrencilerin katılımcıların %60,722’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %33,5’i “Katılıyorum”, %5,4’ü “Fikrim Yok”, %0,5’i “Katılmıyorum” ve %0,5’i “Hiç Katılmıyorum” yanıtı vermiş olup bu ifadeye ($X=4,52$) “Kesinlikle Katılıyorum” yönünde görüş bildirmek suretiyle öğretmenlerin programa ilişkin bilgi düzeyinin yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin Havacılık İngilizce öğretimi konusundaki deneyimini ölçmeyi hedefleyen maddeye katılımcıların %44,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %33,9’u “Katılıyorum”, %11,3’ü “Fikrim Yok”, %8,1’i “Katılmıyorum” ve %2,3’ü “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu veriler ışığında öğrencilerin derslerine giren öğretmenlerini Havacılık İngilizce öğretimi konusunda deneyimli bulduklarını göstermiştir.

Öğretmenlerin, Havacılık İngilizce öğretiminde simülator, interaktif yazılım vb. teknolojik unsurları kullanma becerilerinin değerlendirildiği maddeye öğrencilerin %42,1’i “Kesinlikle Katılıyorum”, %35,7’si “Katılıyorum”, %16,7’si “Fikrim Yok”, %5,4’ü “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Öğrenciler bu maddeye “Katılıyorum” boyutunda cevap vermiş olup öğretmenlerini Havacılık İngilizce öğretiminde teknoloji kullanımı yönünde yeterli bulmuşlardır ($X=4,14$).

Öğretmenlerin bilişsel özelliklerinin yanı sıra duyuşsal giriş özelliklerinin de değerlendirilmesi istenmiş olup bu bağlamda öğrencilerin %48,9’u “Kesinlikle Katılıyorum”, %42,5’i “Katılıyorum”, %6,3’ü “Fikrim Yok”, %2,3’ü “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu veriler öğretmenlerin Havacılık İngilizce öğretimine karşı ilgi, istek ve motivasyonlarının yeterli seviyede olduğunu göstermiştir. Bu maddeyi tamamlayıcı nitelikte olan “Öğretmenler Havacılık İngilizce öğretimine karşı olumlu tutum içindedir” maddesine öğrencilerin %59,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %37,1’i “Katılıyorum”, %2,7’si “Fikrim Yok” ve %0,5’i “Katılmıyorum” değerlendirmesinde bulunmuştur. Duyuşsal giriş özelliklerinin tamamlayıcısı niteliğinde olan bu maddeye karşı öğrencilerin “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmesi öğretmenlerin programa olumlu yaklaşıklarını göstermiştir ($X= 4,56$).

Öğrencilerin “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş beyan ettikleri bir diğer konu da öğretmenlerin programın yürütülebileceğine olan inancının değerlendirildiği

maddedir. Bu kapsamda katılımcıların %61,1'i "Kesinlikle Katılıyorum", %32,1'i "Katılıyorum", %6,3'ü "Fikrim Yok" ve %0,5'i "Katılmıyorum" görüşünü yansıtmıştır.

"Öğretmenler programın önemine inanmaktadır" şeklindeki ifadeye öğrencilerin %62,4'ü "Kesinlikle Katılıyorum", %31,2'si "Katılıyorum", %5,9'u "Fikrim Yok" ve %0,5'i "Katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu değerlendirmeler, öğretmenlerin programa ilişkin tutumlarına dair veri sunan diğer maddelerle birlikte yorumlandığında, öğretmenlerin genel olarak programın yürütülebilmesi adına bilişsel ve duyuşsal yeterliliklerinin ve programa karşı inançlarının olduğunu ortaya koymaktadır.

İnsan Kaynaklarına ilişkin girdilerin değerlendirilmesi maksadıyla ankette yer verilen son ifade ise yöneticilerin programa olan desteklerine yöneliktir. Bu bağlamda öğrencilerin %38,5'i "Kesinlikle Katılıyorum", %34,4'ü "Katılıyorum", %21,3'ü "Fikrim Yok", %3,6'sı "Katılmıyorum" ve %2,3'ü "Hiç Katılmıyorum" görüşünü savunmuştur. Diğer maddelere kıyasla ortalama değeri düşük olsa da ($X=4,03$) öğrenciler yöneticilerin programı desteklediğine dair ifadeye genel olarak "Katılıyorum" şeklinde görüş bildirmiştir.

4.2.3.2. Öğrencilerin Programın İçerik, Araç, Gereç, Yöntem ve Ortamına Yönelik Girdilerine Dair Görüşleri

Girdi değerlendirme başlığının ikinci alt başlığı olarak öğrencilerin programın içerik, araç, gereç, yöntem ve ortamına yönelik girdileri değerlendirmeleri istenmiştir. Bu kapsamda ankette yer alan 20 maddeye verilen cevaplardan elde edilen veriler Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11
Öğrencilerin Programın İçerik, Araç, Gereç, Yöntem ve Ortamına Yönelik Girdilerine Dair Görüşleri

İFADE	KESİNLİKLE KATILYORUM		KATILYORUM		FİKRİM YOK		KATILMIYORUM		HİÇ KATILMIYORUM		\bar{X}	SS
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
	24. Programın amaçları açık ve anlaşılır niteliktedir.	103	46,6	103	46,6	11	5	4	1,8	-		
25. Programın amaçları, ilgi ve ihtiyaçlarını yansıttığı niteliktedir.	87	39,4	116	52,5	13	5,9	5	2,3	-	-	4,29	,67
26. Programın amaçları, kazandırılabilir düzeydedir.	91	41,2	112	50,7	16	7,2	2	0,9	-	-	4,32	,64

27.	Programın amaçları, ölçülebilir niteliktedir.	70	31,7	105	47,5	40	18,1	4	1,8	2	0,9	4,07	,80
28.	Programın içeriği amaçlarla örtüşmektedir.	105	47,5	97	43,9	15	6,8	3	1,4	1	0,5	4,36	,71
29.	Program içeriği, öğrencinin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerine uygundur.	88	39,8	104	47,1	23	10,4	5	2,3	1	0,5	4,23	,76
30.	Programın içeriği, öğrencilerin günlük yaşamda kullanılabilir bilgileri kapsamaktadır	83	37,6	88	39,8	36	16,3	12	5,4	2	0,9	4,07	,91
31.	Programın içeriğinde yer alan konular birbirlerini tamamlayıcı niteliktedir..	100	45,2	94	42,5	19	8,6	6	2,7	2	0,9	4,28	,80
32.	Programın içeriğini yansıtan ders kitabında, yeterli görsel öğelere yer verilmiştir.	121	54,8	80	36,2	12	5,4	8	3,6	-	-	4,42	,75
33.	Ders kitabı öğrencilerin Havacılık İngilizceye yönelik dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin gelişimine yönelik etkinlikler içermektedir.	90	40,7	104	47,1	18	8,1	8	3,6	1	0,5	4,24	,78
34.	Derse ilişkin öğretim teknolojileri (videolar, simülator uygulamaları vb.) öğrenci düzeyine uygundur.	103	46,6	88	39,8	20	9	6	2,7	4	1,8	4,26	,87
35.	Derse ilişkin öğretim teknolojileri öğrencilerin dikkatini çekici niteliktedir.	99	44,8	81	36,7	25	11,3	9	4,1	7	3,2	4,15	,99
36.	Program için seçilen strateji, yöntem ve teknik amaçlarla tutarlıdır.	73	33	104	47,1	31	14	12	5,4	1	0,5	4,06	,85
37.	Program için seçilen strateji, yöntem ve teknik öğrencilerin dikkatini çekecek niteliktedir.	77	34,8	101	45,7	25	11,3	13	5,9	5	2,3	4,05	,94
38.	Program için kullanılan alternatif ölçme araçları (sınavın olmaması, sunum yapma, vb.) programın amaçlarına uygundur.	156	70,6	49	22,2	14	6,3	2	0,9	-	-	4,62	,64
39.	Programın uygulanması için ayrılan süre (haftada 2 ders saati) içerikle tutarlıdır.	134	60,6	66	29,9	16	7,2	5	2,3	-	-	4,48	,72
40.	Programın uygulanacağı sınıf program özelliklerine uygundur.	49	22,2	72	32,6	41	18,6	41	18,6	18	8,1	3,42	1,24
41.	Programın uygulanacağı sınıf öğrencilerin yetenek ve potansiyellerini ortaya çıkarmak için elverişlidir.	47	21,3	77	34,8	42	19	40	18,1	15	6,8	3,45	1,20
42.	Öğretmenler derse zamanında girmişlerdir.	167	75,6	51	23,1	3	1,4	-	-	-	-	4,74	,46
43.	Dersler programın amacına uygun olarak yürütülmüştür.	123	54,3	95	43	5	2,3	1	0,5	-	-	4,51	,56
												4,22	,79

Tablo 11’de görüldüğü üzere, programın amaçlarının açık ve anlaşılır nitelikte olduğunu belirten anket maddesine öğrencilerin %46,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum”, %46,6’sı “Katılıyorum”, %5’i “Fikrim Yok” ve %1,8’i “Katılmıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir. Öğrencilerin bu ifadeye ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 4,38 olup programın amaçlarının açık ve anlaşılır nitelikte olduğuna dair “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde bir değerlendirmede bulunulmuştur.

Öğrencilerin programın amaçlarının ilgi ve ihtiyaçlarını yansıtıcı nitelikte olup olmadığına dair ifadeye verdikleri cevaplar incelendiğinde, %39,4 oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %52,5 oranında “Katılıyorum”, %5,9 oranında “Fikrim Yok” ve %2,9 oranında “Katılmıyorum” görüşü sergilenmiştir. Bu maddenin aritmetik ortalaması 4,29 olup öğrencilerde programın amaçlarının ilgi ve ihtiyaçlarını yansıttığı görüşü hâkimdir.

“Programın amaçları kazandırılabilir düzeydedir” maddesine öğrencilerin %41,2’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %50,7’si “Katılıyorum”, %7,2’si “Fikrim Yok” ve %0,9’u “Katılmıyorum” cevabını vermiştir. Öğrencilerin söz konusu maddeye verdikleri cevapların aritmetik ortalaması 4,32 olup katılımcıların bu ifadeye “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde değerlendirmede bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Programın amaçlarının ölçülebilirliğine ilişkin maddeye Katılımcıların %31,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %47,5’si “Katılıyorum”, %18,1’i “Fikrim Yok” ve %1,8’i “Katılmıyorum”, 0,9’u ise “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Aritmetik ortalaması 4,7 olan söz konusu maddeye öğrenciler “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmiştir.

Uygulanan programın amaçlarla örtüştüğünü belirten ifadeye öğrencilerin %47,5’i “Kesinlikle Katılıyorum”, %43,9’u “Katılıyorum”, %6,8’i “Fikrim Yok” ve %1,4’ü “Katılmıyorum”, %0,5’i ise “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu bağlamda öğrenciler programın amaçlarla örtüştüğüne dair “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmiştir.

“Programın içeriği öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerine uygundur” maddesine %39,8’ oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %47,1 oranında “Katılıyorum”, %10,4 oranında “Fikrim Yok” ve %2,3 oranında “Katılmıyorum” ve %0,5 “Hiç Katılmıyorum” cevabı verilmiş olup söz konusu maddenin aritmetik ortalaması 4,23 olarak hesaplanmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin söz konusu ifadeye ilişkin “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde değerlendirmede bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Programın içeriğinin öğrencilerin günlük yaşamda kullanabileceği bilgileri kapsadığını ifade eden anket maddesine öğrencilerin %37,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum”, %39,8’i “Katılıyorum”, %16,3’ü “Fikrim Yok” ve %5,4’ü “Katılmıyorum”, %0,9’u “Hiç Katılmıyorum” cevabını vermiştir. Verilen cevapların

aritmetik ortalamasının 4,07 olduğu söz konusu maddeye ilişkin katılımcılar “Katılıyorum” düzeyinde görüş ifade etmiştir.

Havacılık İngilizce programında yer alan konuların birbirlerini tamamlayıcı nitelikte olduğunu içeren ifadeye katılımcıların %45,2’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %42,9’u “Katılıyorum”, %8,6’sı “Fikrim Yok” ve %2,7’si “Katılmıyorum” ve %0,9’u “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplar programda yer alan konuların birbirini tamamladığı görüşünü “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde ortaya çıkartmıştır ($X=4,28$).

Katılımcılardan ders kitabını değerlendirmeleri istenmiş ve bu kapsamda iki farklı anket maddesine yer verilmiştir. Öğrenciler ders kitabında yeterli görsel öğelere yer verildiğine dair ifadeye %54,8 oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %36,2 oranında “Katılıyorum”, %5,4 oranında “Fikrim Yok” ve %3,6 oranında “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Kitabın İngilizcenin dört becerisini (dinleme, okuma, konuşma, yazma) geliştirmeye yönelik etkinlikler içerdiğine dair anket maddesine ise öğrencilerin %40,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %47,1’i “Katılıyorum”, %8,1’i “Fikrim Yok” ve %3,6’sı “Katılmıyorum”, %0,5’i “Hiç Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir. Her iki maddeye ilişkin verilen cevapların aritmetik ortalamasına bakıldığında öğrencilerin ders kitabını gerek görsel tasarım olarak gerekse dört temel beceriye yönelik aktiviteler içermesi bağlamında yeterli buldukları sonucuna ulaşılmıştır ($X_{32}= 4,42$ ve $X_{33}= 4,24$).

Derse ilişkin öğretim teknolojilerinin öğrenci düzeyine uygunluğunun değerlendirildiği maddeye öğrencilerin %46,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum”, %39,8’i “Katılıyorum”, %9’u “Fikrim Yok” ve %2,7’si “Katılmıyorum”, %1,8’i “Hiç Katılmıyorum” cevabını verirken, söz konusu teknolojilerin öğrencilerin dikkatini çekici nitelikte olduğunu belirten ifadeye %44,8 oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %36,7 oranında “Katılıyorum”, %11,3 oranında “Fikrim Yok” ve %4,1 oranında “Katılmıyorum”, %3,2 oranında “Hiç Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtilmiştir. Öğretim teknolojilerinin düzeyine ilişkin ifadeye öğrenciler “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtirken ($X=4,26$) bu teknolojilerin dikkat çekici nitelikte olduğuna dair ifadeye “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir ($X= 4,15$).

Program için seçilen strateji, yöntem ve tekniklerin amaçlarla tutarlılığı ve öğrencilerin dikkatini çekecek nitelikte olup olmadığını belirlemeye yönelik olarak ankette iki maddeye yer verilmiştir. Tutarlılığın söz konusu olduğu maddeye öğrencilerin %33’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %47,1’i “Katılıyorum”, %14’ü “Fikrim

Yok” ve %5,4’ü “Katılmıyorum”, %0,5’i “Hiç Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Strateji, yöntem ve tekniklerin dikkat çekiciliğine yönelik verilen ifadeye ise öğrencilerin %34,8’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %45,7’si “Katılıyorum”, %11,3’ü “Fikrim Yok” ve %5,9’u “Katılmıyorum”, %2,3’ü “Hiç Katılmıyorum” cevabını vermiştir. Her iki maddenin aritmetik ortalamalarına bakıldığında öğrencilerin cevaplarının “Katılıyorum” düzeyinde olduğu verisine ulaşılmıştır ($X_{36} = 4,06$ ve $X_{37} = 4,05$).

Program için kullanılan alternatif ölçme araçlarının programın amaçlarına uygunluğunun değerlendirildiği maddeye öğrencilerin %70,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum”, %22,2’si “Katılıyorum”, %6,3’ü “Fikrim Yok” ve %0,9’u “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Cevapların aritmetik ortalamasının 4,62 olduğu bu ifadeye öğrenciler “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmiştir. Programın amaçları arasında öğrencilerin stres yaşamadan söz konusu programı yürütmelerinin sağlanması olduğu düşünüldüğünde uygulanan ölçme araçlarının öğrenciler tarafından olumlu bulunduğu ve program amaçlarıyla örtüştüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Program için ayrılan sürenin içerikle tutarlılığının değerlendirildiği ifadeye öğrencilerin %60,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum”, %29,9’u “Katılıyorum”, %7,2’si “Fikrim Yok” ve %2,3’ü “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Söz konusu maddeye yönelik öğrencilerin verdikleri cevapların aritmetik ortalaması 4,48 olup görüşler “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaşmıştır. Ayrıca programa ayrılan süre ile ilgili olarak çalışmanın nitel araştırma bölümünde öğrencilere görüşme soruları sorulmuş ve elde edilen sonuçlar ilerleyen bölümlerde açıklanmıştır.

Havacılık İngilizce programının uygulandığı sınıfların programa uygunluğunu ve öğrencilerin yetenek ve potansiyellerini ortaya çıkarmaya elverişliliğinin belirlenmesine yönelik olarak iki maddeye yer verilmiştir. Sınıfların programa uygunluğuna ilişkin maddeye öğrencilerin %22,2’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %32,6’sı “Katılıyorum”, %18,6’sı “Fikrim Yok” ve %18,6’sı “Katılmıyorum”, %8,1’i “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Sınıfların öğrencilerin yetenek ve potansiyellerini çıkarmak için elverişli olduğu yönündeki ifadeye ise öğrencilerin %21,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %34,8’i “Katılıyorum”, %19’u “Fikrim Yok” ve %18,1’i “Katılmıyorum”, %6,8’i “Hiç Katılmıyorum” cevabını vermiştir. Her iki maddenin de aritmetik ortalamasına bakıldığında öğrenci görüşlerinin “Fikrim Yok” şeklinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($X_{40} = 3,42$ ve $X_{41} = 3,45$).

“Öğretmenler derse zamanında girmişlerdir” ifadesine katılımcıların öğrencilerin %75,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum”, %23,1’i “Katılıyorum”, %1,4’ü “Fikrim Yok” şeklinde cevap vermiştir. Bu madde 4,74 ortalama ile yanıtların en yoğun şekilde “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaştığı madde olmuştur. Bu bölümde son olarak derslerin programın amacına uygun yürütüldüğüne ilişkin maddeye yer verilmiş olup öğrencilerin %54,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %43’ü “Katılıyorum”, %2,3’ü “Fikrim Yok” ve %0,5’i “Katılmıyorum” görüşünü savunmuştur. Söz konusu maddeye verilen cevapların aritmetik ortalaması 4,51 olup verilen cevaplar “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaşmıştır.

4.2.4. Öğrencilerin Programın Sürecine İlişkin Görüşleri

CIPP değerlendirme modelinin üçüncü aşaması kapsamında öğrencilerden Havacılık İngilizce programını süreç bağlamında değerlendirmeleri istenmiş olup bu amaca yönelik olarak öğrencilere uygulanan ankette süreç değerlendirmeye yönelik 14 ifadeye yer verilmiştir. Bu kapsamda elde edilen görüşleri yansıtan veriler Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12
Öğrencilerin Programın Sürecine Yönelik Görüşleri

İFADE	KESİNLİKLE KATILYORUM		KATILYORUM		FİKRİM YOK		KATILMIYORUM		HİÇ KATILMIYORUM		\bar{X}	SS
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
	44. Öğrenciler derse etkin olarak katılmışlardır.	95	43	111	50,2	7	3,2	8	3,6	-		
45. Programda öngörülen öğretim strateji, yöntem ve teknikleri etkili olarak kullanılmıştır.	69	31,2	125	56,6	16	7,2	10	4,5	1	0,5	4,13	,76
46. Derslerde bireysel etkinliklere yeterince yer verilmiştir.	56	25,3	92	41,6	37	16,7	33	14,9	3	1,4	3,74	1,03
47. Dersler öğrenci merkezli yürütülmüştür.	85	38,5	89	40,3	29	13,1	16	7,2	2	0,9	4,08	,94
48. Programda kullanılması öngörülen araç-gereçler verimli olarak kullanılmıştır.	69	31,2	95	43	28	12,7	20	9	9	4,1	3,88	1,07
49. Sınıflarda etkili bir öğretim ortamı sağlanmıştır.	72	32,6	99	44,8	31	14	9	4,1	10	4,5	3,96	1,01
50. Programda ön görülmediği halde, Havacılığa yönelik kavramlar okul dışı etkinliklerle desteklenmiştir.	54	24,4	44	19,9	32	14,5	53	24	38	17,2	3,10	1,45

51. Öğretim sürecinde teknolojik uygulamalara yeterine yer verilmiştir.	49	22,2	79	35,7	44	19,9	39	17,6	10	4,5	3,53	1,15
52. Ders kitabında yer alan etkinlikler dersin verimli geçmesini sağlamıştır.	82	37,1	82	37,1	35	15,8	18	8,1	4	1,8	3,99	1,01
53. Programda öngörülen ders süresi verimli olarak kullanılmıştır.	108	48,9	94	42,5	8	3,6	8	3,6	3	1,4	4,33	,82
54. Dersin not karşılığı olmayan ölçme araçları ile değerlendirilmesini olumlu buluyorum.	174	78,7	33	14,9	7	3,2	5	2,3	2	0,9	4,68	,72
55. Derste öğrencilere yeterli uygulama olanağı verilmiştir.	72	32,6	86	38,9	25	11,3	33	14,9	5	2,3	3,84	1,10
56. Program kapsamında dil laboratuvarı etkili olarak kullanılmıştır.	38	17,2	57	25,8	34	15,4	52	23,5	40	18,1	3,00	1,38
57. Derslerde etkili öğretmen-öğrenci iletişimi sağlanmıştır.	107	48,4	98	44,3	11	5	4	1,8	1	0,54	4,38	,70
											3,93	,54

Ankette yer alan “Öğrenciler derse etkin olarak katılmışlardır” ifadesine öğrencilerin %43’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %50,2’si “Katılıyorum”, %3,2’si “Fikrim Yok” ve %3,6’sı “Katılmıyorum” şeklinde görüş beyan etmiştir. Aritmetik ortalaması 4,32 olan bu maddeye öğrencilerin “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde katılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Programda öngörülen öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin etkili olarak kullanıldığına yönelik maddeye öğrencilerin %31,2’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %56,6’sı “Katılıyorum”, %7,2’si “Fikrim Yok” ve %4,5’i “Katılmıyorum” ve %0,5’i “Hiç Katılmıyorum” cevabını vermiştir. Öğrencilerin bu maddeye verdikleri cevaplar “Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaşmıştır ($X=4,13$).

Derslerde bireysel etkinliklere yeterince yer verildiği yönündeki ifadeye öğrencilerin %25,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %41,6’sı “Katılıyorum”, %16,7’si “Fikrim Yok” ve %14,9’u “Katılmıyorum”, %1,4’ü “Hiç Katılmıyorum” cevabını vermiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplar “Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaşmış olup elde edilen aritmetik ortalama 3,74 olmuştur.

Program kapsamında yürütülen derslerin öğrenci merkezli olarak işlendiğine ilişkin ifadeye %38,5’ oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %40,3 oranında “Katılıyorum”, %13,1 oranında “Fikrim Yok” ve %7,2 oranında “Katılmıyorum” ve %0,9 oranında “Hiç Katılmıyorum” yanıtı alınmıştır. Bu veriler, derslerin öğrenci merkezli olarak yürütüldüğüne dair “Katılıyorum” düzeyinde bir değerlendirmede bulunulduğunu göstermektedir ($X=4,08$).

Programda kullanılması öngörülen araç ve gereçlerin verimli olarak kullanıldığını ifade eden maddeye öğrencilerin %31,2'si “Kesinlikle Katılıyorum”, %43'ü “Katılıyorum”, %12,7'si “Fikrim Yok” ve %9'u “Katılmıyorum”, %4,1'i “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu ifadeye katılımcılar “Katılıyorum” düzeyinde değerlendirmede bulunmuştur.

Sınıflarda etkili bir öğretim ortamının sağlandığına dair öğrencilerin %32,6'sı “Kesinlikle Katılıyorum”, %44,8'i “Katılıyorum”, %14'ü “Fikrim Yok” ve %4,1'i “Katılmıyorum” ve %4,5'i “Hiç Katılmıyorum” görüşünü savunmuştur. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına bakıldığında ifade edilen görüşlerin “Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır ($X= 3,96$).

Öğrencilere, programda öngörülmediği halde havacılığa yönelik kavramların okul dışı etkinliklerle desteklenip desteklenmediği konusu sorulmuş olup verilen cevapların %24, 'ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %19,9'u “Katılıyorum”, %14,5'i “Fikrim Yok”, %24'ü “Katılmıyorum”, %17,2'si “Hiç Katılmıyorum” şeklinde olmuştur. 3,10 ortalamaya sahip olan söz konusu madde öğrencilerin en düşük ortalamalı yanıt verdiği madde olmuştur.

Öğretim sürecinde teknolojik uygulamalara yeterince yer verildiğine ilişkin ifadeye öğrencilerin %22,2'si “Kesinlikle Katılıyorum”, %35,7'si “Katılıyorum”, %19,9'u “Fikrim Yok” ve %17,6'sı “Katılmıyorum”, %4,5'i “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu ifadeye öğrencilerin verdiği cevapların ortalaması 3,53 olarak belirlenmiştir.

Ders kitabında yer alan etkinliklerin dersin verimli geçmesini sağladığı bağlamındaki maddeye öğrencilerin %37,1'i “Kesinlikle Katılıyorum”, %37,1'i “Katılıyorum”, %15,8'i “Fikrim Yok” ve %8,1'i “Katılmıyorum”, %1,8'i “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu ifadeye öğrencilerin verdiği cevapların ortalaması “Katılıyorum” düzeyinde olup öğrenciler ders kitabındaki etkinlikleri derslerin verimli geçmesi adına yeterli olduğu görüşünü yansıtmıştır ($X=3,99$).

Programda öngörülen ders süresinin verimli kullanıldığı ile alakalı olarak öğrencilerin %48,9'u “Kesinlikle Katılıyorum”, %42,5'i “Katılıyorum”, %3,6'sı “Fikrim Yok”, %3,6'sı “Katılmıyorum”, %1, 'ü “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu ifadeye katılımcılar “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Öğrenciler ayrılan ders süresinin verimli kullanıldığını savunmuştur ($X= 4,33$).

Öğrencilerin 4,68 ortalama ile “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri ifadeye katılımcılara Havacılık İngilizce dersinin not karşılığı olmayan

ölçme araçları ile değerlendirilmesi ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Bu kapsamda %78,7 oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %14,9 oranında “Katılıyorum”, %3,2 oranında “Fikrim Yok” %2,3 oranında “Katılmıyorum” ve %0,9 oranında “Hiç Katılmıyorum” yanıtı alınmıştır. Katılımcılar dersin sınav kapsamına alınmamasını oldukça olumlu buldukları sonucuna ulaşmıştır.

Derste öğrencilere verilen uygulama olanağına ilişkin maddeye öğrencilerin %32,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum”, %38,9’u “Katılıyorum”, %11,3’ü “Fikrim Yok” ve %14,9’u “Katılmıyorum”, %2,3’ü “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu ifadeye katılımcılar 3,84 ortalama ile “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmiştir.

Program kapsamında dil laboratuvarının etkili olarak kullanıldığına ilişkin ifadeye öğrencilerin %17,2’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %25,8’i “Katılıyorum”, %15,4’ü “Fikrim Yok”, %23,5’i “Katılmıyorum”, %18,1’i “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. En düşük ortalama ile “Fikrim Yok” yanıtı alınan bu madde (X=3) program kapsamında dil laboratuvarının daha fazla kullanılmasına yönelik talepleri olduğunu göstermektedir. Etkili öğretmen-öğrenci iletişiminin derslerde sağlandığına ilişkin ifadeye öğrencilerin %48,4’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %44,3’ü “Katılıyorum”, %5’i “Fikrim Yok”, %1,8’i “Katılmıyorum”, %0,5’i “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Verilen cevapların ortalaması 4,38 bulunmuş olup etkili öğretmen-öğrenci iletişimine dair öğrencilerin “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. Programın sürecine ilişkin elde edilen tüm puanların ortalaması ise 3,93 bulunmuş olup öğrencilerin bu başlık altında verilen ifadelerle yönelik olarak “Katılıyorum” düzeyinde görüş sahibi oldukları bulgusuna ulaşmıştır.

4.2.5. Öğrencilerin Programın Ürününe İlişkin Görüşleri

CIPP Modelinin son basamağında yer alan Ürün Değerlendirmeye yönelik olarak ankette 12 madde yer almış olup öğrencilerin görüşlerine ilişkin veriler Tablo 13’ de sunulmuştur.

Tablo 13
Öğrencilerin Programın Ürününe Yönelik Görüşleri

İFADE	KESİNLİKLE KATILYORUM		KATILYORUM		FİKRİM YOK		KATILMIYORUM		HİÇ KATILMIYORUM		\bar{X}	SS
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
58. Program, Havacılık İngilizcesine ilişkin temel kavramları doğru kullanmaya katkıda bulunmuştur.	107	48,4	101	15,7	10	4,5	3	1,4	-	-	4,41	,64
59. Program, Havacılık İngilizcesine ilişkin tutumlarımı olumlu yönde etkilemiştir.	115	52	94	42,5	9	4,1	1	0,9	1	0,5	4,44	,66
60. Program, simülâtör, havacılık araç gereçlerini kullanma, kavramları doğru telaffuz etme vb. psikomotor becerilerimi geliştirmiştir.	90	40,7	91	41,2	24	10,9	10	4,5	5	2,3	4,14	,94
61. Program, Havacılık İngilizceye yönelik okuma, becerilerimi geliştirmiştir.	91	41,2	103	46,6	22	10	5	2,3	-	-	4,26	,73
62. Program, Havacılık İngilizceye yönelik dinleme, becerilerim geliştirmiştir.	101	45,7	99	44,8	16	7,2	5	2,3	-	-	4,33	,71
63. Program, Havacılık İngilizceye yönelik konuşma becerilerimi geliştirmiştir.	93	42,1	87	39,4	26	11,8	13	5,9	2	0,9	4,15	,91
64. Program, Havacılık İngilizceye yönelik yazma becerilerimi geliştirmiştir.	62	28,1	64	29	53	24	35	15,8	7	3,2	3,62	1,14
65. Programda uygulanan etkinlikler, derse olan ilgimi artırmıştır.	114	51,6	86	38,9	15	6,8	6	2,7	-	-	4,39	,73
66. Program, Havacılık İngilizcesini günlük yaşamımda da etkili kullanmaya katkıda bulunmuştur.	76	34,4	93	42,1	28	12,7	19	8,6	5	2,3	3,97	1,01
67. Program, öğrencilerin diğer İngilizce derslerindeki başarılarına katkıda bulunmuştur.	87	39,4	80	36,2	35	15,8	13	5,9	6	2,7	4,03	1,01
68. Program, tüm paydaşların gereksinimlerini karşılamıştır.	72	32,6	104	47,1	32	14,5	9	4,1	4	1,8	4,04	,89
69. Program, yalnızca Havacılık İngilizcesini kullanma becerilerimi değil, mesleki bilgi ve becerilerime de katkıda bulunmuştur.	120	54,3	88	39,8	9	4,1	4	1,8	-	-	4,46	,66
											4,18	,83

Tablo 13’de verildiği üzere programın, Havacılık İngilizcesine ilişkin temel kavramları doğru kullanmaya katkıda bulunduğuna yönelik ifadeye öğrencilerin %48,4’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %45,7’si “Katılıyorum”, %4,5’i “Fikrim Yok” ve %1,4’ü “Katılmıyorum” görüşünü belirtmiştir. “Kesinlikle Katılmıyorum” görüşünü belirten öğrenci bulunmamakla birlikte söz konusu ankete verilen cevapların

ortalaması 4,41 olarak hesaplanmıştır. Bu ortalama, öğrencilerin söz konusu maddeye “Hiç Katılıyorum” şeklinde görüş belirttiğini ve programın öğrencilerin Havacılık İngilizcesine ilişkin temel kavramları doğru bir şekilde kullanmalarına katkıda bulunduğunu ortaya koymuştur.

“Program, Havacılık İngilizcesine ilişkin tutumlarımı olumlu yönde etkilemiştir” şeklindeki ifadeye ise öğrencilerin %52’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %42,5’i “Katılıyorum”, %4,1’i “Fikrim Yok”, %0,9’u “Katılmıyorum” ve %0,5’i “Hiç Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir. Verilen cevapların puan ortalamasına bakıldığında öğrencilerin söz konusu maddeye “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde katıldıkları ve program sayesinde Havacılık İngilizcesine yönelik tutumlarının olumlu yönde etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır (X= 4,44).

Ürün değerlendirmeye yönelik ankette yer alan bir diğer ifadeye ise öğrencilere program kapsamında psiko-motor becerilerinin gelişip gelişmediği yönünde görüş belirtmeleri istenmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin %40,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %41,2’si “Katılıyorum”, %10,9’u “Fikrim Yok”, %4,5’i “Katılmıyorum” ve %2,5’i “Hiç Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen veriler ışığında öğrencilerin psiko-motor becerilerinin geliştiği yönünde görüşe sahip oldukları ve bu maddeye “Katılıyorum” düzeyinde katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır (X= 4,14).

Öğrencilere uygulanan ihtiyaç analizinde yer alan maddeler arasında dilin 4 temel becerisini temel alan ifadeler yer verilmiştir. Bu bağlamda, ürün değerlendirmesi kapsamında da öğrencilerden programın dilin 4 becerisine ne derece katkıda bulunduğunun değerlendirilmesi istenmiştir. Bu bağlamda ilk beceri olarak Havacılık İngilizce programının okuma becerilerini geliştirip geliştirilmediğine dair görüş alınması hedeflenmiştir. Katılımcıların %41,2’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %46,6’sı “Katılıyorum”, %10,9’u “Fikrim Yok” ve %2,3’ü “Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir. Puan ortalamasının 4,26 olduğu söz konusu maddeye öğrenciler “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş beyan etmiş olup programın okuma becerilerine katkıda bulunduğunu savunmuşlardır.

Söz konusu programın dinleme becerilerine olan katkısına dair görüşlerin belirlenmesini hedefleyen ifadeye ise öğrencilerin %45,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %44,8’i “Katılıyorum”, %7,2’i “Fikrim Yok” ve %2,3’ü “Katılmıyorum” yanıtı vermiştir. Öğrenciler, program sayesinde dinleme becerilerinin geliştiği yönündeki ifadeye 4,33 ortalama ile “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmiştir. Ankette dört beceriye yönelik olarak yapılan değerlendirmeler içerisinde en fazla puan

ortalamasına sahip olan beceri dinleme becerisi olmuştur. Bu veri, program kapsamındaki uygulamaların dinleme becerisine daha fazla ağırlık verdiğine dair öğrencilerde bir kanaat olduğunu ortaya koymaktadır.

Ankette, üçüncü dil becerisi olarak Havacılık İngilizceye yönelik konuşma becerilerinin gelişimine ilişkin madde yer almıştır. Bu maddeye öğrencilerin %42,1'i "Kesinlikle Katılıyorum", %39,4'ü "Katılıyorum", %11,8'i "Fikrim Yok", %5,9'u "Katılmıyorum" ve %0,9'u "Hiç Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu madde okuma ve dinleme becerilerine ilişkin maddeye kıyasla daha az puan ortalamasına sahip olsa da ($X= 4,15$) öğrenciler bu ifadeye "Katılıyorum" düzeyinde görüş beyan etmiştir.

Bir diğer dil becerisi olan yazma becerisinin değerlendirilmesine ilişkin ankette verilen ifadeye öğrencilerin %28,1'si "Kesinlikle Katılıyorum", %29,'u "Katılıyorum", %24'ü "Fikrim Yok", %15,8'i "Katılmıyorum" ve %3,2'si "Hiç Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen verilen öğrencilerin program sayesinde yazma becerilerinin geliştiğine "Katılıyorum" düzeyinde görüş belirttiğini ortaya koymuştur ($X= 3,62$). Öte yandan, söz konusu puan ortalaması ilgili maddenin öğrencilerin en düşük ortalama ile olumlu görüş beyan ettikleri madde olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda, programda yazma becerilerin ilişkin yer alan unsurların diğer becerilere kıyasla öğrencilerde daha az etki bıraktığı söylenebilir.

"Programda uygulanan etkinlikler derse olan ilgimi artırmıştır" maddesine öğrencilerin %51,6'sı "Kesinlikle Katılıyorum", %38,9'u "Katılıyorum", %6,8'i "Fikrim Yok" ve %2,7'si "Katılmıyorum" cevabını vermiştir. Öğrenciler bu ifadeye "Kesinlikle Katılıyorum" düzeyinde görüş bildirmiş olup program kapsamındaki etkinlikleri derse olan ilgiyi artırmak adına yeterli bulmuşlardır ($X= 4,39$).

Programın Havacılık İngilizcesini günlük yaşamda kullanabilme becerisine olan katkısı değerlendirilmek istendiğinde öğrencilerin %34,4'ü "Kesinlikle Katılıyorum", %42,1'i "Katılıyorum", %12,7'si "Fikrim Yok", %8,6'sı "Katılmıyorum" ve %2,3'ü "Hiç Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmiştir. Öğrenciler bu ifadeye 3,97 puan ortalaması ile "Katılıyorum" düzeyinde görüş ifade etmiştir.

Programın diğer İngilizce derslerine olan katkısı söz konusu olduğunda öğrencilerin %39,4'ü "Kesinlikle Katılıyorum", %36,2'si "Katılıyorum", %15,8'i "Fikrim Yok", %5,9'u "Katılmıyorum" ve %2,7'i "Hiç Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmiştir. Bu veriler öğrencilerde programın diğer İngilizce derslerine katkıda bulunduğu dair "Katılıyorum" düzeyinde bir görüş olduğu sonucunu ortaya koymuştur ($X= 4,03$).

“Program tüm paydaşların gereksinimlerini karşılamıştır” şeklindeki ifadeye öğrencilerin %32,6’sı “Kesinlikle Katılıyorum”, %47,1’i “Katılıyorum”, %14,5’i “Fikrim Yok”, %4,1’i “Katılmıyorum” ve %1,8’i “Hiç Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir. Katılımcılar “Katılıyorum” düzeyinde cevap vererek programın paydaşların gereksinimleri giderdiği fikrini savunmuştur (X= 4,04).

Öğrencilerin “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş beyan ettiği anket maddesinde programın hem Havacılık İngilizcesine hem de mesleki bilgi ve becerilere katkıda bulunduğu sonucu ortaya çıkmıştır (X= 4,46). Bu bağlamda öğrencilerin %54,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %39,8’i “Katılıyorum”, %4,1’i “Fikrim Yok” ve %1,8’i “Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir.

Ürün değerlendirmesine yönelik ankette yer alan maddelere verilen cevapların ortalaması alındığında öğrencilerin 4,18 ortalama ile genel olarak “Katılıyorum” düzeyinde fikir beyan ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

4.3.11. Sınıf Havacılık İngilizce Programının Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeline Göre Değerlendirmesine Dair Öğretmenlerin Görüşleri

Çalışmanın bu bölümünde 11. Sınıf Havacılık İngilizce Programının Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeline göre değerlendirmesine dair öğretmenlerin görüşlerine yer verilmiştir.

4.3.1. Öğretmenlerin Programın Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeline Göre Değerlendirmesine Dair Görüşleri (Genel)

Programın önemli paydaşlarından birisi de o programı uygulayan öğretmenlerdir. Bu kapsamda programın yürütüldüğü kurumda Havacılık İngilizce dersine giren öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Çalışmanın bu bölümünde, öğretmenlere uygulanan ve programı Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeline göre değerlendirmeyi amaçlayan anket formuna katılımcıların verdikleri cevapların analizine yer verilmiş ve ortaya çıkan sonuçlar yorumlanmıştır.

Bu bağlamda, Tablo 14’te öğretmenlerin programın Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeline göre yapmış oldukları değerlendirmeler sonucu elde edilen genel veriler sunulmuştur.

Tablo 14

Öğretmenlerin Programın Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün Modeline Göre Değerlendirmesine Dair Görüşleri (Genel)

	S	\bar{X}	SS
Bağlam	15	4,12	,37
Girdi (İns.Kay.)	15	3,82	,33
Girdi (Araç-Gereç)	15	4,29	,39
Girdi (Genel)	15	4,10	,30
Süreç	15	4,10	,44
Urun	15	4,36	,40
Genel Toplam	15	4,15	,31

Tablo 14’te, ankete katılan 15 öğretmen tarafından programın Bağlam – Girdi – Süreç – Ürün boyutlarıyla değerlendirilmesine yönelik ankette yer alan ifadelere verdikleri cevaplar yer almaktadır. Ankette yer alan ve öğretmenlerin programın girdilerine yönelik görüşlerini almayı amaçlayan ifadeler “İnsan Kaynakları” ve “Araç” alt başlıkları altında sunulmuştur.

Bu bağlamda; öğretmenlerin bağlamın değerlendirmesine ilişkin verdikleri cevapların ortalaması ($X= 4,12$), insan kaynaklarına ilişkin girdilere yönelik verdikleri cevapların ortalaması ($X= 3,82$), araç ve gereçlere yönelik girdilere yönelik verdikleri cevapların ortalaması ($X= 4,29$), sürecin değerlendirilmesine yönelik verdikleri cevapların ortalaması ($X= 4,10$), ve ürünün değerlendirilmesine yönelik verdikleri cevapların ortalaması ise ($X= 4,36$) düzeyinde çıkmıştır. Tüm boyutlara ilişkin ortalamalar incelendiğinde ise ortalamanın ($X= 4,15$) olduğu ve öğretmenlerin verdikleri cevapların “Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin verdikleri cevapların ortalamaları incelendiğinde insan kaynaklarına yönelik girdilerin ortalamasının öğrencilerden elde edilen ortalamaya kıyasla daha düşük olduğu ancak süreç değerlendirmesine yönelik cevapların öğrencilerin verdiği cevap ortalamasından yüksek olduğu görülmektedir. Ortalamalarda rakamsal düzeyde farklar olmasına rağmen gerek öğrenciler gerekse öğretmenlerin verdiği cevapların genel ortalaması “Katılıyorum” düzeyinde yansımıştır.

4.3.2. Öğretmenlerin Programın Bağlamına İlişkin Görüşleri

Stufflebeam tarafından geliştirilen CIPP (Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün) Modeli kapsamında Havacılık İngilizce programının uygulandığı 11'inci sınıflarda söz konusu programı yürüten öğretmenlerin programın bağlamına yönelik görüşlerini yansıtan sayısal veriler Tablo 15'de verilmiştir.

Tablo 15
Öğretmenlerin Programın Bağlamına İlişkin Görüşleri

İFADE	KESİNLİKLE KATILIYORUM		KATILIYORUM		FİKRİM YOK		KATILMIYORUM		HİÇ KATILMIYORUM		\bar{X}	SS
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
	1. Programın misyonu açık bir şekilde ortaya konmuştur.	3	20	12	80	-	-	-	-	-		
2. Program programın çıktılarını etkileyecek diğer programların amaçları, içeriği, süreci ve çıktıları dikkate alınarak oluşturulmuştur.	7	46,7	7	46,7	1	6,7	-	-	-	-	4,40	,63
3. Program, programdan etkilenenlerin beklenti ve gereksinimlerini yansıtmaktadır.	5	46,7	5	33,3	3	20	-	-	-	-	4,26	,79
4. Program, gerekli interaktif yazılım, simülasyon vb. teknolojik olanakların varlığı dikkate alınarak oluşturulmuştur.	1	6,7	6	40	5	33,3	3	20	-	-	3,33	,89
5. Program, gerekli laboratuvar, sınıflar vb. fiziki olanaklar dikkate alınarak oluşturulmuştur.	2	13,3	4	26,7	6	40	3	20	-	-	3,33	,97
6. Program, kurumun yöneticileri, öğretmenleri ve öğrencilerinin ortak görüşü ve talebi doğrultusunda oluşturulmuştur.	5	33,3	8	53,3	1	6,7	1	6,7	-	-	4,13	,83
7. Program, Havacılık İngilizce kapsamında öğrencilerin gelecekte ihtiyaç duyabileceği nitelikleri karşılamaya dönük hazırlanmıştır.	8	53,3	7	46,7	-	-	-	-	-	-	4,53	,51
8. Program, öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal hazır bulunuşlukları dikkate alınarak hazırlanmıştır.	6	40	8	53,3	1	6,7	-	-	-	-	4,33	,61
9. Program, öğrencilerin Havacılık İngilizcesini yurtdışı bağlamında kullanma eksikliğini gidermeye dönük hazırlanmıştır.	7	46,7	4	26,7	4	26,7	-	-	-	-	4,20	,86
10. Program, paydaşların programın yokluğunda olası zaman ve maddi harcamalarını dikkate alınarak oluşturulmuştur.	4	26,7	8	53,3	3	20	-	-	-	-	4,06	,70

11. Program, temel dil becerilerini (konuşma, okuma, dinleme ve yazma) eşit oranda/dengeli bir şekilde geliştirebilecek niteliktedir.	10	66,7	4	26,7	1	6,7	-	-	-	-	4,60	,63
											4,12	,71

Tablo 15’te de görüldüğü üzere, öğretmenlerin programın bağlamını değerlendirmelerine yönelik ankette 11 madde yer almaktadır. Bağlam değerlendirme kapsamında öğretmenlerin 11 maddeye verdikleri cevaplar incelendiğinde, görüşlerin 4,12 ortalama ile “Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaştığı verisine ulaşılmıştır.

Programın misyonunun açık bir şekilde ifade edilmediğine ilişkin ifadeye katılımcıların %20’si “Kesinlikle Katılıyorum”, % 80’i ise “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen bulgular bu ifadeye öğretmenlerin “Katılıyorum” şeklinde görüş belirttiği şeklindedir (X= 4,20).

Programın bağlamına ilişkin görüş belirtilen bir diğer ifade ise programın çıktılarını etkileyecek diğer programların amaçları, içeriği, süreci ve çıktıları dikkate alınarak oluşturduğuna dairdir. Bu bağlamda, öğretmenlerin %46,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, % 46,7’si “Katılıyorum”, %6,7’si ise “Fikrim Yok” şeklinde görüş belirtmiş olup öğretmenler bu ifadeye “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde görüş ifade etmiştir (X=4,40). Bu dersi veren öğretmenlerin birçoğunun diğer derslere de girdikleri değerlendirildiğinde bu maddeye verilen cevap Havacılık İngilizce programının diğer programlara da katkıda bulunduğu söylenebilir.

Programın programdan etkilenenlerin beklenti ve gereksinimlerini yansıtır yansıtmadığına dair ifadeye öğretmenlerin %46,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, % 33,3’ü “Katılıyorum”, %20’si “Fikrim Yok” şeklinde görüş belirtmiş olup öğrenciler bu ifadeye 4,26 ortalama ile “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde olumlu yaklaşımda bulunulmuştur..

Öğretmenlerin %6,7’sinin “Kesinlikle Katılıyorum”, % 40’ının “Katılıyorum”, %33,3’ünün “Fikrim Yok”, %,20’sinin ise “Katılmıyorum şeklinde görüş bildirdiği ifadede programın teknolojik imkanları dikkate alınarak oluşturulduğu maddesi yer almış olup bu ifadeye öğretmenlerin ortalama 3,33 ile “Katılıyorum” cevabı verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu madde, öğretmenlerin en düşük ortalama ile katıldıkları ifade olma özelliğini taşımaktadır. Düşük ortalamaya sahip bir diğer ifadede ise programın fiziksel imkanları (laboratuvar, sınıflar vb.) dikkate alınarak oluşturulduğuna yönelik görüşlere başvurulmuştur. Öğretmenlerin %13,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, % 26,7’si

“Katılıyorum”, %40’ı “Fikrim Yok”, %20’si “Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir (X=3,33).

Programın tüm paydaşların (idareci, öğretmen ve öğrenci) ortak görüşü ve talebi doğrultusunda hazırlandığına ilişkin maddeye katılımcıların %33,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, % 53,3’ü “Katılıyorum”, %6,7’si “Fikrim Yok”, %6,7’si “Katılmıyorum”, yanıtını vermiştir. Bu ifadeye öğretmenlerin verdiği cevapların ortalaması 4,13 olup “Katılıyorum” görüşü hakim olmuştur.

Programın gelecekte ihtiyaç duyulacak nitelikleri karşılamaya dönük hazırlandığına dair ifadeye öğretmenlerin %53,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, % 46,7’si “Katılıyorum”, cevabını vermiştir. Öğretmenler bu maddeyle ilgili olumsuz görüş beyan etmemiş olup 4,53 ortalama ile “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde programın gelecekteki ihtiyacı karşılayabilecek nitelikte olduğunu savunmuştur.

Öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal hazır bulunuşluklarının program hazırlanırken göz önüne alındına dair ifadeye öğretmenlerin %40’ı “Kesinlikle Katılıyorum”, % 53,3’ü “Katılıyorum”, %6,7’si “Fikrim Yok” cevabını vermiştir. Bu ifadeye öğretmenler “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde katılım göstermiştir (4,33).

Öte yandan, uygulanan programın Havacılık İngilizcesini yurtdışı bağlamında kullanma eksikliğini gidermeye yönelik hazırlandığı görüşüne öğretmenlerin %46,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, % 26,7’si “Katılıyorum”, %26,7’si “Fikrim Yok” şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye ilişkin öğretmenler 4,20 ortalama ile “Katılıyorum” görüşünü savunmuştur.

Program, paydaşların programın yoksunluğunda olası zaman ve maddi harcamalarını dikkate alarak oluşturulmuştur ifadesine katılımcıların %26,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, % 53,3’ü “Katılıyorum”, %20’si “Fikrim Yok” yanıtını vermiştir. Öğretmenler bu maddeye 4,06 ortalama ile “Katılıyorum” düzeyinde belirtmiştir.

Temel dil becerilerinin eşit oranda dengeli bir şekilde geliştirilebilecek şekilde programda yer aldığına dair maddede öğretmenlerin %66,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, % 26,7’si “Katılıyorum”, %6,7’si “Fikrim Yok” şeklinde cevap vermiştir. Bu madde, bağlam değerlendirmesi kapsamında öğretmenlerin en yüksek ortalama ile “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde görüş belirttikleri madde olup öğretmenlerin programda dört beceriye eşit oranda yer verildiğine dair olumlu görüş taşıdıklarını ortaya koymaktadır (X= 4,60).

4.3.3. Öğretmenlerin Programın İnsan Kaynaklarına Yönelik Girdilerine Dair Görüşleri

İnsan Kaynaklarına yönelik girdilerin değerlendirilmesi adına Havacılık İngilizce dersine giren öğretmenlere 12 madde sunulmuş olup elde edilen sonuçlar Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16
Öğretmenlerin Programın İnsan Kaynaklarına Yönelik Girdilerine Dair Görüşleri

İFADE	KESİNLİKLE KATILYORUM		KATILYORUM		FİKRİM YOK		KATILMIYORUM		HİÇ KATILMIYORUM		\bar{X}	SS
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
	12. Öğrenciler Havacılık İngilizce programına karşı yeterli bilişsel giriş davranışlarına sahiptir.	-	-	12	80	1	6,7	2	13,3	-		
13. Öğrenciler Havacılık İngilizce programına karşı yeterli duyuşsal giriş özelliklerine (motivasyon, tutum, özgüven vb.) sahiptir.	6	40	9	60	-	-	-	-	-	-	4,40	,50
14. Öğrenciler, Havacılık İngilizce programına karşı yeterli bilişsel giriş davranışlarına sahiptir.	-	-	10	66,7	1	6,7	4	26,7	-	-	3,40	,91
15. Öğrenciler, Havacılık İngilizce öğretimi kavram ve olgular bilgisine sahiptir.	-	-	8	53,3	2	13,3	4	26,7	1	6,7	3,13	1,06
16. Öğrenciler, Havacılık İngilizce programına ilişkin yeterli bilgiye sahiptir.	1	6,7	6	40	8	53,3	-	-	-	-	3,53	,63
17. Öğrenciler, Havacılık İngilizce öğretimi konusunda yeterli deneyime sahiptir.	1	6,7	5	33,3	5	33,3	3	20	1	6,7	3,13	1,06
18. Öğretmenler, Havacılık İngilizce öğretimi konusunda eğitim / hizmet içi eğitim almışlardır.	-	-	4	26,7	2	13,3	6	40	3	20	2,46	1,12
19. Öğrenciler, Havacılık İngilizce öğretiminde simülâtör, interaktif yazılım vb. teknolojik unsurları kullanma becerilerine sahiptir.	2	13,3	5	33,3	5	33,3	3	20	-	-	3,40	,98
20. Öğrenciler, Havacılık İngilizce öğretimine ilişkin olumlu tutuma sahiptir.	8	53,3	7	46,7	-	-	-	-	-	-	4,53	,51
21. Öğrenciler, Havacılık İngilizce programını yürütebileceği inancına sahiptir.	9	60	5	33,3	1	6,7	-	-	-	-	4,53	,63
22. Öğrenciler, Havacılık İngilizce programının önemine inanmaktadır.	9	60	6	40	-	-	-	-	-	-	4,60	,50
23. Yöneticiler programı desteklemektedir.	11	73,3	4	26,7	-	-	-	-	-	-	4,73	,45
											3,79	,75

Tablo 16’da görüldüğü üzere, öğretmenler öğrencilerin Havacılık İngilizce programına karşı yeterli bilgiye sahip olduğu konusunda %80 oranında “Katılıyorum”, %6,7 oranında “Fikrim Yok” ve %13,3 oranında “Katılmıyorum” cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu maddeye verdikleri cevaplar onların bu konuya ilişkin “Katılıyorum” düzeyinde görüş taşıdıklarını göstermektedir ($X= 3,66$).

Öğrencilerin programa karşı yeterli duyuşsal giriş özelliklerine sahip olup olmadıklarına yönelik öğretmenler tarafından yapılan değerlendirmeye göre öğretmenlerin %40’ı “Kesinlikle Katılıyorum”, %60’ı ise “Katılıyorum cevabını vermiştir. Olumsuz görüş bildiren öğretmen olmamakla beraber katılım düzeyinin “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde olduğu ve öğretmenler tarafından öğrencilerin motivasyon, ilgi, özgüven vb. duyuşsal giriş özelliklerini taşıyarak programa girdikleri yönünde bir görüş ifade edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin bilişsel giriş davranışlarına dair değerlendirmenin istendiği maddede öğretmenlerin %66,7’si “Katılıyorum”, %6,7’si “Fikrim Yok”, %26,7’si “Katılmıyorum” yanıtını vermiş olup verilen cevaplar 3,40 ortalama ile “Fikrim Yok” ifadesinde yoğunlaşmıştır.

“Öğrenciler Havacılık İngilizce öğretimi kavram ve olgu bilgisine sahiptir” ifadesi bağlamında öğretmenlerin %53,3’ü “Katılıyorum”, %13,3’ü “Fikrim Yok”, %26,7’si “Katılmıyorum” ve %6,7’si “Hiç Katılmıyorum” yanıtı vererek bu ifadeye ($X=3,13$) “Fikrim Yok” yönünde görüş bildirmiştir. Bu madde, bu bölümdeki en düşük ortalamaya sahip ifadelerden biri olmuştur.

Ankette verilen “Öğrenciler programa ilişkin yeterli bilgiye sahiptir” ifadesi bağlamında öğretmenlerin %6,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %40’ı “Katılıyorum”, %53,3’ü “Fikrim Yok” yanıtı vermiş olup bu ifadeye 3,53 ortalama ile “Katılıyorum” yönünde görüş bildirmek suretiyle öğretmenlerin programa ilişkin bilgi düzeyinin yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrencilerin Havacılık İngilizce öğrenimi konusundaki deneyimini ölçmeyi hedefleyen maddeye katılımcıların %6,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum”, %33,3’ü “Fikrim Yok”, %20’si “Katılmıyorum” ve %6,7’si “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar sonucunda öğretmenlerin “Fikrim Yok” görüşünü taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır ($X= 3,13$). Söz konusu madde, bu başlık altında en düşük puan ortalamasına sahip maddelerden birisi olmuştur.

Öğretmenlerin, Havacılık İngilizce öğretimi konusunda hizmet içi eğitim aldıklarına dair ifadeye ise %26,7 oranında “Katılıyorum”, %13,33 oranında “Fikrim Yok”, %40 oranında “Katılmıyorum” ve %20 oranında “Hiç Katılmıyorum” yanıtı verilmiştir. Öğretmenler bu ifadeye “Katılmıyorum” şeklinde görüş yansıtmış olup hizmet içi eğitim konusunda programın eksik kaldığı yönünde cevaplar vermiştir (X= 2,46).

Öğrencilerin simülator, interaktif yazılım vb. teknolojik unsuları kullanma becerilerinin değerlendirildiği maddeye öğretmenlerin %13,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum”, %33,3’ü “Fikrim Yok”, %20’si “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Öğretmenler bu maddeye “Fikrim Yok” boyutunda cevap vermiştir (X=3,40).

Öğrencilerin Havacılık İngilizce öğretimine ilişkin olumlu tutuma sahip oldukları yönündeki anket maddesine öğretmenlerin %53,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %46,7’si “Katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. 4,53 ortalamaya sahip bu madde, öğretmenlerin öğrencilerinin olumlu tutum sahibi oldukları görüşüne “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde katılım gösterdiklerini ortaya koymuştur.

Öğrencilerin programı yürütme inancına sahip oldukları konusunda ise öğretmenlerin %60’ı “Kesinlikle Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum” ve %6,7’si “Fikrim Yok” değerlendirmesinde bulunmuştur. Bu bağlamda, öğretmenlerin öğrencilerinde programı yürütme inancını taşıdıklarına “Kesinlikle Katılıyorum” boyutunda katıldıkları söylenebilir (X= 4,53).

Öğretmenlerin yüksek bir puan ortalaması ile “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde görüş bildirdikleri (X= 4,53) ifadeye ise öğrencilerin Havacılık İngilizce programının yürütülebileceğine olan inançları ölçülmüştür. Bu kapsamda öğretmenlerin %60’ı “Kesinlikle Katılıyorum”, %33,3’, “Katılıyorum” ve %6,7’si “Fikrim Yok” cevabını vermiş olup öğrencilerin programı yürütme inancı taşıdıkları doğrultusunda değerlendirmede bulunmuşlardır.

Öğretmenlerin “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş beyan ettikleri bir diğer konu da öğrencilerin Havacılık İngilizce programının önemine olan inançlarıdır. Bu kapsamda katılımcıların %60’ı “Kesinlikle Katılıyorum”, %40’ “Katılıyorum” yanıtını vermiştir. Öğretmenler, öğrencilerin programın önemine inandıklarını “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde ankete yansıtmıştır (X= 4,60).

Öğretmenler tarafından en yüksek puan ortalaması ile “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtının alındığı maddede yöneticilerin programa olan desteği sorulmuştur. Bu

maddeye öğretmenlerin %73,3'ü “Kesinlikle Katılıyorum” ve %26,7'si “Katılıyorum” cevabını vermiş olup olumsuz yanıt veren öğretmen olmamıştır. Bu veriler idarecilerin programa verdiği desteğin öğretmenler tarafından hissedildiğini ortaya koymaktadır. İnsan Kaynaklarına ilişkin girdilerin değerlendirilmesi kapsamında ankette yer alan tüm maddelerin ortalamaları alındığında, öğretmenlerin genel olarak “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır (X=3,79).

4.3.4. Öğretmenlerin Programın İçerik, Araç, Gereç, Yöntem ve Ortamına Yönelik Girdilerine Dair Görüşleri

Programın içerik, araç, gereç, yöntem ve ortamına yönelik girdilerin değerlendirilmesi adına Havacılık İngilizce dersine giren öğretmenlere 20 madde sunulmuş olup elde edilen sonuçlar Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo17
Öğretmenlerin Programın İçerik, Araç, Gereç, Yöntem ve Ortamına Dair Görüşleri

İFADE	KESİNLİKLE KATILYORUM		KATILYORUM		FİKRİM YOK		KATILMIYORUM		HİÇ KATILMIYORUM		\bar{X}	SS
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
25. Programın amaçları açık ve anlaşılır niteliktedir.	5	33,3	10	66,7	-	-	-	-	-	-	4,33	,48
26. Programın amaçları paydaşların ilgi ve ihtiyaçlarını yansıtmaya niteliktedir.	4	26,7	10	66,7	1	6,7	-	-	-	-	4,20	,56
27. Programın amaçları, kazandırılabilir düzeydedir.	3	20	12	80	-	-	-	-	-	-	4,20	,41
28. Programın amaçları, ölçülebilir niteliktedir.	4	26,7	11	73,3	-	-	-	-	-	-	4,26	,45
29. Programın içeriği amaçlarla örtüşmektedir.	6	40	9	60	-	-	-	-	-	-	4,40	,50
30. Program içeriği, öğrencinin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerine uygundur.	9	60	6	40	-	-	-	-	-	-	4,60	,50
31. Programın içeriği, öğrencilerin günlük yaşamda kullanılabilir bilgileri kapsamaktadır	8	53,3	5	33,3	2	13,3	-	-	-	-	4,40	,73
32. Programın içeriğinde yer alan konular birbirlerini tamamlayıcı niteliktedir..	6	40	8	53,3	1	6,7	-	-	-	-	4,33	,61
33. Programın içeriğini yansıtan ders kitabında, yeterli görsel öğelere (şekiller, fotoğraflar, karikatürler vb.) yer verilmiştir.	11	73,3	3	20	1	6,7	-	-	-	-	4,66	,61
34. Ders kitabı öğrencilerin Havacılık İngilizceye yönelik dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin gelişimine yönelik etkinlikler içermektedir.	11	73,3	3	20	1	6,7	-	-	-	-	4,66	,61

35.	Derse ilişkin öğretim teknolojileri (videolar, simülasyon uygulamaları vb.) öğrenci düzeyine uygundur.	4	26,7	4	26,7	6	40	1	6,7	-	-	3,73	,96
36.	Derse ilişkin öğretim teknolojileri öğrencilerin dikkatini çekici niteliktedir.	6	40	6	40	3	20	-	-	-	-	4,20	,77
37.	Program için seçilen strateji, yöntem ve teknik amaçlarla tutarlıdır.	6	40	7	46,7	2	13,3	-	-	-	-	4,26	,70
38.	Program için seçilen strateji, yöntem ve teknik öğrencilerin dikkatini çekecek niteliktedir.	6	40	8	53,3	1	6,7	-	-	-	-	4,33	,61
39.	Program için kullanılan alternatif ölçme araçları (sınavın olmaması, sunum yapma, vb.) programın amaçlarına uygundur.	8	53,3	6	40	1	6,7	-	-	-	-	4,46	,63
40.	Programın uygulanması için ayrılan süre (haftada 2 ders saati) içerikle tutarlıdır.	10	66,7	4	26,7	1	6,7	-	-	-	-	4,60	,63
41.	Programın uygulanacağı sınıf program özelliklerine uygundur.	2	13,3	6	40	2	13,3	5	33,3	-	-	3,33	1,11
42.	Programın uygulanacağı sınıf öğrencilerin yetenek ve potansiyellerini ortaya çıkarmak için elverişlidir.	2	13,3	6	40	5	33,3	1	6,7	1	6,7	3,46	1,06
43.	Öğrenciler derse zamanında girmiş ve derste disiplin sorunu yaşanmamıştır.	12	80	2	13,3	1	6,7	-	-	-	-	4,73	,59
44.	Dersler programın amacına uygun olarak yürütülmüştür.	11	73,3	3	20	1	6,7	-	-	-	-	4,66	,61
												4,29	,65

Tablo 17’de görüldüğü üzere, programın amaçlarının açık ve anlaşılır nitelikte olduğunu belirten anket maddesine öğretmenlerin %33,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir. 4,33 ortalama ile “Kesinlikle Katılıyorum” görüşünü savunan öğretmenler programı açık ve anlaşılır bulmuştur.

Öğretmenlerin programın amaçlarının paydaşların ilgi ve ihtiyaçlarını yansıtmaya nitelikte olup olmadığına dair ifadeye verdikleri cevaplar incelendiğinde, %26,7 oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %66,7 oranında “Katılıyorum”, %6,7 oranında “Fikrim Yok” görüşü sergilenmiştir. Bu maddenin aritmetik ortalaması 4,20 olup öğretmenler programın amaçlarının ilgi ve ihtiyaçlarını yansıttığı görüşünü “Katılıyorum” düzeyinde yansıtmıştır.

Öğretmenlerin “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirttikleri bir diğer madde de “Programın amaçları kazandırılabilir düzeydedir” maddesidir (X= 4,20). Bu bağlamda öğretmenlerin %20’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %80’i “Katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir.

Programın amaçlarının ölçülebilirliğine ilişkin maddeye öğretmenlerin %26,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %73,3’ü “Katılıyorum” yanıtını vermiştir. Aritmetik ortalaması 4,20 olan söz konusu maddeye öğretmenler “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmiş olup programın ölçülebilir amaçlar içerdiğini değerlendirmiştir.

Uygulanan programın amaçlarla örtüştüğünü belirten ifadeye öğretmenler %40 oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %60 oranında “Katılıyorum” değerlendirmesinde bulunmuştur. Söz konusu maddeyle ilgili olarak öğretmenler içerikle amaçların örtüştüğü yönünde “Kesinlikle Katılıyorum” görüşünü savunmuştur (X= 4,40).

“Programın içeriği öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerine uygundur” maddesine ankete katılan öğretmenler %60 oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %40 oranında “Katılıyorum” cevabını vermiştir. Söz konusu madde ile ilgili olarak öğretmenlerin “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş belirttiği ve içeriği ilgi, ihtiyaç ve yeteneklere cevap verecek nitelikte bulmuşlardır (X= 4,60). Programın içeriğinin öğrencilerin günlük yaşamda kullanabileceği bilgileri kapsadığını ifade eden anket maddesine öğretmenlerin %53,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum”, %13,3’ü “Fikrim Yok” cevabını vermiştir. Verilen cevapların aritmetik ortalamasının 4,40 olduğu söz konusu maddeye ilişkin katılımcılar “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş ifade etmiştir.

Havacılık İngilizce programında yer alan konuların birbirlerini tamamlayıcı nitelikte olduğunu içeren ifadeye katılımcıların %40’ı “Kesinlikle Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum”, %13,3’ü “Fikrim Yok” yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin verdiği cevaplar programda yer alan konuların birbirini tamamladığı görüşünü “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde ortaya çıkartmıştır (X=4,33).

Havacılık İngilizce programı kapsamında kullanılan ders kitabının değerlendirilmesi kapsamında öğretmenlere de iki farklı anket maddesi sunulmuştur. Ders kitabında yeterli görsel öğelere yer verildiğine dair ifadeye öğretmenler %73,3 oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %20 oranında “Katılıyorum”, %6,7 oranında “Fikrim Yok” yanıtını vermiştir. Kitabın İngilizcenin dört becerisini (dinleme, okuma, konuşma, yazma) geliştirmeye yönelik etkinlikler içerdiğine dair anket maddesine ise verilen cevapların oranı %73,3 “Kesinlikle Katılıyorum”, %20 “Katılıyorum”, %6,7 “Fikrim Yok” şeklinde gerçekleşmiştir. Her iki maddeye ilişkin verilen cevapların aritmetik ortalamasına bakıldığında öğretmenlerin ders kitabını gerek görsel tasarım olarak gerekse dört temel beceriye yönelik aktiviteler içermesi bağlamında yeterli buldukları sonucuna ulaşılmıştır ($X_{33} = 4,66$ ve $X_{34} = 4,66$).

Derse ilişkin öğretim teknolojilerinin öğrenci düzeyine uygunluğunun değerlendirildiği ifadeye öğretmenlerin %26,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %26,7’si “Katılıyorum”, %40’ı “Fikrim Yok” ve %6,7’si “Katılmıyorum” cevabını verirken, söz konusu teknolojilerin öğrencilerin dikkatini çekici nitelikte olduğunu belirten

ifadeye %40 oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %40 oranında “Katılıyorum”, %20 oranında “Fikrim Yok” şeklinde görüş belirtilmiştir. Her iki ifadeye de öğretmenler “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir ($X_{35} = 3,73$ ve $X_{36} = 4,20$).

Program için seçilen strateji, yöntem ve tekniklerin amaçlarla tutarlılığı ve öğrencilerin dikkatini çekecek nitelikte olup olmadığını belirlemeye yönelik olarak ankette iki maddeye yer verilmiştir. Tutarlılığın söz konusu olduğu maddeye öğretmenlerin %40’ı “Kesinlikle Katılıyorum”, %46,7’si “Katılıyorum” ve %13,3’ü “Fikrim Yok” şeklinde yanıt vermiştir. Strateji, yöntem ve tekniklerin dikkat çekiciliğine yönelik verilen ifadeye ise öğrencilerin %40’ı “Kesinlikle Katılıyorum”, %53,3’ü “Katılıyorum”, %6,7’si “Fikrim Yok” cevabını vermiştir. Her iki maddenin aritmetik ortalamalarına bakıldığında öğretmenlerin cevaplarının “Kesinlikle Katılıyorum” görüşünde yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır ($X_{37} = 4,26$ ve $X_{38} = 4,33$).

Program için kullanılan alternatif ölçme araçlarının programın amaçlarına uygunluğunun değerlendirildiği maddeye öğretmenlerin %53,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %40’ı “Katılıyorum” ve %6,7’si “Fikrim Yok” şeklinde görüş belirtmiştir. Cevapların aritmetik ortalamasının 4,46 olduğu bu ifadeye öğretmenler de öğrenciler gibi “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmiştir.

Program için ayrılan sürenin içerikle tutarlılığının değerlendirildiği ifadeye öğretmenlerin %66,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %26,7’si “Katılıyorum”, %6,7’si “Fikrim Yok” yanıtını vermiştir. Söz konusu maddeye yönelik öğretmenlerin verdikleri cevapların aritmetik ortalaması 4,60 olup görüşler “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaşmıştır.

Havacılık İngilizce programının uygulandığı sınıfların programa uygunluğunu ve öğrencilerin yetenek ve potansiyellerini ortaya çıkarmaya elverişliliğinin belirlenmesine yönelik olarak iki maddeye yer verilmiştir. Sınıfların programa uygunluğuna ilişkin maddeye öğretmenlerin %13,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %40’ı “Katılıyorum”, %13,3’ü “Fikrim Yok” ve %33,3’ü “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Sınıfların öğrencilerin yetenek ve potansiyellerini çıkarmak için elverişli olduğu yönündeki ifadeye ise öğretmenlerin %13,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %40’ı “Katılıyorum”, %33,3’ü “Fikrim Yok”, %6,7’si “Katılmıyorum” ve %6,7’si “Hiç Katılmıyorum” cevabını vermiştir. Her iki maddenin de aritmetik ortalamasına bakıldığında öğretmen görüşlerinin “Katılıyorum” şeklinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($X_{41} = 3,33$ ve $X_{42} = 3,46$). Öte yandan, söz konusu puan ortalamaları

öğretmenlerin bu bölümde verdikleri en düşük puan ortalamaları olma özelliği taşımaktadır.

“Öğrenciler derse zamanında girmişlerdir” ifadesine katılımcıların %80’i “Kesinlikle Katılıyorum”, %13,3’ü “Katılıyorum” ve %6,7’si “Fikrim Yok” şeklinde cevap vermiştir. Bu madde 4,73 ortalama ile yanıtların en yoğun şekilde “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaştığı madde olmuştur. Bu bölümde son olarak derslerin programın amacına uygun yürütüldüğüne ilişkin maddeye yer verilmiş olup öğretmenlerin %73,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %20’si “Katılıyorum” ve %6,7’si “Fikrim Yok” görüşünü savunmuştur. Söz konusu maddeye verilen cevapların aritmetik ortalaması 4,66 olup verilen cevaplar “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaşmıştır.

Programın içerik, araç, gereç ve ortamına yönelik girdilerine dair öğretmen görüşlerinin geneline bakıldığında, verilen cevapların “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (X= 4,29).

4.3.5. Öğretmenlerin Programın Sürecine İlişkin Görüşleri

Stufflebeam tarafından geliştirilen CIPP (Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün) Modeli kapsamında Havacılık İngilizce programının uygulandığı 11’inci sınıflarda söz konusu programı yürüten öğretmenlerin programın sürecine yönelik görüşlerini yansıtan sayısal veriler Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18
Öğretmenlerin Programın Sürecine İlişkin Görüşleri

İFADE	KESİNLİKLE KATILYORUM		KATILYORUM		FİKRİM YOK		KATILMIYORUM		HİÇ KATILMIYORUM		\bar{X}	SS
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
	45. Öğrenciler derse etkin olarak katılmışlardır	6	9	40	60	-	-	-	-	-		
46. Programda öngörülen öğretim strateji, yöntem ve teknikleri etkili olarak kullanılmıştır.	2	13,3	12	80	1	6,7	-	-	-	-	4,06	,45
47. Derslerde bireysel etkinliklere yeterince yer verilmiştir.	3	20	11	73,3	1	6,7	-	-	-	-	4,13	,51
48. Dersler öğrenci merkezli yürütülmüştür.	3	20	10	66,7	2	13,3	-	-	-	-	4,06	,59

49.	Programda kullanılması öngörülen araç-gereçler verimli olarak kullanılmıştır.	3	20	9	60	3	20	-	-	-	-	4,00	,65
50.	Sınıflarda etkili bir öğretim ortamı sağlanmıştır.	5	33,3	9	60	1	6,7	-	-	-	-	4,26	,59
51.	Programda ön görülmediği halde, Havacılığa yönelik kavramlar okul dışı etkinliklerle desteklenmiştir..	3	20	4	26,7	1	6,7	7	46,7	-	-	3,20	1,26
52.	Öğretim sürecinde simülâtör, interaktif yazılım ve benzeri teknolojik uygulamalara yeterine yer verilmiştir.	4	26,7	3	20	7	46,7	1	6,7	-	-	3,66	,97
53.	Ders kitabında yer alan etkinlikler dersin verimli geçmesini sağlamıştır.	8	53,3	6	40	1	6,7	-	-	-	-	4,46	,63
54.	Programda öngörülen ders süresi verimli olarak kullanılmıştır.	10	66,7	4	26,7	1	6,7	-	-	-	-	4,60	,63
55.	Öğrenci başarısını değerlendirmede kullanılan ölçme araçları etkili olarak kullanılmıştır.	4	26,7	11	73,3	-	-	-	-	-	-	4,26	,45
56.	Derste öğrencilere yeterli uygulama olanağı verilmiştir.	7	46,7	5	33,3	3	20	-	-	-	-	4,26	,79
57.	Havacılık İngilizceye yönelik dil becerilerinin geliştirilmesine adına dil laboratuvarı etkili olarak kullanılmıştır.	3	20	4	26,7	4	26,7	4	26,7	-	-	3,40	1,12
58.	Havacılık İngilizce derslerinde etkili öğretmen-öğrenci iletişimi sağlanmıştır.	11	73,3	4	26,7	-	-	-	-	-	-	4,73	,45
												4,10	0,68

Ankette yer alan “Öğrenciler derse etkin olarak katılmışlardır” ifadesine öğretmenlerin %40’ı “Kesinlikle Katılıyorum”, %60,’ı ise “Katılıyorum” cevabını vermiştir. Öğretmenler bu ifadeye olumsuz görüş belirtmemiş olup 4,40 puan ortalaması ile öğrencilerin derse etkin olarak katıldıklarını değerlendirmişlerdir.

Programda öngörülen öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin etkili olarak kullanıldığına yönelik maddeye öğretmenlerin %13,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %80,’i “Katılıyorum” ve %6,7’si “Fikrim Yok” cevabını vermiştir. Öğretmenlerin bu maddeye verdikleri cevaplar “Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaşmıştır ($X= 4,06$).

Derslerde bireysel etkinliklere yeterince yer verildiği yönündeki ifadeye öğretmenler %20 oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %73,3, oranında “Katılıyorum” ve %6,7 oranında “Fikrim Yok” cevabını vermiştir. Öğretmenlerin verdiği cevaplar “Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaşmış olup elde edilen aritmetik ortalama 4,13 olmuştur.

Program kapsamında yürütülen derslerin öğrenci merkezli olarak işlendiğine ilişkin ifadeye %20 oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %66,7 oranında “Katılıyorum”

ve %13,3 oranında “Fikrim Yok” yanıtı alınmıştır. Bu veriler, öğretmenler tarafından derslerin öğrenci merkezli olarak yürütüldüğüne dair “Katılıyorum” düzeyinde bir değerlendirmede bulunulduğunu göstermektedir ($X=4,06$). Programda kullanılması öngörülen araç ve gereçlerin verimli olarak kullanıldığını ifade eden maddeye öğretmenlerin %20,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %60,1’i “Katılıyorum”, %20,7’si “Fikrim Yok” yanıtını vermiştir. Bu ifadeye öğretmenler “Katılıyorum” düzeyinde değerlendirmede bulunmuştur ($X= 4,00$).

Sınıflarda etkili bir öğretim ortamının sağlandığına dair öğretmenlerin %33,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %60,1’i “Katılıyorum” ve %6,7’si “Fikrim Yok” görüşünü savunmuştur. Verilen yanıtların aritmetik ortalamasına bakıldığında ifade edilen görüşlerin “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır ($X= 4,26$). Programda öngörülmediği halde havacılığa yönelik kavramların okul dışı etkinliklerle desteklenip desteklenmediği maddesi söz konusu olduğunda ise verilen cevapların %20,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %26,7’si “Katılıyorum”, %6,7’si “Fikrim Yok”, %46,7’si ise “Fikrim Yok” şeklinde olmuştur. 3,20 ortalamaya sahip olan söz konusu madde öğretmenlerin en düşük ortalamalı yanıt verdiği madde olmuştur.

Öğretim sürecinde teknolojik uygulamalara yeterince yer verildiğine ilişkin ifadeye öğretmenlerin %26,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %20,7’si “Katılıyorum”, %46,7’si “Fikrim Yok” ve %6,7’si “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu ifadeye öğretmenlerin verdiği cevapların ortalaması 3,66 olarak belirlenmiştir. Ders kitabında yer alan etkinliklerin dersin verimli geçmesini sağladığı bağlamındaki maddeye öğretmenlerin %53,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %40,1’i “Katılıyorum”, %6,7’si ise “Fikrim Yok” yanıtını vermiştir. Bu ifadeye öğretmenlerin verdiği cevapların ortalaması “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde olup öğretmenler ders kitabındaki etkinlikleri derslerin verimli geçmesi adına yeterli olduğu görüşünü yansıtmışlardır ($X=4,46$).

Programda öngörülen ders süresinin verimli kullanıldığı ile alakalı olarak öğretmenlerin %66,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %26,7’si “Katılıyorum”, %6,7’si ise “Fikrim Yok” yanıtını vermiştir. Bu ifadeye katılımcılar “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yanıt vermiştir. Öğretmenler ayrılan ders süresinin verimli kullanıldığını savunmuştur ($X= 4,60$). Öğretmenlerin 4,26 ortalama ile “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri ifadede kendilerine öğrenci başarısını değerlendirmede kullanılan ölçme araçlarının etkili kullanılma durumu sunulmuştur. Bu kapsamda

%26,7 oranında “Kesinlikle Katılıyorum”, %73,3 oranında “Katılıyorum” yanıtı alınmıştır. Öğretmenlerin ölçme araçlarının verimli kullanıldığına dair “Kesinlikle Katılıyorum” görüşünü savunmuşlardır (X= 4,26).

Derste öğrencilere verilen uygulama olanağına ilişkin maddeye öğretmenlerin %46,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum”, %20’si “Fikrim Yok” yanıtını vermiştir. Bu ifadeye katılımcılar 4,26 ortalama ile “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmiştir. Program kapsamında dil laboratuvarının etkili olarak kullanıldığına ilişkin ifadeye uygulayıcı olarak öğretmenlerin %20’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %26,7’si “Katılıyorum”, %26,7’si “Fikrim Yok”, %26,7’si ise “Katılmıyorum”, En düşük ortalamalardan birisine sahip olan bu maddede görüşler “Fikrim Yok” yanıtında yoğunlaşmış olup öğretmenlerin de program kapsamında dil laboratuvarının yeterince verimli kullanılmadığı yönünde görüşe sahip olduklarını göstermektedir.

Etkili öğretmen-öğrenci iletişiminin derslerde sağlandığına ilişkin ifadeye öğretmenlerin %73,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %26,7’si “Katılıyorum” yanıtını vermiştir. 4,73 ile en yüksek puan ortalamasına sahip olan bu maddede verilen cevapların “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaştığı ve öğretmenlerin öğrenciler ile iletişimlerinin kuvvetli olduğu ortaya çıkmıştır. . Programın sürecine ilişkin elde edilen tüm puanların ortalaması ise 4,10 bulunmuş olup öğretmenlerin bu başlık altında verilen ifadelere yönelik olarak “Katılıyorum” düzeyinde görüş sahibi oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla öğretmenlerin programın sürecine ilişkin unsurlarından memnun oldukları ve bu konuda programı yeterli gördükleri değerlendirilmektedir.

4.3.6. Öğretmenlerin Programın Ürününe Dair Görüşleri

Programın ürününün değerlendirilmesi adına Havacılık İngilizce dersine giren öğretmenlerine sunulan maddelere verdikleri cevaplara ilişkin sonuçlar Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19
Öğretmenlerin Programın Ürününe Dair Görüşleri

İFADE	KESİNLİKLE KATILYORUM		KATILYORUM		FİKRİM YOK		KATILMIYORUM		HİÇ KATILMIYORUM		\bar{X}	SS
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
	59. Program, öğrencilerin Havacılık İngilizcesine ilişkin temel kavramları doğru kullanmalarını sağlamıştır.	9	60	6	40	-	-	-	-	-		
60. Program, öğrencilerin Havacılık İngilizcesine ilişkin tutumlarını olumlu yönde etkilemiştir.	5	33,3	5	33,3	2	13,3	3	20	-	-	3,80	1,14
61. Program, öğrencilerin simülatör, havacılık araç gereçlerini kullanma, kavramları doğru telaffuz etme vb. psikomotor becerilerini geliştirmiştir.	9	60	6	40	-	-	-	-	-	-	4,60	,50
62. Program, öğrencilerin Havacılık İngilizceye yönelik okuma, becerilerini geliştirmiştir.	11	73,3	4	26,7	-	-	-	-	-	-	4,73	,45
63. Program, öğrencilerin Havacılık İngilizceye yönelik dinleme, becerilerini geliştirmiştir.	6	40	5	33,3	3	20	1	6,7	-	-	4,06	,96
64. Program, öğrencilerin Havacılık İngilizceye yönelik konuşma becerilerini geliştirmiştir.	3	20	5	33,3	5	33,3	2	13,3	-	-	3,60	,98
65. Program, öğrencilerin Havacılık İngilizceye yönelik yazma becerilerini geliştirmiştir.	6	40	9	60	-	-	-	-	-	-	4,40	,50
66. Programda uygulanan etkinlikler, öğrencilerin derse olan ilgisini artırmıştır.	10	66,7	3	20	2	13,3	-	-	-	-	4,53	,74
67. Program, öğrencilerin Havacılık İngilizcesini günlük yaşamlarında etkili kullanmalarına yardımcı olmuştur..	6	40	8	53,3	1	6,7	-	-	-	-	4,33	,61
68. Program, öğrencilerin diğer İngilizce derslerindeki başarılarına olumlu katkıda bulunmuştur.	5	33,3	10	66,7	-	-	-	-	-	-	4,33	,48
69. Program, tüm paydaşların gereksinimlerini karşılamıştır.	10	66,7	5	33,3	-	-	-	-	-	-	4,66	,48
70. Program, öğrencileri yalnızca Havacılık İngilizcesini kullanma becerilerini değil, mesleki bilgi ve becerilerine de katkıda bulunmuştur.	11	73,3	3	20	1	6,7	-	-	-	-	4,66	,61
											4,35	,66

Tablo 19’da verildiği üzere programın, öğrencilerin Havacılık İngilizcesine ilişkin temel kavramları doğru kullanmalarına katkıda bulunduğuna yönelik ifadeye öğretmenlerin %60’ı “Kesinlikle Katılıyorum”, %40,1 “Katılıyorum” görüşünü belirtmiştir. Bu maddeye öğretmenler olumsuz bir görüş belirtmemi olup 4,60 puan ortalaması ile “Kesinlikle Katılmıyorum” görüşünü benimsedikleri ve programın bu bağlamda katıklıda bulunduğunu ifade etmişlerdir.

“Program, öğrencilerin Havacılık İngilizcesine ilişkin tutumlarını olumlu yönde etkilemiştir” şeklindeki ifadeye ise öğretmenlerin %33,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum”, %13,3’ü “Fikrim Yok”, %20’si ise “Katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir. Verilen cevapların puan ortalamasına bakıldığında öğretmenlerin söz konusu maddeye “Katılıyorum” düzeyinde katıldıkları ve program sayesinde öğrencilerin Havacılık İngilizcesine yönelik tutumlarının olumlu yönde etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır ($X= 3,80$).

Ürün değerlendirmeye yönelik ankette yer alan bir diğer ifadeye ise öğretmenlerden program kapsamında öğrencilerin psiko-motor becerilerinin gelişip gelişmediği yönünde görüş belirtmeleri istenmiştir. Bu bağlamda verilen yanıtların %60,1 “Kesinlikle Katılıyorum”, %40,1 “Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaşmıştır.. Elde edilen veriler ışığında öğretmenlerde öğrencilerin psiko-motor becerilerinin geliştiği yönünde görüş hakim olduğu bu maddeye “ Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır ($X= 4,60$).

Öğrencilere uygulanan ihtiyaç analizinde ve programı değerlendirmeye yönelik ankette yer alan maddeler arasında dilin 4 temel becerisini baz alan ifadelere yer verilmiştir. Bu bağlamda, öğretmenlerden de programın dilin 4 becerisine ne derece katkıda bulunduğu değerlendirilmesi istenmiştir. Bu bağlamda ilk beceri olarak Havacılık İngilizce programının okuma becerilerini geliştirip geliştirilmediğine dair görüş alınması hedeflenmiştir. Katılımcıların %73,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %26,7’si “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir. Puan ortalamasının 4,73 olduğu ve öğretmenlerin olumsuz kanaat belirtmediği söz konusu maddeye katılım düzeyi “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde olup öğretmenler programın okuma becerilerine katkıda bulunduğunu savunmuşlardır.

Söz konusu programın dinleme becerilerine olan katkısına dair görüşlerin belirlenmesini hedefleyen ifadeye ise öğretmenlerin %40’ “Kesinlikle Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum”, %20’si “Fikrim Yok” ve %6,7’si “Katılmıyorum” yanıtı vermiştir. Öğretmenler, öğrencilerin program sayesinde dinleme becerilerinin geliştiği

yönündeki ifadeye 4,06 ortalama ile “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmiştir. Ankette, üçüncü dil becerisi olarak Havacılık İngilizceye yönelik konuşma becerilerinin gelişimine ilişkin madde yer almıştır. Bu maddeye öğretmenlerin %20,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum”, %33,3’ü “Fikrim Yok”, %13,3’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu madde okuma, dinleme ve yazma becerilerine ilişkin maddelere kıyasla daha az puan ortalamasına sahip olsa da ($X= 3,60$) öğretmenler bu ifadeye “Katılıyorum” düzeyinde görüş beyan etmiştir.

Bir diğer dil becerisi olan yazma becerisinin değerlendirilmesine ilişkin ankette verilen ifadeye öğretmenlerin %40,7’i “Kesinlikle Katılıyorum”, %60,7’i ise “Katılıyorum”, şeklinde görüş belirtmiştir. Elde edilen veriler, öğretmenlerin program sayesinde öğrencilerin yazma becerilerinin geliştiğine ilişkin “ Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş belirttiğini ortaya koymuştur ($X= 4,40$).

“Programda uygulanan etkinlikler öğrencilerin derse olan ilgisini artırmıştır” maddesine öğretmenlerin %66,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %20,7’si “Katılıyorum”, %13,3’ü “Fikrim Yok” cevabını vermiştir. Öğretmenler bu ifadeye “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmiş olup program kapsamındaki etkinlikleri derse olan ilgiyi artırmak adına yeterli bulmuşlardır ($X= 4,53$).

Programın öğrencilerin Havacılık İngilizcesini günlük yaşamda kullanabilme becerisine olan katkısı değerlendirilmek istendiğinde öğretmenlerin %40,7’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %53,3’ü “Katılıyorum”, %6,7’si “Fikrim Yok” yanıtını vermiştir. Söz konusu ifadeye öğretmenler 4,33 puan ortalaması ile “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş ifade etmiştir.

Programın diğer İngilizce derslerine olan katkısı söz konusu olduğunda öğretmenlerin %33,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %66,7’si “Katılıyorum” cevabını vermiştir.. Bu veriler öğretmenlerde programın diğer İngilizce derslerine katkıda bulunduğu dair “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde bir görüş olduğu sonucunu ortaya koymuştur ($X= 4,33$). “Program tüm paydaşların gereksinimlerini karşılamıştır” şeklindeki ifadeye öğretmenlerin %66,7’si “Kesinlikle Katılıyorum”, %33,3’ü “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir. Katılımcılar “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde cevap vererek programın paydaşların gereksinimleri giderdiği fikrini savunmuştur ($X= 4,66$).

Öğretmenlerin “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde görüş beyan ettiği anket maddesinde programın öğrencilerin hem Havacılık İngilizcesine hem de mesleki bilgi ve becerilerine katkıda bulunduğu sonucu ortaya çıkmıştır ($X= 4,66$). Bu bağlamda

öğretmenlerin %73,3'ü “Kesinlikle Katılıyorum”, %20'si “Katılıyorum”, %6,7'si “Fikrim Yok” şeklinde görüş belirtmiştir. Ürün değerlendirmesine yönelik ankette yer alan maddelere verilen cevapların ortalaması alındığında öğretmenlerin 4,35 ortalama ile genel olarak “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde fikir beyan ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

4.4.Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Karşılaştırılması

Öğretmen ve öğrencilerin uygulanan programa yönelik görüşleri yorumlanırken her iki gruba da uygulanan anketlerden elde edilen frekans ve yüzde dağılımları temel alınmıştır. Öğretmen ve öğrencilere uygulanan anketler benzer formlarda ve benzer ifadelerde geliştirilmiş olup anketin uygulanacağı kitleye göre ifadeler düzenlenmiştir. Bu nedenle görüşler arasında sorulara ilişkin birebir karşılaştırma yapılmamış, genel anlamda yorumda bulunulmuştur. Ancak her bir alt başlık altında dikkat çekici farklılıkların olduğu maddelere ilişkin detaylı yorumlarda bulunulmuştur.

Tablo 20
Programın Değerlendirilmesine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Dair Frekans ve Yüzde Dağılımı

CIPP Basamak	Öğrenci		Öğretmen	
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS
Bağlam	4,07	,48	4,12	,37
Girdi (İns.Kay.)	4,29	,49	3,82	,33
Girdi (İçerik, Araç, Ortam)	4,22	,45	4,29	,39
Girdi (Genel)	4,25	,42	4,10	,30
Süreç	3,93	,54	4,10	,44
Ürün	4,19	,55	4,36	,40
Genel Toplam	4,11	,49	4,15	,31

Tablo 20’de de görüldüğü üzere, verilen cevaplardan elde edilen puan ortalamalarının genelinde öğretmen ve öğrenciler “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. İnsan kaynaklarına ilişkin girdiler söz konusu olduğunda öğretmenlerin puan ortalaması öğrencilerin puan ortalamasından daha düşükken, ürün, süreç, bağlam ve içerik, araç, gereç ve ortama ilişkin puan ortalamalarında öğrenci puanlarının daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.5.Nitel Bulgular

4.5.1. Öğrencilerle Yapılan Görüşmelere İlişkin Nitel Bulgular

Öğrencilerle yapılan bireysel görüşmeler neticesinde elde edilen içerik analizi sonuçlarına göre veriler toplam 15 tema altında toplanmıştır. Söz konusu temalar “aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 21

Öğrenci Görüşmelerine İlişkin Çıkarılan Tema Listesi

CIPP Basamakları	Temalar
Bağlam	<ul style="list-style-type: none">• Programın Amacı• Programın Güçlü ve Zayıf Yönleri• İhtiyaca Cevap Verme
Girdi	<ul style="list-style-type: none">• Hazırbulunuşluk Düzeyi• Öğretmen ve Teknik Donanım Yeterliği• Materyal Değerlendirme• Materyallerin Katkısı• Ayrılan Süre
Süreç	<ul style="list-style-type: none">• Uygulanan Yöntem ve Teknikler• Öngörülmeleyen Unsurlar• Öğretim Süreci
Ürün	<ul style="list-style-type: none">• Kazanımlar• Ölçme ve Değerlendirme• Başarı Ölçütü• İdeal Bir Havacılık İngilizce Dersi

4.5.1.1. Öğrencilerin Bağlam Boyutuna İlişkin Görüşleri

Yapılan görüşmelerde öğrenciler, programın amacının kendilerini gelecekte icra edecekleri mesleğe hazırlamak olduğunu ifade etmişlerdir. Bu hazırlığın sadece Havacılık üzerine değil aynı zamanda İngilizce becerileri kapsadığını belirtmişlerdir. Başka bir ifadeyle, programın kendilerini iki yönlü olarak daha donanımlı bir havacı

yetiştirmek amacını taşıdığını belirtmişlerdir. Örneğın Ö1 programın amacını ““Bu dersin amacı, biz gençlere erken yaşlarda Havacılık hevesi uyandırmak ve temel seviyede Havacılık bilgisinin İngilizce ile birlikte öğrencileri sıkmadan ve zevk alacakları bir içerikle öğrenmelerini sağlamaktır.” şeklinde ifade ederken Ö2 dersin amacı ile ilgili olarak “ Gelecekte uluslararası kurumlarda görev alabiliriz. O durumda İngilizce ile ilgili sıkıntı yaşamamak gerektiğı için bu program uygulanmaktadır.” ifadesini kullanmıştır.

Programın güçlü yönleri kategorisi altında öğrenciler programın motivasyonu artırıcı özellikler taşıdığını, özellikle sınav stresi yaşanmamasının öğrencileri programa karşı olumlu güdülediğini, derslerin videolarla desteklenerek gerçek hayattan örneklerin verildiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca, öğrenciler havacılık dershanesinin ve simülatörün uygulamalı eğitim için kullanılmasını da programın güçlü yönleri arasında göstermişlerdir. Programın zayıf yönleriyle ilgili olarak ise, öğrencilerin ders için ayrılan süre ve öğretmenlerin geliştirilmesi veya pilotlar ile birlikte ders işlenmesi kategorilerinde görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ö2 dersin güçlü yanı ile ilgili olarak “Dersin en güçlü yönünün öğrendiklerimizin birebir gerçek hayatla ilişkili olması diyebilirim.” ifadesini kullanırken dersin zayıf yönler ile ilgili olarak Ö4 tarafından “Simülatörü kullanmak çok hoşuma gidiyor ama ders saati yetmediğı için sıra bazen bana gelmiyor.” görüşü ifade edilmiştir.

Programın öğrencilerin ihtiyaçlarını karşıladığı konusunda ise öğrencilerin verdiğı cevaplar; Havacılığa yönelik ihtiyaçların karşılandığını, İngilizce dil becerilerine yönelik ihtiyaçlara cevap verdiğini, genel kültür, mesleki bilgi, terim ve kelime bilgisi ihtiyacını karşılaması konusunda da yeterli girdide bulunduğunu ortaya koymuştur. Örneğın; Ö3 “ Bu ders aynı zamanda kültürel bir ders. Ancak dersin ötesine geçebilen bir ders.” cevabını vermiş Ö6 ise bu konu ile ilgili “ Derste gördüğümüz her şeyin gelecekteki mesleğimizde karşılığı var. O yüzden tam da ihtiyacımıza hitap ediyor aslında.” değerlendirmesinde bulunmuştur.

4.5.1.2. Öğrencilerin Girdi Boyutuna İlişkin Görüşleri

Programın girdi boyutuyla ilgili olarak öğrencilere 5 soru yöneltilmiş ve bu boyutla ilgili olarak yorumlanan temalar Hazırbulunuşluk düzeyi, öğretmen ve teknik

donanım yeterliği ve materyal özellikleri, materyallerin katkısı ve program için ayrılan süre, şeklinde bulunmuştur.

Programın amaçlarını gerçekleştirmek için öğrencilerin ne denli hazır olduğu konusunda alınan cevaplar incelendiğinde; Havacılık bilgisi, İngilizce seviyesi, derse hazırlıklı gelme ve duyuşsal kaygılar kategorileri çıkartılmıştır. Bu kategorilere yönelik olarak, havacılıkla ilgili doküman okuyarak gelme, 10'uncu sınıfta bu derse hazırlık, Havacılıkla ilgili dinleme ve okuma yapma, derse korkusuz ve kaygısız gelme gibi kodlar çıkartılmıştır. Bu kategoriye ilişkin öğrenci yanıtlarından bazıları şu şekildedir:

Ö1: “Ben kendimi açkçası sene başında biraz zayıf buldum. Ben bu sınıfa gelene kadar kokpitin içindeki göstergelerin neler olduğunu bilmiyordum.”

Ö2: “Ben Havacılık İngilizce dersinin 11'inci sınıfta verileceğini öğrendiğimde biraz korkmuştum. Çünkü kitabı incelediğimde birçok bilmediğim konunun olduğunu ve birçok terime yabancı olduğunu fark ettim.”

Programı uygulamak için öğretmen ve öğretim teknolojilerinin ne kadar hazır olduğuna ilişkin öğrencilerin verdiği cevaplar incelendiğinde, öğretmenlerin Havacılık ile ilgili tecrübe sahibi olmaları gerektiği, Havacılık dershanesinin ve simülatörün yetersizliği ve teknolojik imkanların iyileştirilmesine olan ihtiyaç konuları ön plana çıkmıştır. Bu kategorilere yönelik olarak, derslerin uçuş tecrübesi olan personelle desteklenmesi, havacılık dershanesinin ve simülatörün daha sık kullanılması, internetin ve akıllı tahtanın kullanılarak daha fazla görsele yer verilmesi, öğretmenlerin derse hazırlıklı gelmesi gibi kodlar çıkartılmıştır. Bu kategoriye ilişkin öğrenci yanıtlarından bazıları şu şekildedir:

Ö5: “Öğretmenlerimiz İngilizce konusunda gerçekten yeterliler ama Havacılık adına biraz daha donanımlı olmaları daha iyi olur.”

Ö3: “ Öğretim teknolojileri sınıf ortamı söz konusu olduğunda bu dersi desteklemek adına yeterli ancak sınıf ortamı dışına çıkıp uygulama söz konusu olduğunda daha fazla imkânlar sunulabilir veya eldeki imkânlar daha etkin kullanılabilir.”

Derslerde kullanılan kaynaklar ile ilgili olarak öğrencilerin ders kitabını ve diğer materyalleri yeterli buldukları, derste kullanılan kaynakların görsel unsurlar içermesi nedeniyle dersi monotonluktan uzaklaştırdığı şeklinde görüşlere ulaşılmıştır. Örneğin; Ö4 bu kategoriye ilişkin “Ders kitabımız güzel. Derste izlediğimiz uçuş videoları da güzel ve öğretici.” şeklinde görüş belirtmiştir.

Yukarıda bahsedilen materyallerin İngilizce öğrenimine katkısı ile ilgili verilen cevaplar, bu materyallerin Havacılığa ve İngilizceye katkıda bulunduğuna, dinleme okuma ve konuşma becerilerine geliştirirken yazma becerisi konusunda eksikliklerin bulunduğuna işaret etmektedir. Ayrıca bu materyallerin genel kültür ve İngilizce bilgisine katkıda bulunduğu, bol okuma ve dinleme parçalarının olmasının yanı sıra, derste öğretmenle ve diğer öğrencilerle iletişim imkânı sunan aktiviteler içerdiği görüşleri ifade edilmiştir. Öğrencilerin verdiği yanıtlardan bazıları şu şekildedir:

Ö1: “Bu materyallerin sadece İngilizce öğrenmemize değil aynı zamanda Havacılık ile ilgili konuları öğrenmemizde de katkı sağladığını düşünüyorum.”

Ö3: “ Materyaller sayesinde havacılıkla ilgili terimleri öğrenmek için İngilizce kullanıyoruz. Bu sayede pratik yapmış oluyoruz.”

Öğrencilerin girdi değerlendirmesine yönelik yaptıkları bir diğer değerlendirme program için ayrılan süre ile ilgilidir. Bu kapsamda öğrencilerin süreyi yeterli bulmadıkları, uygulamaya daha fazla yer verilebilmesi adına 2 ders saatlik sürenin artırılmasına yönelik taleplerinin olduğu yönünde görüşler elde edilmiştir. Örneğin; Ö1 “Bu dersin verilmesine 10’uncu sınıfın ikinci döneminden başlanabilir. Yani 10’uncu sınıfta 1 ders saati verilip 11’inci sınıfta 2 ders saatine çıkartılabilir. Eğer bu mümkün olmazsa 11’inci sınıfta 3 ders saatine çıkartılabilir.” ifadesini kullanmıştır.

4.5.1.3. Öğrencilerin Süreç Boyutuna İlişkin Görüşleri

Programın süreç boyutuyla ilgili olarak öğrencilere yöneltilen sorular; uygulanan yöntem ve teknikler, programda öngörülmeleyen unsurlar ve öğretim süreci temaları altında incelenmiştir. Ders işleme sürecinde kullanılan yöntemlerden/stratejilerden/teknikler ile ilgili olarak, öğrencilerin özellikle öğretmenlerin duyuşsal özelliklerine vurgu yaptıkları, ders kitabında yer alan aktivitelerin öğretmenler tarafından kullanılan tekniklerle uyumlu olduğu görüşüne sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, öğretmenin derse motivasyonu, günlük hayattan örneklerle derse başlama, ders kitabında ilgi çekici aktivitelere yer verilmesi, konularla ilgili görsel öğelerin bulunması gibi kodlardan bahsetmek mümkündür.

Programda öngörülmeleyen unsurlara ilişkin görüşler incelendiğinde, üs ve havaalanı gezileri, pilotlarla söyleşi, havacılık dershanesinin kullanımı, firma gezileri, maket uçak tasarımı gibi kategoriler çıkmaktadır. Bu kategorilere yönelik olarak, askeri

veya sivil havaalanlarına gezilerin düzenlenmesi, derslere pilotlar ve diğer havacı personelin getirilerek söyleşiler yapılması, havacılık dershanesinin geliştirilmesi, uçak üreten / bakım yapan firmalara geziler, maket uçak çalışmaları kodlar çıkartılmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin verdiği yanıtlardan bazıları şu şekildedir:

Ö1: “ Üs gezilerinin yapılması öğrendiklerimizi yerinde görmemizi sağlar.”

Ö2: “Özellikle uçuş tecrübesi olan pilotların belli periyotlarla derse gelmeleri çok faydalı olur. Bunu yaparken her tür uçakta uçmuş kişiler seçilebilir. Askeri veya sivil uçaklarda uçan kişiler sınıfa getirilebilir.”

Süreç boyutuyla ilgili olarak öğrencilere öğretim süreci ve aktivitelerin icrası ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Bu kapsamda öğrencileri ders disiplininin sağlandığı, olumlu bir öğretmen-öğrenci iletişimi olduğu, derslerin öğrenci merkezli işlendiği ve öğrencilerin derslere aktif olarak katıldığı görüşünü taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin verdiği yanıtlardan bazıları şu şekildedir:

Ö3: “Öğrencinin aktif olduğu ama öğretmenin yönlendirdiği öğrenci merkezli bol katılımlı bir ders oluyor. Ders böyle işlenince de tüm öğrenciler derse katılmak istiyor.”

4.5.1.4. Öğrencilerin Ürün Boyutuna İlişkin Görüşleri

Ürün boyutuna ilişkin öğrencilere yöneltilen ilk soru “*Havacılık İngilizce programının size neler kazandırdığını düşünüyorsunuz?*” şeklinde olmuştur. Bu kapsamda alınan yanıtlar, Havacılık ve İngilizce bilgisinde artış, araştırma isteği, mesleki konulara istek duyma, uçaklara ilişkin yeni bilgiler, bir sonraki eğitim kurumuna hazırlık kategorileri altında incelenmiştir. Bu kategorilere yönelik olarak, havacılık ile ilgili yeni terim ve kelimeler, pilotluk ve astronotluk gibi konulara ilgi duyma, uçaklarla ilgili yeni bilgiler edinme, bir üst eğitim düzeyi için hazırbulunuşluk düzeyinde artış kodları çıkartılmıştır. Verilen yanıtlar incelendiğinde Ö6 tarafından “Ancak biz bu dersle birlikte hem İngilizce hem de Havacılık adına gerçek ortamlarda karşılaşılabileceğimiz durumları tecrübe etme şansı buluyoruz.” şeklinde görüş belirtilmiştir.

İkinci olarak, öğrencilerden programda uygulanan değerlendirme türleri ve ölçme araçlarının etkinliği hakkındaki görüşleri istenmiştir. Bu kapsamda alınan yanıtlar öğrencilerin sınavsız değerlendirmeden memnun oldukları, bu durumun derse katılımı ve etkin olmayı olumlu yönde etkilediği ve not kaygısı yaşamamanın bu

program için önemli bir unsur olduğu görüşüne sahip olduklarını göstermiştir. Söz konusu görüşlerden bazıları şu şekildedir:

Ö5: “Bence öğretmenlerde veya eğitimcilerde sınav olmazsa öğrenci derse ilgi duymaz önyargısı var. Bu ders bence bu önyargıyı yıkmıştır. Diğer derslerde olduğu gibi bu derste de sınav yaparsak öğrenciler özellikle terimlerin ve havacılık ile ilgili konuların zorluğundan dolayı strese girebilir.”

Ö6: “Uygulamalardaki başarılarımıza bir puan verilebilir. Simülörde bizden istenenleri yapabilme becerilerimiz değerlendirilebilir.”

İdeal bir Havacılık İngilizce dersi ile ilgili olarak *öğrenciler derse hazırlıklı gelmenin*, teoriden çok uygulamaya ağırlık vermenin, stresten arındırılmış bir sınıf ortamının yaratılmasının ve derslerin videolarla desteklenmesinin önemine vurgu yapmıştır. Ayrıca dersanelerin etkili ve verimli kullanılması ve öğrencilere daha fazla uygulama imkanı yaratılması gerektiği görüşü hâkimdir.

4.5.2. Öğretmenlerle Yapılan Görüşmelere İlişkin Nitel Bulgular

Öğretmenlerle yapılan bireysel görüşmeler neticesinde elde edilen içerik analizi sonuçlarına göre veriler toplam 15 tema altında toplanmıştır. Söz konusu temalar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 22

Öğretmen Görüşmelerine İlişkin Çıkarılan Tema Listesi

CIPP Basamakları	Temalar
Bağlam	<ul style="list-style-type: none">• Programın Amacı• Programın Güçlü ve Zayıf Yönleri• İhtiyaca Cevap Verme
Girdi	<ul style="list-style-type: none">• Hazırbulunuşluk Düzeyi• Öğretmen ve Teknik Donanım Yeterliği• Materyal Değerlendirme• Materyallerin Katkısı• Ayrılan Süre
Süreç	<ul style="list-style-type: none">• Uygulanan Yöntem ve Teknikler• Öngörülme-yen Unsurlar• Öğretim Süreci• Süreçte Karşılaşılan Sorunlar

Ürün	<ul style="list-style-type: none">• Kazanımlar• Ölçme ve Değerlendirme• Öneriler
-------------	--

4.5.2.1. Öğretmenlerin Bağlam Boyutuna İlişkin Görüşleri

Bağlam boyutuna ilişkin öğretmenlere yöneltilen ilk soru “*Sizce Havacılık İngilizce programının amacı nedir?*” şeklinde olmuştur. Bu kapsamda alınan yanıtlar Aşinalık, pilotaj İngilizcesi, temel seviye teknik bilgiler, üst kuruma hazırlık kategorileri altında incelenmiştir. Bu kategorilere yönelik olarak, Havacılık jargonuna aşinalık kazandırma, teknik terimlere yönelik girdiler, pilot-kule iletişimi, bir üst eğitim kurumuna hazırbulunuşluk gibi kodlar çıkartılmıştır. Örneğin; T1 “ Bence programın en önemli amacı öğrencilere Havacılık İngilizcesine yönelik aşinalık kazandırmaktır.” cevabını vermiş T2 ise programın amacını “ Bu okuldan mezun olduktan sonra benzer bir eğitimi bir üst eğitim kurumunda alacaklar. O kuruma hazırlıklı gitmek çok önemli. Bu programın amacı bu hazırlığı sağlamaktır.” şeklinde özetlemiştir.

Programın güçlü ve zayıf yönlerinin öğretmenler tarafından değerlendirilmesi istendiğinde alınan yanıtların öğretmenlerin yeterliğinin geliştirilmesine yönelik eğitim ihtiyacı, videolarda altyazı kullanımı, uçuş oyunlarının programa entegre edilmesi, ders kitabına ilave olarak öğretmen kitabının hazırlanması ve ilave simülasyonların sağlanması konularına yoğunlaştığı görülmüştür. Verilen cevaplardan bazıları şu şekildedir:

T6: “ Videolarda alt yazı olmaması bazı öğrencilerin dinlediğini anlamamasına ve dersten kopmasına sebep olabiliyor. Ayrıca öğretmenlere yönelik de bir “Teachers’ Book” hazırlanmalı.”

Programın öğrencilerin gereksinimlerini/ihtiyaçlarını ne ölçüde karşıladığı konusunda ise öğretmenlerin uygulanan programı öğrencilerin yaş grubuna uygun buldukları, öğrencilerin ilgisini çekerek temel dil becerilerini desteklediği yönünde görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Örneğin; T5 bu konuya ilişkin “Bu yaş grubunda, şimdilik her hangi bir sebepten dolayı, böyle bir eğitime çok büyük bir ihtiyaç olduğunu düşünmüyorum. Dolayısıyla çok büyük bir açığı kapatıyor veya tam tersi boşa zaman geçiyor diyemem.” şeklinde cevap vermiştir.

4.5.2.2. Öğretmenlerin Girdi Boyutuna İlişkin Görüşleri

Girdi boyutuna ilişkin öğretmenlere yöneltilen ilk soru “*Programın amaçlarını gerçekleştirmek için ne kadar hazır olduğunuzu düşünüyorsunuz?*” şeklinde olmuştur. Bu kapsamda alınan yanıtlar; öğretmenlerin Havacılık ile ilgili deneyim eksikliği hissettiklerini, hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının olduğunu, kurumsal hedeflere vakıf olmaları ve öğrencilerin yeterli motivasyona sahip olmaları gibi nedenlerden dolayı kendilerini de programı uygulamaya hazır hissettiklerini ortaya koymuştur. Örneğin; T4 “İngilizce öğretmeni olarak tecrübem var ama Havacılık İngilizcesi farklı bir alan. Öğretirken çok zevk aldığım bir ders ama özellikle teknik konularda bazen yetersiz bilgimin olduğu hissine kapılıyorum.” değerlendirmesinde bulunmuştur.

Programı uygulamak için öğretim teknolojilerinin değerlendirilmesi kapsamında öğretmenlerin verdiği cevaplar incelendiğinde, öğretmenlerin sınıf içi ve sınıf dışı donanımları yeterli bulmalarına rağmen geliştirilmeye ihtiyaç duyacak nitelikte buldukları, akıllı tahta ve bilgisayarların güncel yazılım ve oyunlarla donatılması görüşünü benimsedikleri görüşüne ulaşılmıştır.

Girdi boyutuna ilişkin öğretmenlere yöneltilen üçüncü ve dördüncü sorular “*Derslerde kullandığınız kaynaklar/materyaller (ders kitabı, kaynak kitap, CD vb.) hakkında ve bu materyallerin katkısı konusundaki düşünceleriniz nelerdir?*” şeklinde olmuştur. Bu kapsamda alınan yanıtlar; içerik, güncellik, video süresi, altyazı kategorileri altında incelenmiştir. Bu kategorilere yönelik olarak, ders kitabının seviye ve yaş grubuna uygunluğu, havacılığın güncel olması nedeniyle ders kitabının da güncellenmesi, içerik düzenleme, kısa videolar ve altyazı desteği kodları çıkartılmıştır. Öğretmenlerin verdiği cevaplardan bazıları şu şekildedir:

T1: “Kitap içerik olarak uygundur ama her kaynak gibi içerik yenilemesine ihtiyaç duyabilir. Bu anlamda birkaç yılda bir incelenebilir.”

T2: “Videoların kalitesi artırılmalı, süreleri biktırıcı derecede uzun olmamalı, videolar altyazı ile desteklenmeli.”

Program için ayrılan süre ile ilgili öğretmen görüşleri incelendiğinde; öğretmenlerin sürenin artırılması ve içeriğin buna göre yeniden gözden geçirilmesi görüşünü benimsedikleri, Havacılık ile ilgili güncel konuların takip edilerek gerek öğretmenlerin gerekse öğrencilerin bu konulara aşına olmalarının sağlanması yönünde görüş belirttikleri belirlenmiştir.

4.5.2.3. Öğretmenlerin Süreç Boyutuna İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin ders işleme sürecinde en fazla kullandıkları yöntem ve teknikler ile ilgili olarak verdikleri cevaplar incelendiğinde; tartışma, görüş alma, eğlenceli sunumlar hazırlama, görsel ve işitsel materyallerden yararlanma, uygulamaya yer verme gibi kategorilere ulaşılmıştır. Bu kategorilere yönelik olarak, öğrencilerin görüşlerine başvurma, dersi eğlenceli bir hale getirme, video ve diğer işitsel unsurları kullanma, öğrencilere uygulama şansı sunma kodları çıkartılmıştır. Öğretmenlerin verdiği yanıtlardan bazıları şu şekildedir:

T4: “Okuma öncesi tartışma, okuma, okutma, okuma sonrası tartışma, izleme öncesi görüş alma, izleme sonrası durum analizi; bu alana özel kelimelerin, fazla olmamak kaydıyla öne çıkarılması; derste bahsi geçen konuların internetten ilave olarak araştırılması gibi teknikler kullanıyorum.”

T6: “ Sunum ve sunum üzerine tartışma, gerçek hayattan örnekler vererek öğrencilerin görüşünü alma gibi teknikler kullanıyorum.”

Öğretmenlerin programda öngörülmediği halde yer almasını istedikleri unsurlar ile ilgili görüşleri; pilotlarla iletişim, üs gezileri, havacılık fuarlarına katılım, havacılığa ilişkin seminer ve konferanslara iştirak etme kategorileri altında yoğunlaşmıştır. Bu kategorilere yönelik olarak, pilotlarla mülakat ve görüşmelerin sağlanması, havaalanlarına ya da askeri üslere ziyaretlerin planlanması, havacılık fuarlarına ziyaret, seminer ve konferanslara katılım sağlanması kodları çıkartılmıştır.

Süreç boyutuna ilişkin öğretmenlere yöneltilen üçüncü soru “*Öğretim sürecinin işleyişinden ne kadar memnunsunuz? Aktiviteler uygulanırken sınıf ortamını (öğrenci katılımı, öğrenci-öğretmen ilişkisi vb.) nasıl değerlendiriyorsunuz?*” şeklinde olmuştur. Bu kapsamda alınan yanıtlar; öğrenci motivasyonu, sınıf yönetimi, disiplin, derse katılım kategorileri altında incelenmiştir. Bu kategorilere yönelik olarak, öğrencilerin derse içsel motivasyonla gelmesi, sınıf yönetiminde sorun yaşanmaması, öz disiplinin öğrenciler tarafından tahsisi, derse aktif katılım kodları çıkartılmıştır.

Öğretmenlerin süreçte karşılaştıkları problemlere dair verdikleri yanıtlar incelendiğinde; pilotajla ilgili yardım ihtiyacı duydukları, sürenin uygulama yapabilmek adına yetersiz kalabildiği ve teorik bilgileri yeterince pekiştirme imkanı bulamadıkları görüşüne sahip oldukları görülmektedir. Verilen yanıtlardan bazıları şu şekildedir:

T4: “Yaşadığım en büyük problem, hep ifade ettiğim gibi, uçuş alanına olan uzaklığım.”

T5: “Bazı derslere hazırlanırken teknik konularla ilgili pilot personelin desteğine ihtiyaç duyuyorum. Her dersten önce bu desteği bulmak mümkün olmuyor.”

4.5.2.4. Öğretmenlerin Ürün Boyutuna İlişkin Görüşleri

Ürün boyutuna ilişkin öğretmenlere yöneltilen ilk soru “*Havacılık İngilizce programının öğrencilere neler kazandırdığını düşünüyorsunuz?*” şeklinde olmuştur. Bu kapsamda alınan yanıtlar; havacılığı sevdirmeye, aşinalık, dilin 4 becerisine odaklanma, bir sonraki eğitime hazırlık kategorileri altında incelenmiştir. Bu kategorilere yönelik olarak, öğrencilerin havacılığa olan ilgisinin ve sevgisinin artması, İngilizce becerilerinin geliştirilmesi ve bir üst eğitim kurumuna hazır gitmeleri kodları çıkartılmıştır. Bu konuyla ilgili olarak T6: “Programın en önemli kazanımlarından birisinin de öğrencilerin bir sonraki eğitim kurumunda alacakları derslere altyapı oluşturmalarını sağlamasıdır.” yanıtını vermiştir.

Öğretmenlerin ölçme-değerlendirmenin programdaki yeri hakkındaki görüşleri incelendiğinde ise; sınavsız değerlendirmeyi destekledikleri, performans ödevleri ile değerlendirme sürecine katkıda bulunulabileceği ve uygulamalı değerlendirme araçlarının ön plana çıkartılması şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu kategoriler bağlamında, öğrencilerin dersi stres kaynağı olarak görmemeleri, alternatif ölçme unsularının devreye sokulması ve teoriden çok uygulamanın ön plana çıkartılması kodları çıkartılmıştır.

Ürün boyutuna ilişkin öğretmenlere yöneltilen son soru “*Uygulanan programın daha verimli olabilmesi adına önerileriniz nelerdir?*” şeklinde olmuştur. Bu kapsamda alınan yanıtlar; içerik güncelleme, teknik donanım iyileştirmesi, uçucu personelin derse entegrasyonu kategorileri altında incelenmiştir. Bu kategorilere yönelik olarak, ders içeriğinin sürekli gözden geçirilmesi, simülatör ve teknik donanım desteği, uçucu personelin derslere planlanması ya da öğrencilerin bu personellerle buluşturulmaları kodları çıkartılmıştır. Öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

T5: “Başta öğretmenler olmak üzere teknik donanım ve kullanılan araç gereçler desteklenmeli ve bu konuda hizmet içi eğitim, yurtiçi / yurtdışı kurs imkânları değerlendirilmelidir.”

T6: “Derslerde mutlaka gerçek hayattan kesitler ve kişiler yer almalı. Bu kapsamda uçucu personel ve havacılık sektöründeki tecrübeli kişiler programa entegre edilmelidir.”

5. Sonuçlar, Tartışma ve Öneriler

5.1. İhtiyaç Analizine İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin Havacılık İngilizce bağlamında ihtiyaç duydukları dil becerilerine yönelik yapılan ihtiyaç analizi sonuçları incelendiğinde; daha önce yapılan benzer çalışmalardan elde edilen sonuçlarla benzer sonuçların elde edildiği görülmektedir. İhtiyaç analizi sonucunda öğrenciler en fazla dinleme ve konuşma becerilerine ihtiyaç duydukları yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu iki beceriyi sırasıyla okuma ve yazma becerileri takip etmekte olup katılımcıların daha az önemli gördükleri dil becerisi olarak yazma becerisi ön plana çıkmaktadır. Bu durum Kaygan (2005) tarafından yapılan çalışmada elde edilen sonuçlarla bire bir örtüşmektedir.

Kaygan (2005)'in askeri pilotlarla yaptığı çalışma sonucunda, katılımcıların %62,2'si tarafından konuşma becerilerinin, % 48,9'u tarafından dinleme becerilerinin, % 37,8'i tarafından okuma becerilerinin, % 17,8'i tarafından ise yazma becerilerinin en önemli dil becerisi olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

11'inci sınıf öğrenciler ile meslekte bulunan ve Havacılık İngilizce ile ilgili dil becerilerini doğrudan kullanan pilotların benzer dil becerilerini ön plana çıkartması açısından, çalışma kapsamında yürütölen ihtiyaç analizi sonuçlarına yönelik önerilere ilerleyen bölümlerde yer verilecektir.

Bu çalışma sonucunda elde edilen sonuçlardan birisi de Hazırlık sınıfı eğitimi almış öğrenciler ile Hazırlık sınıfı eğitimi almamış öğrencilerin konuşma, dinleme, okuma ve yazma becerilerine ilişkin farkındalıklarının belirlenmesi olmuştur. Bu kapsamda, Hazırlık sınıfı eğitimi almış öğrencilerin İngilizcenin temel dil becerilerine ilişkin farkındalık düzeyinin daha yüksek olduğu, Hazırlık sınıfı okumayan öğrencilere göre bu becerilere ilişkin daha az ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Bağlam Değerlendirmeye İlişkin Sonuçlar

Bağlam değerlendirme kapsamında nicel araştırma yöntemleri ile elde edilen veriler incelendiğinde; öğretmen ve öğrenci görüşlerinin birbirleriyle paralellik gösterdiği görünmektedir. Ancak bazı ifadelerde özellikle verilen cevapların puan ortalamaları incelendiğinde bazı konularda öğretmen ve öğrencilerin farklı düzeylerde görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Şöyle ki; öğretmenler uygulanan programın

diğer programların amaçları, içeriği, süreci ve çıktılarının dikkate alınarak oluşturulduğu fikrini daha fazla benimsemişlerdir.

Benzer bir fark öğretmen ve öğrencilerin programın teknolojik imkanların varlığının dikkate alınarak oluşturulduğu konusunda görölmektedir. Bu ifadeye öğrenciler katıldıklarını ifade ederken öğretmenlerin büyük kısmı bu konuda çekimser kalmış ve bağlam değerlendirme boyutu kapsamında en düşük puan ortalaması ile bu ifadeye görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin düşük ortalama ile görüş bildirdikleri bir diğer konu da programın gerekli fiziksel olanakların dikkate alınarak oluşturulduğu ifadesidir. Bu ifade, öğrenciler tarafından da yeterince desteklenmemiş ve fiziksel olanakların program ile örtüştüğüne dair güçlü bir görüş belirtilmemiştir. Araştırmanın nitel boyutu kapsamında öğretmen ve öğrencilerle yapılan görüşmeler sırasında da benzer konuya değinilmiş ve okulun fiziksel imkânlarının programın daha etkili yürütülebilmesi adına yeterli olmadığı yönünde görüş belirtilmiştir. Sınıf ortamı, sınıf içerisinde veya sınıf dışında (havacılık dershanesi, dil laboratuvarı, simülasyon) kullanılan teknolojik donanımlar gibi unsurların da programı yeterince desteklemediği ve gerek nitel gerekse nicel olarak geliştirilmeye ihtiyaç duyduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, her iki paydaşın da üzerinde özellikle durdukları konuların simülatör sayısının yetersizliği ve dil laboratuvarının donanım eksikliği olduğu görölmüştür. Öğrencilerin dersleri simülatör, dil laboratuvarı ve havacılık dershanesi gibi yerlerde işleme tercihleri göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu ihtiyaçlara yönelik düzenlemelerin yapılması programın etkinliğini artıracaktır.

Dinçer (2013) tarafından yürütölen çalışma kapsamında elde edilen sonuçlar incelendiğinde, okulun fiziksel donanımının program değerlendirme kapsamında önemli bir yere sahip olduğu ve gerek öğretmenler gerekse öğrenciler tarafından programın verimliliğini etkileyen bir unsur olarak algılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu iki çalışmanın birbirinden ayrılan en önemli yanı ise Dinçer (2013) tarafından yapılan çalışmada gerek öğretmenler gerekse öğrenciler sınıf ortamlarını yeterli bulmamışken, Havacılık İngilizce programının değerlendirildiği bu çalışmada öğretmen ve öğrenciler sınıf ortamlarını yeterli bulurken sınıf dışı donanımların yeterli olmadığı yönünde görüş belirtmişlerdir.

Programın İngilizce okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerine olan katkısı söz konusu olduğunda ise, öğretmenler programın söz konusu becerileri geliştirdiğine dair daha baskın bir görüşe sahiptir. Genel olarak bağlam değerlendirmeye ilişkin görüşler incelendiğinde, öğretmen ve öğrencilerin bu boyuta yönelik olumlu

görüş sahibi oldukları ve bu kapsamda ankette yer alan ifadelerin hiçbirine olumsuz yanıt vermedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Sullivana ve Girginer (2002) tarafından yürütülen çalışmada; Havacılık İngilizce programına dahil olan pilotlar ve hava trafik kontrolleri için doğru telaffuz, farklı konuşmaları dinleme ve ayırt edebilme, konuşma yeterliği gibi konuların önemi ön plana çıkmıştır. Bu bulgular bu çalışmada yürütülen ihtiyaç analizinde elde edilen verileri de destekler niteliktedir. Her ne kadar söz konusu dil becerilerinin geliştirilmesi Havacılık İngilizce programının öncelikleri arasında olsa da bu konuda programdan istenen çıktının elde edilmesi zor bir konu olarak görülmektedir. Bu zorluğun altında yatan en önemli sebep aynı ders kapsamında iki farklı hedefe odaklanılması olarak gösterilmektedir. Ders öğretmenleri hem havacılık hem de İngilizce adına öğretim yapmış olmanın zorluklarını ifade etmiştir. Benzer bir görüş öğrenciler arasında da hâkimdir. Bazı öğrenciler öğretmenlerini yabancı dil öğretimi bağlamında yeterli bulurken havacılık ile ilgili konularda gelişime muhtaç olarak değerlendirmektedir. Ancak bu değerlendirmeye rağmen öğretmen ve öğrencilerin programın dil becerilerine olan katkısına olumlu yaklaşımları uygulanan programın bu bağlamda başarısını ortaya koymuştur.

Nitel olarak elde edilen veriler incelendiğinde ise, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin birbirlerine yakın olduğu görülmektedir. Her iki paydaş da, programın en önemli amacının öğrencileri gelecekte icra edecekleri mesleğe hazırlamak olduğunu ifade etmiştir. Öğretmenlerden farklı olarak öğrenciler programın amaçları arasında uluslararası kurumlarda görev alma ihtimaline karşı hazırlanmak olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenler ise öğrencilerden farklı olarak programın amaçlarından birisinin de öğrencileri bir sonraki eğitim kurumlarında takip edecekleri programlara ilişkin hazırbulunuşluk seviyelerinin artırılması olduğunu savunmuştur.

Her iki paydaşın da benzer şekilde görüş ifade ettikleri bir diğer konu da programın güçlü ve zayıf yönlerine ilişkindir. Gerek öğretmenler gerekse öğrenciler programın zayıf yönlerinden birisi olarak öğretmenlerin yeterince havacılık tecrübesinin olmamasını göstermişlerdir. Bu görüşün paralelinde, her iki paydaş da derslere pilotlar başta olmak üzere havacılık sektöründe yer alan kişilerin getirilmesini ya da öğrencilerin bu kişilerle buluşturulabileceği ortamların oluşturulmasını programın güçlendirilmesi adına gerekli bulmuşlardır. Öğretmen ve öğrencilerin ortak noktada buldukları bir diğer konu da simülatör, havacılık dershanesi, uçuş oyunları gibi unsurların programda yeterince yer almadığıdır. Bu da uygulamaya yönelik unsurlara

yer verilmesi ya da gözlem ve görüşme yoluyla tecrübe aktarımının sağlanmasının önemini vurgulamaktadır. Ayrıca program hazırlanırken havacılık alanında tecrübe sahibi pilot, trafik kontrolörü vb. kişilerin görüşlerine başvurulması da ayrıca önem arz etmektedir. Bu durum sadece program hazırlanırken değil, program yürütülürken de göz önünde bulundurulmalıdır.

Ting (2010) tarafından yürütülen çalışma kapsamında da yukarıda ifade edilen sonuçlara benzer verilere ulaşılmıştır. Söz konusu çalışmada psikomotor beceri gerektiren uygulamalara ilişkin tecrübe ihtiyacı ve bu konularla ilgili kişilerden elde edilecek bilgilerin kullanılmasının önemine dair sonuçlara ulaşılmıştır. Bu bağlamda ulaşılan bir diğer sonuç da program kapsamında hazırlanan materyal ve diğer unsurların yürürlüğe konulmadan önce pilot uygulamalar ile denenmesi ve gerekli güncellemelerin yapılarak programın güncellenmesidir.

Programın güçlü yönleriyle ilgili olarak öğrenciler, programda sınavın olmamasını ve bu nedenle öğrencilerin derse yüksek motivasyonla geldiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin programa ilişkin güçlü olarak değerlendirdikleri bir diğer konu da derslerin videolarla desteklenmesi olmuştur. Ancak bu konuda öğrencilerden farklı olarak öğretmenler videolarda altyazıların bulunmamasını bir eksiklik olarak ifade etmişlerdir.

Bağlam değerlendirme kapsamında öğretmen ve öğrencilerin benzer şekilde değerlendirmede buldukları bir diğer konu da programın ihtiyaçlara cevap verip vermediğidir. Her iki paydaş da programın öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte olduğunu, sadece İngilizce adına değil aynı zamanda havacılık adına da öğrencilere katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen ve öğrencilerle yürütülen görüşmelerde de benzer ifadelere yer verilmiş olup nitel bulgular nicel bulguları bu doğrultuda desteklemiştir.

5.3. Girdi Değerlendirmeye İlişkin Sonuçlar

Girdi değerlendirmesi kapsamında programın insan kaynaklarına ve içerik, araç, gereç ve ortamına ilişkin girdilerinin değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Anket maddelerine verilen cevapların ortalamaları incelendiğinde öğrencilerin programın insan kaynaklarına yönelik girdilerine dair görüşlerinin “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaştığı, öğretmenlerin ise “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir. Öğrenciler insan kaynaklarına ilişkin olumsuz görüş beyan etmezken

öğretmenler sadece hizmet içi eğitim aldıkları yönündeki ifadeye katılmadıkları yönünde görüş bildirmiştir.

Öte yandan, öğrenciler öğretmenlerin Havacılık İngilizce konusunda yeterli bilişsel giriş özelliklerini taşıdıkları yönünde görüş beyan ederken, öğretmenler öğrencilerin bu konuda yeterli giriş özelliklerini taşıdıkları yönünde çekimser kalmışlardır. İnsan kaynaklarına ilişkin girdiler içerisinde en dikkat çeken ve gerek öğrencilerin gerekse öğretmenlerin güçlü bir şekilde katıldıkları yönünde görüş beyan ettikleri madde yöneticilerin programı desteklediklerini belirten madde olmuştur. Bu durum, Havacılık İngilizce programının kurumsal bir bakış açısıyla yürütüldüğünü ve okul yönetiminin de bu programı desteklediğini ortaya koymaktadır.

Programın içerik, araç, gereç ve ortamına ilişkin girdilerine dair görüşler incelendiğinde ise öğretmen ve öğrenci görüşlerinin birbirine çok yakın olduğu ve görüşlerin “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu boyuta ilişkin dikkat çekici konulardan birisi, gerek öğretmenlerin gerekse öğrencilerin Havacılık İngilizce dersine yönelik sınav ve benzeri ölçme unsurlarının kullanılmaması görüşünü savunmuş olmalarıdır.

Öte yandan, her iki paydaşın da bu boyut bağlamında diğer maddelere kıyasla daha düşük cevap ortalamasını verdikleri ifadede programın uygulanacağı sınıfın fiziksel imkanlarına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğretmenler ve öğrenciler fiziksel imkanların yeterli olduğu konusunda çekimser kalmışlardır.

Öğretmen ve öğrencilerin girdi değerlendirmeye yönelik nitel araştırma sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde de benzer görüşleri savundukları görülmektedir. Her iki taraf da hazırbulunuşluk konusunda bazı kaygılarını ifade etmiştir. Öğrencilerden bazıları bu bağlamda programın daha erkene alınmasını teklif ederken öğretmenler ise hazırbulunuşluk seviyelerinin artırılması adına bazı kurs ve eğitimlere planlanmalarının faydalı olacağını ifade etmişlerdir.

Bogges (1954) tarafında yapılan çalışmada, havacılığın gün geçtikçe gelişen bir endüstri olduğu ve özellikle de genç bireylerin bu gelişime ayak uydurabilmeleri adına erken yaşta havacılık ile tanıştırmalarının faydalarından bahsedilmiştir. Özellikle de son yıllarda havacılık ve teknoloji alanlarında yaşanan gelişmeler ve genç bireylerin teknolojinin dahil olduğu konulara olan ilgileri değerlendirildiğinde, öğrencilerin havacılığa yönelik programlarla daha erken yaşlarda tanıştırmaları bu amaca hizmet eden programların etkisini artıracaktır. Programın uygulanması için ihtiyaç duyulan araç, gereç ve teknolojik donanım konusunda da öğretmen ve öğrenciler ortak görüşleri

paylaşmıştır. Her iki taraf da program kapsamında kullanılan simülatör ve havacılık dershanesi gibi unsurların sayısını yeterli olmadığını ve bu konularda iyileştirmeye gidilmesinin faydalı olacağını ifade etmişlerdir.

Programın içeriği, uygulamaya dönük konuların olması, teknik imkanların sınırlılığı gibi unsurlardan dolayı gerek öğretmenler gerekse öğrenciler program için ayrılan sürenin artırılabilceğini veya programın 10'uncu sınıfın ikinci döneminden itibaren başlatılabileceğini (öğrenci görüşü) ifade etmişlerdir.

5.4. Süreç Değerlendirmeye İlişkin Sonuçlar

Süreç boyutuna ilişkin görüşler incelendiğinde öğretmen ve öğrenci görüşlerinin “Katılıyorum” görüşü etrafında yoğunlaştığı görülmektedir. Ancak bazı maddelere gerek öğretmenler gerekse öğrenciler daha düşük ortalama ile cevap vermişlerdir. Bu maddelerin başında dil laboratuvarının etkili olarak kullanıldığı ifadesi gelmektedir. Bu sonuç, program sürecinde dil laboratuvarının kullanımı konusunda paydaşların beklentilerinin yeterince karşılanmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Yabancı dil öğretiminde teknoloji kullanımı önemli bir unsur halini almış olup Havacılık İngilizce programlarının uygulanmasında da simülatörler başta olmak üzere dil laboratuvarlarının teknolojik imkanlarının kullanımı önem arz etmektedir. Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretiminde teknoloji kullanımı bağlamında bir takım çalışmalar yürütülmüş olup elde edilen sonuçlar da bu kapsamda teknoloji kullanımının verimliliğini ortaya koymuştur.

Örneğin; Chiu (2004) tarafından yapılan bir çalışmada, bilgisayar destekli olarak yürütülen Özel Amaca Yönelik İngilizce programı sonucunda öğrencilerin notlarında kayda değer bir artış gözlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin dört temel beceriye yönelik gelişimlerinde de gözle görülür bir artış görülmüş olup en fazla artışın görüldüğü dil becerisinin dinleme becerisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İhtiyaç analizinde öğrencilerin önemli gördükleri beceriler sıralamasında dinleme becerisinin ikinci sırada gösterildiği göz önünde bulundurulduğunda Chiu (2004) tarafından elde edilen bulgular önem kazanmaktadır. Gerek Chiu (2004) tarafından yürütülen çalışmadan elde edilen bulgular gerekse bu çalışmadan elde edilen veriler bilgisayar destekli eğitimin sadece öğrencilerin bilişsel özelliklerine değil, aynı zamanda motivasyon ve ilgi gibi duyuşsal özelliklerine de olumlu katkıda bulunduğunu ortaya koymuştur. Tüm bu hususlar dikkate alındığında, uygulanan Havacılık İngilizce programının dil laboratuvarı başta

olmak üzere teknolojik unsurlarla desteklenmesinin önemli bir girdi olacağı değerlendirilmektedir.

Teknoloji kullanımı ile ilgili gerek İngilizce öğretimi gerekse Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretimi konusunda çalışmalar yapılmış olmasına rağmen alan yazında Havacılık İngilizce öğretiminde teknoloji kullanımına dair yeterince çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle, bu çalışmanın Havacılık İngilizce öğretiminde teknoloji kullanımına ilişkin önemli veriler içerdiği ve araştırmacılar için önemli bir kaynak teşkil edeceği değerlendirilmektedir.

Nispeten düşük puan ortalamasına sahip olan bir diğer maddede ise programda öngörülmeleyen unsurlar ile programın desteklediği ifadesine ilişkin görüşler istenmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplar ile öğretmen ve öğrencilerin nitel görüşmelerde verdikleri cevaplar örtüşmektedir. Hem öğretmenler hem de öğrenciler yapılan görüşmelerde programın özellikle üs gezileri, havaalanlarına ziyaret, havacılıkla ilgili fuarlara, seminerlere ve konferanslara katılım gibi unsurlarla desteklenmesi gerektiği konusunda görüş belirtmişlerdir.

Öğretmen ve öğrencilerden öğretim sürecini değerlendirmeleri istenmiş olup bu bağlamda da her iki tarafın benzer değerlendirmelerde buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Derslerde etkili öğretmen-öğrenci iletişiminin sağlandığı, sınıf içi veya sınıf dışı (simülator, havacılık dershanesi vb.) ortamlarda sınıf yönetimini olumsuz yönde etkileyecek herhangi bir disiplinsizliğin yaşanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu konularla ilgili öğretmenlerin ankette verdikleri cevapların puan ortalamasının öğrencilerin verdikleri cevapların puan ortalamasından yüksek çıkması da dikkate değer bir diğer sonuçtur. Bu sonucu açıklayan önemli tespitlerden birisi de öğrenciler ile yapılan görüşmelerde ifade edilmiştir. Öğrenciler, dersi ders olarak değil, gelecekte kendilerine katkıda bulunacak bir unsur olarak gördükleri için yüksek motivasyonla derse geldiklerini ve 2 ders saatini verimli geçirebilmek adına herhangi bir disiplinsizlik yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Bazı öğrenciler ise bu konuya ilave olarak öğretmen yeterliğini ve dersi işleme yöntemini işaret etmişlerdir. Öğrencilerle benzer şekilde öğretmenler de öğrencilerin içsel motivasyon taşımaları nedeniyle öz disiplini sağladıklarını ve herhangi bir disiplin sorunu yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

5.5. Ürün Değerlendirmeye İlişkin Sonuçlar

Ürün değerlendirme boyutunda verilen cevapların aritmetik ortalamaları incelendiğinde öğretmen ve öğrenci görüşlerinin olumlu olmasına rağmen öğretmen görüşlerinin “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde, öğrenci görüşlerinin ise “Katılıyorum” düzeyinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Dil becerileri bağlamında yapılan değerlendirmeler incelendiğinde konuşma ve yazma becerileri konusunda öğretmen ve öğrencilerin birbirlerinden farklı görüşlere sahip oldukları görülmektedir. Öğrenciler program sayesinde konuşma becerilerinin geliştiği görüşüne öğretmenlere kıyasla daha yüksek bir puan ortalaması ile katılmaktadır. Benzer bir fark yazma becerileri konusunda görülmekte olup bu konuda öğretmenlerin verdiği cevapların ortalaması öğrencilerin verdiği cevapların ortalamasından daha yüksektir. Başka bir ifadeyle, öğrenciler konuşma becerilerinin geliştiğine daha fazla katılırken yazma becerilerinin geliştiği yönündeki görüşe daha az katılmaktadır. Başka bir ifadeyle, yazma becerileri bağlamında programın okuma, dinleme ve konuşma becerilerine kıyasla daha az desteklediği ve programda yazma becerilerinin geliştirilmesi adına yeterince unsurun bulunmadığı değerlendirilmektedir.

Her iki tarafın da yüksek puan ortalaması ile “Kesinlikle Katılıyorum” görüşünü belirttikleri maddede, programın hem İngilizce hem de havacılık adına katkıda bulunduğu ifade edilmiştir. Anketten elde edilen bu sonuç nitel araştırma sonucu elde edilen verileri de desteklemektedir. Nitekim gerek öğretmenler gerekse öğrenciler yapılan görüşmelerde program sayesinde öğrencilerin genel kültür ve İngilizceyi içerik odaklı kullanabilme becerilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Buna ilave olarak, öğrenciler bu ders sayesinde araştırma becerilerinin geliştiğini ve özellikle havacılık ile ilgili konulara daha fazla ilgi duymaya başladıklarını belirtmişlerdir.

Anket verileri ve nitel bulgular ışığında, öğretmen ve öğrencilerin program sayesinde yeni kazanımlar elde edildiğini ve programın ürün boyutuna verilen cevapların olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan, programın bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutları ayrı ayrı ele alındığında bazı maddelere verilen cevapların öğretmen ve öğrencilerin puan ortalamalarının düşük olduğu ve programın bu boyutlarının yeniden ele alınmasında fayda olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Genel anlamda, öğretmen ve öğrencilerin uygulanan programdan memnun oldukları, programın bazı unsurlarının öğrenci ve öğretmenlerin ilgi ve ihtiyaçlarına karşılık verebildiği ancak bazı unsurlarının beklentileri tam olarak karşılayamadığı

değerlendirilmektedir. Programın gelecek yıllarda daha da verimli uygulanabilmesi adına öğrenci ve öğretmen görüşlerinin azami oranda yansıtılabilmesi önem arz etmektedir.

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular ve ulaşılan sonuçlar, Özel Amaca Yönelik İngilizce öğretimi alanına başta olmak üzere Havacılık İngilizce programı uygulayan veya uygulama çalışmaları yürüten program geliştiricilere önemli bir katkıda bulunacaktır. Ülkemizde havacılık sektörünün gün geçtikçe gelişim göstermesine rağmen Havacılık İngilizce öğretimi ile ilgili yeterince çalışmanın bulunmadığı göz önünde bulundurulduğunda, yürütülen çalışmanın bu alana yönelik önemli bir boşluğu doldurmaya hizmet ettiği değerlendirilmektedir.

5.6. Öneriler

5.6.1. Programa İlişkin Öneriler

Çalışmanın nicel ve nitel bulguları öğretmen ve öğrencilerin yürütülmekte olan programdan genel anlamda memnun olduklarını gösterse de, gerek nicel gerekse nitel boyutta elde edilen bir takım veriler ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

1. İhtiyaç analizi sonucunda elde edilen veriler Hazırlık sınıfı okuyan öğrencilerin dilin 4 temel becerisine ilişkin farkındalık düzeyinin daha fazla olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda, Hazırlık sınıfı uygulaması yeniden gözden geçirilmeli veya Hazırlık sınıfı okuyan öğrencilerin farkındalık düzeyinin neden daha yüksek olduğuna dair araştırmalar yürütülerek elde edilen bulguların diğer öğrencilerin 4 temel beceriye yönelik farkındalık düzeyini artıracak şekilde programa dahil edilmesi sağlanmalıdır.

2. Öğretmen ve öğrencilerin hemfikir oldukları konuların başında, derslere giren öğretmenlerin İngilizce adına yeterli oldukları ancak havacılık ile ilgili yeterli tecrübelerinin olmadığı gelmektedir. Bu eksiğin giderilmesi adına Havacılık İngilizce dersine giren öğretmenlerin yurt içinde ve yurt dışında söz konusu alana yönelik olarak hizmet içi eğitimlere planlanması yürütülen programın etkinliğini artırabilir. Öğretmenlerin özellikle havacılık terminolojisi ve uçuş ile ilgili konularda kendilerini eksik hissettikleri göz önünde bulundurulduğunda önceliğin başta Amerika Birleşik Devletleri'nde verilen eğitimler olmak üzere İngilizcenin ana dil olarak konuşulduğu ülkelerde icra edilen Havacılık İngilizce kurslarına verilmesi önerilmektedir.

3. Havacılık tecrübesi bağlamında, askeri ve sivil kurumlarla işbirliği yapılarak program kapsamında önceden planlanan derslere sivil ve askeri pilotların veya havacılık sektöründe bulunan bireylerin derslere davet edilmesi öğrencilerin motivasyonuna olumlu katkıda bulunacaktır. Öte yandan, programın maliyetinin düşürülmesi bağlamında, ilk etapta programın uygulandığı okulda görev yapmakta olan uçucu personelin programa entegre edilmesinin önü açılmalı ve geleceğe dönük yapılacak planlamalarda söz konusu personelin de programın uygulanması sürecine dahil edilmesi önerilmektedir.

Bu öneriye paralel olarak, ülke genelinde (maddi imkanlar el verdiği sürece yurtdışında) düzenlenen havacılık fuarlarına, sektöre ilişkin yapılan seminerlere ve konferanslara öğrenci planlanması veya askeri üs ve havaalanı gezilerinin icra edilmesi de programın etkinliğine katkıda bulunacaktır.

4. Programın etkili olabilmesi adına uygulamaya dönük unsurların programda yer almasının önemi gerek öğretmenler gerekse öğrenciler tarafından vurgulanmıştır. Ancak her iki paydaş da okul imkanlarını bu noktada eksik bulmaktadır. Bu bağlamda, özellikle simülatör ve özel donanımlı bilgisayarlar gibi teknolojik unsurların sayısı artırılarak programa entegre edilmesi önem arz etmektedir. Bunların yanı sıra, uçuş veya strateji oyunları gibi öğrencilerin ilgilerini çekecek unsurların da programda yer alması dersin etkinliğine katkıda bulunabilir.

5. Öğretmen ve öğrencilerin yetersiz buldukları bir diğer nokta ise programın yürütüldüğü sınıf ortamlarına yöneliktir. Bu kapsamda, okul yönetimi tarafından kapsamlı bir çalışma yürütülerek öğrencilerin sınıf ortamı adına eksik gördükleri konuların tespit edilmesi ve bu eksiklikleri giderici önlemlerin alınması önerilmektedir.

6. Havacılık sektörünün her geçen gün büyümesi neticesinde öğretmen ve öğrencilerin güncel bilgileri takip etmesi önem arz etmektedir. Bu nedenle, başta ders kitabı olmak üzere programda kullanılan diğer eğitim yardımcı malzemelerinin belirli periyotlarla gözden geçirilmesi ve güncellenmesi önerilmektedir.

Bu güncelleme yapılırken öğrenci ve öğretmenlerin içerikle ilgili görüşleri alınarak kitapta yer verilen bazı ünitelerin (Havacılık Tarihi vb.) tekrar gözden geçirilmesi veya içerik kapsamında çıkartılması önerilmektedir. Ders kitabının daha etkili kullanılabilmesi ve öğretmenlerin ihtiyaçlarına tam anlamıyla karşılık verebilmesi adına Teachers' Guide (Öğretmen Kitabı) hazırlanması da öneriler arasındadır.

7. Yukarıdaki maddede ifade edilen güncellemeler yapılırken, kitapta yer verilen görsel öğelerin (videoların) yeniden gözden geçirilmesi ve gerek süre gerekse videoların seviyeleri yeniden değerlendirilmelidir. Bu duruma ilave olarak, öğretmenler tarafından videolara alt yazı eklenmesi de önemli görülen öneriler arasındadır.

8. Öğrencilerin uygulamaya yönelik talepleri ve halihazırda bulunan teknik donanımlar göz önünde bulundurulduğunda, öğrenciler ders süresinin bazı ünitelerin içeriğini tam anlamıyla öğrenmek adına yeterli olmadığı ifade etmişlerdir. Öğrencilerin kaygı duydukları bir diğer konu da sene başında derse gelirken hazır olmadıklarını hissetmeleridir. Bu iki konuya yönelik olarak, Havacılık İngilizce dersinin ders saatinin 4 ders saatine çıkartılması veya 10'uncu sınıfın ikinci döneminden itibaren 1 ders saati verilerek 11'inci sınıfta 3 ders saati şeklinde devam ettirilmesi önerilmektedir.

9. Programda dört becerinin gelişimini hedefleyen unsurlara ilişkin düzenlemeler yapılırken, özellikle yazma becerilerine yönelik unsurlar öğrenci ihtiyaçlarına göre gözden geçirilmeli ve diğer beceriler bağlamında duyulan memnuniyetin yazma becerileri adına da sağlanmasına yönelik tedbirler alınmalıdır.

10. 11'inci sınıflarda okutulan diğer İngilizce derslerinin içeriği ve kullanılan materyalleri de incelenerek Havacılık İngilizce dersinin Genel İngilizce derslerini desteklemesi veya Genel İngilizce derslerinin Havacılık İngilizce derslerinde ihtiyaç duyulan dilbilgisi, telaffuz becerileri ve benzeri becerileri desteklemesi amacıyla ders planlarının yeniden gözden geçirilmesi önerilmektedir.

11. Programın hedefleri ve hazırlanış amacından uzaklaşmamak ve öğrencilerde sınav ve değerlendirilme kaygısı oluşturmamak koşuluyla, alternatif ölçme unsurlarının programa entegre edilmesi ve teorik bilgiden çok uygulamaya yönelik unsurların değerlendirme kapsamına alınması hususu üzerinde çalışılmalıdır.

5.6.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Yapılan çalışmada, CIPP Modeline yönelik olarak yürütülen değerlendirme araçları olarak anket ve görüşme formları kullanılmıştır. Gelecekte yapılacak çalışmalarda bu unsurlara ilave olarak gözlem formları ve doküman analizi gibi enstrümanlar da kullanılarak çalışma detaylandırılabilir.

2. Bu çalışmada, paydaşlardan öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur. Söz konusu çalışmanın yürütüldüğü okulun özel durumu nedeniyle

idareciler çalışmaya dâhil edilmemiştir. Bu nedenle, benzer bir çalışmada idarecilerin de görüşlerine başvurularak çalışmanın kapsamı genişletilebilir.

KAYNAKÇA

- Aiguo, W., (2008). Reassessing the position of aviation english: from a special language to english for specific purposes. *IBÉRICA*, 15, 151-164.
- Baki, A., & Gökçek, T. (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Eletronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21.
- Baş, T. (2006). *Anket, anket nasıl hazırlanır, uygulanır, değerlendirilir?* (4.baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Bay, E., Karakaya, ř. (2006). Program değerlendirme sürecinde karşılaşılan sorunlar. *Kazım Karabekir Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 3, 104-112.
- Bogges, W. (1954). *Aviation education for our public schools*. (Master's thesis). Retrived from ProQuest Dissertations and Thesis Database.
UMI No. EP47403
- Bracaj, M. (2014). Teaching english for specific purposes and teacher training. *European Scientific Journal*, 10, 40-49.
- Butterfield, C.L. (1994). *Multiple stories: Developing literacy in an ESL/ESP aviation program*. (Doctoral dissertation). Retrived from ProQuest Dissertations and Thesis Database. Order No. 9432852.
- Büyükoztürk, ř. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (14. Baskı). Ankara: PEGEM Akademi.
- Büyükoztürk, ř., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, ř. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, (5.baskı). Ankara: Pegem Yayınevi.
- Carver, D. (1983). Some propositions about ESP, *The ESP Journal*, 2, 131-137.
- Chalikandy, M.A. (2013). A comprehensive method for teaching english for specific purpose, *Arab World English Journal*, 4, 310-322.
- Cronbach, L.J. (2000). Course improvement through evaluation, *Evaluation in Education and Human Services*, 49, 235-247.

- Crystal, D. (1997). *Why english? The cultural legacy in english as a global language*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Çelik, S. (2003). An investigation into students' academic and occupational english language needs at office management and secreterial studies department of Niğde university's vocational colleges. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bilkent Üniversitesi. Ankara.
- Chiu, C. (2004). Effectiveness of implementing computer-assisted language learning technology in the english for specific purposes training program. (Doctoral dissertation). Retrived from ProQuest Dissertations and Thesis Database. UMI No.3142222.
- Çokluk, Ö., Yılmaz, K., ve Oğuz, E. (2011). Nitel bir görüşme yöntemi: Odak grup görüşmesi, *Kuramsal Egitimbilim*, 4 (1), 95-107.
- Demirel, Ö. (2003). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Diken, Ü., (2006). *Gereksinim çözümlemesi kullanılarak uygulanan özel amaçlı dil (İngilizce) öğretimi (S.D.Ü. Eğirdir meslek yüksekokulu örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi. Isparta.
- Diñer, B. (2013). 7. sınıf İngilizce öğretim programının Stufflebeam'in bağlam-girdi-süreç-ürün (CIPP) modeline göre değerlendirilmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Adnan Menderes Üniversitesi. Aydın.
- Douglas, D., (2000). *Assessing language for specific purposes*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Dudley-Evans, T. (1998). An overview of ESP in the 1990s, *The Japan Conference on English for Specific Purposes Proceedings*, (31 Ocak) Fukushima.
- Eisner, W., E. (1976). Educational connoisseurship and criticism: Their form and functions in educational evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 10 (3/4), 135-150.

- Erden, M. (1993). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Fitzpatrick J., Sanders J. R. ve Worthen, B. (2004). *Program evaluation: Alternative approaches and practical guidelines*. Boston: Pearson
- Gatehouse, K., (2010). Key issues in English for specific purposes (ESP) curriculum Ddevelopment. *The Internet TESL Journal*, 7 (10), 1-11.
- Gökmenoğlu, T. (2014). Geniş açı: Modeller ve yaklaşımlar açısından Türkiye’de program değerlendirme Çalışmaları. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 4 (7), 56-70.
- Güven, B., İleri, S., (2006). Program değerlendirme kavramı ve Türkiye’de program değerlendirme çalışmalarına kuramsal bakış, *TSA Dergisi*, 10 (2), 141-163.
- <http://web.shgm.gov.tr/tr/havacilik-isletmeleri/2067-yetkili-havacilik-egitim-kuruluslari>. Erişim Tarihi: 25.03.2016.
- http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1051. Erişim Tarihi: 28.03.2016.
- Hutchinson, T., ve A. Waters, (1987). *English for specific purposes: A learning-centered approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Javid, Z., C., (2013). English for specific purposes: Its definition, characteristics, scope and purpose. *European Journal of Scientific Research*, 112 (1), 138-151.
- Kabadayı, A. (1996). A suggested model ESP syllabus for the learners at tourism business and hotel management colleges in Turkey. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Tez.yök.gov.tr adresinden alınmıştır. Tez No. 52599.
- Karadağ, E. (2010). Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: Nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16 (1), 49-71.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (19.Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Karataş, H. (2007). Yıldız teknik üniversitesi modern diller bölümü İngilizce II dersi öğretim programının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre bağlam, süreç ve ürün (Cıpp) modeli ile değerlendirilmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi. İstanbul.
- Karataş, H., Fer, S., (2009). Yıldız teknik üniversitesi İngilizce öğretim programının CIPP modeli kullanılarak değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 34 (153), 47-60.
- Karataş, N., ve Türkoğlu, A. (1997). İngilizce hazırlık okulları programlarında belirli amaca yönelik İngilizce açısından içerik seçimi ve düzenlenmesine ilişkin sorular. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 21, 12-17.
- Karoğlu, A. (2015). Öğretim teknolojileri alanında karma yöntem çalışmaları analizi: 2005-2015 arası. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* 16 (2), 353-369.
- Kaya, Z. (1997). *Eğitimde program değerlendirme sürecinin temel işlemleri*. Gazi Üniversitesi, *Endüstriyel Sanatlar Eğitim Dergisi*, 5(5), 59-72.
- Kaygan, A.D. (2005). Özel amaçlı İngilizce öğretiminde gereksinim çözümlemesi (hava trafik terminolojisi eğitimi alan pilotlar ile alan çalışması. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Tez.yök.gov.tr adresinden alınmıştır. Tez No.52599.
- Kim, D., (1997). *English for occupational purposes (EOP) and training two languages or one?* (Doctoral dissertation). Retrived from ProQuest Dissertations and Thesis Database. UMI No. 3223627.
- Koetting, J., R. (1988). Educational connoisseurship and educational criticism: Pushing beyond information and effectiveness. *Proceedings of Selected Research Papers presented at the Annual Meeting of the Association for Educational Communications and Technology*, (14-19 Ocak) New Orleans, LA.

- Kocabatmaz, H., (2011). Teknoloji ve tasarım öğretim programının değerlendirilmesi. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Tez.yök.gov.tr adresinden alınmıştır. Tez No.320121.
- Laird, K.C. (2006). Pedagogical approaches to aviation phraseology and communication in collegiate flight programs. (Doctoral dissertation). Retrived from ProQuest Dissertations and Thesis Database. UMI No. 3232203.
- Lin, J., Wang A., Zhang C., (2014). Integrating curriculum design theory into ESP course construction: Aviation English for aircraft engineering. *Open Journal of Modern Linguistics*, 4, 219-227.
- Liton, H.A. (2015). ESP Learners' needs related learning for the workplace: A pragmatic study for business school. *Uluslararası Öğretim Dergisi / International Journal of Instruction*, 8, 3-16.
- Orr, T. (2001). English language education for specific professional needs. *IEE Transactions on Professional Communication*, 44, 207-211.
- Özdemir, S.M., (2009). Eğitimde program değerlendirme ve Türkiye'de eğitim programlarını değerlendirme çalışmalarının incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 6 (2), 126-149.
- Park, P., (2012). An analysis of military ATCs' perceptions on English proficiency test for aviation. *English Teaching Journal*, 67 (4), 267-285.
- Polić, T., Tomljanović, J., ve Anić, N. (2014). eAssessment in English for specific purposes. *International Conference on Education Technologies and Computers (ICETC)*, (22-24 Eylül) Lodz.
- Posner, G.J. (2004). *Analyzing the curriculum*. New York: Mcgraw-Hill Companies, Inc.
- Robinson, P., (1980) *ESP (English for specific purpose)*. Pergamon Press Ltd. New York.

- Sabuncuoğlu, A. (2010). Meslek liselerinde özel amaçlı İngilizce öğretimine yönelik gereksinim çözümlenmesi uygulaması. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi. Ankara.
- Sağlam, M., Yüksel, İ. (2007). Program değerlendirmede meta-analiz ve meta-değerlendirme yöntemleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 175-188.
- Serçek, G. (2014). Önlisans turizm eğitim programının CIPP modeline göre değerlendirilmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Dicle Üniversitesi. Diyarbakır.
- Shi, J., (2013). ESP: A needs-oriented approach for scientific English education. *Proceedings of the 2013 International Conference on Advanced Mechatronic Systems*, (25-27 Eylül) Luoyang, Çin.
- Stake, R.E. (1975). *Program evaluation particularly responsive evaluation*. Occasional Paper Series, Paper: 5, Center for Instructional Research and Curriculum Evaluation University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Stevens, P. (1988). ESP in the classroom: Practice and evaluation. ELT Documents 128. New York: Modern English Publications.
- Stufflebeam, D.L. (1971). The relevance of the CIPP evaluation model for educational accountability. *Paper presented at the Annual Meeting of the American Association of School Administrators* (24 Şubat) Atlantic City, N.J.
- Stufflebeam, D. L. (2003a). The CIPP model for evaluation. *International Handbook of Educational Evaluation*, (Edt:T.Kellaghan and D.L. Stufflebeam), Great Britain: Dordrech: Kluwer Academic.
- Stufflebeam, D.L. ve Coryn, C.L.S. (2014). *Evaluation, theory, models and applications*. Jossey-Bass Press.
- Sullivana,P., Girginer, H. (2002). The use of discourse analysis to enhance ESP teacher knowledge: An example using aviation English, *English for Specific Purposes*, 21, 397-404.

- Ting, L. (2010). An ESP course design for airport information desk staff. *Chinese Journal of Applied Linguistics*, 33 (4), 3-25.
- Tosuncuoğlu, İ. (2014). Başarılı bir üniversite dil programına doğru. *E-Journal Of New World Science Academy*, 9 (1), 1-10.
- Tseng, K., Diez, C.R., Lou, S.J., Tsai, H.L. ve Tsai, T.S. (2010). Using the context, input, process and product model to assess an engineering curriculum. *World Transactions on Engineering and Technology Education*, 8 (3), 256-261.
- Tyler, R. W. (1993). Basic principles of curriculum and instruction. USA: The University of Chicago Press.
- Uşun, S. (2007). Yapılandırmacı program geliştirme süreçlerinde eğitim durumu düzenleme öğeleri ve ilkeleri. *16.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (05-7 Eylül 2007)*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Tokat, 330-333.
- Ünal, M. (2011). Avrupa Birliği Erasmus öğrenci öğrenim hareketliliği programının CIPP (bağlam, girdi, süreç, ürün) modeline göre değerlendirilmesi. (Yayınlanmış Doktora Tezi). Tez.yök.gov.tr adresinden alınmıştır. Tez No.290552.
- Yan, Y., Shi J., (2014). A critical analysis of the ESP textbooks for Japanese university students of science and engineering. *Proceedings of the 2014 International Conference on Advanced Mechatronic Systems*, (10-12 Ağustos) Kumamoto, Japonya.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*: Ankara: Seçkin
- Yüksel, İ. (2010). Türkiye için program değerlendirme standartları oluşturma çalışması. (Yayınlanmış Doktora Tezi). Tez.yök.gov.tr adresinden alınmıştır. Tez No.262343.

Yüksel, İ. (2010). How to conduct a qualitative program evaluation in the light of Eisner's educational connoisseurship and criticism model. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, October 2010, 1(2), 78-83.

Widdowson, H. (1983). Learning purpose and language use. Oxford, England: Oxford University Press.

Worthern, B. R., Sanders J. R. & Fitzpatrick J. L. (1997). Program evaluation: Alternative approaches and practical guidelines. (*Second Edition*) New York: Longman.

EKLER LİSTESİ

EK-1. İhtiyaç Analizi Formu

1. BÖLÜM

Değerli öğrenciler,

Bu anket, gelecekte Havacılık ile ilgili meslek icra edecek öğrencilere ilişkin İngilizce programında var olması gereken beceriler konusundaki algılarınızı ve önceliklerinizi saptamak, gerek İngilizce öğrenirken gerekse eğitimi aldığınız meslek alanında çalışırken hangi dil becerilerine ihtiyaç duyacağınızı belirlemek üzere hazırlanmıştır. Ankette sunacağınız bilgiler gizli kalacak ve yalnızca araştırma amaçları doğrultusunda kullanılacaktır. Elde edilen bilgiler kişisel düzeyde kullanılmayacaktır.

Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim. Saygılarımla.

1. Eğitim hayatınızın herhangi bir döneminde Hazırlık Sınıfı eğitimi aldınız mı?

Evet

Hayır

2. Son girdiğiniz OPT (Oxford Placement Test) sınav sonucunuza göre hangi dil seviyesindesiniz?

A1

A2

B1

B2

C1

C2

3. Son girdiğiniz ECL (English Comprehension Level) sınav notunu yazınız. _____

4. Günümüz dünyasında İngilizce bilmenin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?

Evet

Hayır

5. Yanıtınız evetse, İngilizce öğrenmek sizce neden gereklidir? (Birden fazla seçeneği tercih edebilirsiniz)

Gelecekte icra edeceğim meslekte başarılı olabilmem için

Havacılıkla ilgili hâlihazırda kullanılan materyallerin çoğu İngilizce olduğu için

Okulda uygulanan sınavlarda yüksek not alabilmek için

Mesleğim elverdiği durumda yurtdışı görevlerine gidebilmek için

Diğer (Lütfen Belirtiniz)

6. Daha önce eğitim aldığınız okullarda iyi bir İngilizce eğitimi aldığınızı düşünüyor musunuz?

Evet

Hayır

7. İngilizce öğrenmeyi seviyor musunuz?

Evet

Hayır

8. Ders dışı zamanlarda İngilizce öğrenme adına bir çalışma yürütüyor musunuz?

Evet

Hayır

2. BÖLÜM

Bu bölümde, Özel Amaca Yönelik İngilizce kapsamında Havacılık mesleğine yönelik İngilizce ihtiyaçlarınızın tespitini amaçlayan ifadeler yer almaktadır.

Ne kadar önemlidir?						Ne kadar ihtiyaç duyuyorum?				
Havacılık İngilizce Dersi kapsamında	Çok önemli 5	Önemli 4	Fikrim Yok 3	Önemsiz 2	Hiç Önemli Değil 1	Çok ihtiyaç duyarım	İhtiyaç duyarım	Fikrim yok	İhtiyaç duymam	Hiç ihtiyaç duymam
1. Dinlediğim metinlerin ana fikirlerini anlamak,										
2. Dolaylı verilen bilgilerden çıkarım yapabilmek										
3. Havacılıkta kullanılan uluslararası kodlama sistemini anonslar sırasında anlamak										
4. Dinlediğim konuyu özetleyecek kadar bilgi sahibi olmak										
5. Anladığım bilgi ve mesajı önem ve aciliyet durumuna göre sıralamak										
6. Havacılığa ait kelimeleri ve teknik terimleri dinleme sırasında anlamak										
7. Uçuş sırasında geçen telsiz konuşmalarını anlamak										
8. Dinlediğim İngilizce metinleri Türkçeye çevirmek										
9. Anonsları ve verilen talimatları tekrara gerek duymadan anlamak										
10. Vurgu ve tonlamaların işlevini ayırt etmek										

11. Yüz yüze iletişim sırasında dilbilgisi kurallarını, vurgu ve tonlamaları etkin olarak kullanmak										
12. Telefon, telsiz v.b iletişim araçları üzerinden sözlü mesaj iletebilmek										
13. İngilizceyi akıcı bir şekilde konuşabilmek										
14. Kelimeleri doğru bir şekilde telaffuz edebilmek										
15. Sunum yapabilmek										
16. Havacılık İngilizce derslerine aktif olarak katılabilmek										
17. Konuşma sırasında vurgu ve tonlamaları doğru yapabilmek										
18. Konuşma becerilerini vücut dili ve mimiklerle desteklemek										
19. Soru sormaya ve sorulan soruları yanıtlamak										
20. Havacılığa ilişkin terimleri sunum sırasında ve derslerde yerinde ve doğru kullanmak										
21. Okuma parçalarının ana fikirlerini anlamak										
22. Belirli bir bilgi ya da bilgilere ulaşmak için farklı medya (internet vb.) kaynaklarını hızlı bir şekilde taramak										

23. Ders kitaplarındaki araştırma sorularını cevaplandırabilmek										
24. Bilinmeyen bir kelimenin anlamını içeriğe göre tahmin edebilmek										
Ne kadar önemlidir					Ne kadar ihtiyaç duyuyorum					
Havacılık İngilizce Dersi kapsamında	Çok önemli 5	Önemli 4	Fikrim Yok 3	Önemsiz 2	Hiç Önemli Değil 1	Çok ihtiyaç duyarım	İhtiyaç duyarım	Fikrim yok	İhtiyaç duymam	Hiç ihtiyaç duymam
25. Okuma parçalarında geçen teknik terimleri anlamak										
26. Havacılıkla ilgili güncel gelişmelere yönelik okuma yapmak,										
27. Okuduğum metinlerin en önemli noktalarını özetleyebilmek,										
28. Ders kitaplarında verilen metinleri okurken sözlük kullanmak,										
29. Metinlerde geçen mecazlı kullanımları ayırt edebilmek,										
30. Anlamakta zorlandığım bir metni yeniden okumak,										
31. Dilbilgisi kalıplarını doğru kullanmak,										
32. Uygun kelimeleri ve terimleri yazdığım kompozisyon ve metinlerde kullanmak,										
33. İmla kurallarını ve noktalama işaretlerini doğru kullanmak,										

34. Anlatmak istediklerimi kısa ve öz ifade etmek,										
35. Olaylara ilişkin detayları rapor halinde yazmak,										
36. Havacılıkla ilgili bilimsel makale ve kompozisyon yazmak,										
37. Ceride, günlük vb. kayıt tutmak,										
38. Yazılı sınavlarda başarılı olmak										
39. Yazdığım kompozisyonlar da giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini etkili bir şekilde düzenlemek,										
40. Açık ve tutarlı bir şekilde yazmak										

ÖĞRETMEN ANKET FORMU

Değerli katılımcılar,

Bu anket, okulunuzda yürütülmekte olan Havacılık İngilizce dersine yönelik programın değerlendirilmesini amaçlayan bir çalışmada kullanılmak üzere veri toplama aracı olarak hazırlanmıştır. Söz konusu ankette Havacılık İngilizce dersi kapsamında aldığımız eğitim ile ilgili görüşlerinizi belirlemeye yönelik ifadeler yer almaktadır. Vereceğiniz cevapların doğruluğu, araştırmanın amacına ulaşması için büyük önem taşımaktadır. Gösterdiğiniz ilgi ve katkılarınız için teşekkür ederim.

Yasin TURAN
İngilizce Öğretmeni

1. BÖLÜM

1. Eğitim Düzeyiniz:

Lisans Yüksek Lisans Doktora

2. Meslekteki Deneyiminiz:

0-5 Yıl 6-10 Yıl 11-15 Yıl 16-20 Yıl 20 Yıl Üzeri

3. Öğretmenlik kariyeriniz boyunca Havacılık ile ilgili eğitim veren herhangi bir kurumda görev yaptınız mı?

EVET HAYIR

4. Başka bir kurumda Havacılık İngilizce ders öğretmenliği yaptınız mı?

EVET HAYIR

5. Şu an görev yaptığınız kurumda kaç yıldır Havacılık İngilizce dersi okutmaktasınız?

0-2 Yıl 3-5 Yıl 6-8 Yıl 10 Yıl ve üzeri

6. Havacılık İngilizce ders ile ilgili herhangi bir hizmet içi eğitim aldınız mı?

EVET HAYIR

7. Havacılık İngilizce ders öğretmenlerinin yurt içi veya yurt dışında verilen eğitimlere katılmalarını faydalı buluyor musunuz?

EVET HAYIR

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
		<p>Aşağıda Havacılık İngilizce dersi programının bağlam-girdi-süreç ve ürün boyutlarına ilişkin sorular yer almaktadır. Yanıtlar Olumludan –Olumsuzu doğru sıralanmıştır. Size en uygun olan seçeneğin yanına herhangi bir işaret koyarak görüşünüzü belirtiniz..</p>				
BAĞLAM DEĞERLENDİRME	1	Programın misyonu açık bir şekilde ortaya konmuştur.				
	2	Program, programın çıktılarını etkileyebilecek diğer programların amaçları, içeriği, süreci ve çıktıları dikkate alınarak oluşturulmuştur.				
	3	Program, programdan etkilenenlerin (havacılık ile ilgisi olan diğer personel) beklenti ve gereksinimlerini yansıtmaktadır.				
	4	Program, gerekli interaktif yazılım, simülasyonlar ve benzeri teknolojik olanakların varlığı dikkate alınarak oluşturulmuştur.				
	5	Program, gerekli laboratuvar, sınıflar ve benzeri fiziki olanakların varlığı dikkate alınarak oluşturulmuştur.				
	6	Program, uygulandığı kurumun yöneticileri, öğretmenleri ve öğrencilerinin ortak görüşü, talebi, gereksinimi ve beklentileri doğrultusunda oluşturulmuştur.				
	7	Program, Havacılık İngilizce kapsamında personelin gelecekte gereksinim duyabileceği nitelikleri karşılamaya dönük hazırlanmıştır.				
	8	Program, öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal giriş özellikleri dikkate alınarak oluşturulmuştur.				
	9	Program, öğrencilerin Havacılık İngilizcesini yurtdışı bağlamda kullanma eksikliğini gidermeye dönük hazırlanmıştır.				
	10	Program, paydaşların programın yoksunluğunda olası zaman ve maddi harcamalarını dikkate alarak oluşturulmuştur.				
	11	Program temel dil becerisini (konuşma-okuma-dinleme-yazma) eşit oranda/dengeli bir şekilde/ geliştirebilecek niteliktedir.				
İNSAN KAYNAKLARINA İLİŞKİN GİRDİLER						
GİRDİ DEĞERLENDİRME	12	Öğrenciler Havacılık İngilizce programına karşı yeterli bilişsel giriş davranışlarına sahiptir.				
	13	Öğrenciler Havacılık İngilizce programına karşı yeterli duyuşsal giriş özelliklerine (motivasyon, tutum, özgüven vb.) sahiptir.				
	14	Öğrenciler, Havacılık İngilizce programına karşı yeterli bilişsel giriş davranışlarına sahiptir.				
	15	Öğrenciler, Havacılık İngilizce öğretimi kavram ve olgular bilgisine sahiptir.				
	16	Öğrenciler, Havacılık İngilizce programına ilişkin yeterli bilgiye sahiptir.				
	17	Öğrenciler, Havacılık İngilizce öğretimi konusunda yeterli deneyime sahiptir.				
	18	Öğretmenler, Havacılık İngilizce öğretimi konusunda eğitim / hizmet içi eğitim almışlardır.				
	19	Öğrenciler, Havacılık İngilizce öğretiminde simülasyon, interaktif yazılım vb. teknolojik unsurları kullanma becerilerine sahiptir.				
	20	Öğrenciler, Havacılık İngilizce programına karşı yeterli duyuşsal giriş özelliklerine (motivasyon, tutum, özgüven vb.) sahiptir.				
	21	Öğrenciler, Havacılık İngilizce öğretimine ilişkin olumlu tutuma sahiptir.				
	22	Öğrenciler, Havacılık İngilizce programını yürütebileceği inancına sahiptir.				

GİRDİ DEĞERLENDİRME	23	Öğrenciler, Havacılık İngilizce programının önemine inanmaktadır.						
	24	Yöneticiler, Havacılık İngilizce programını desteklemektedir.						
	PROGRAM, ARAÇ-GEREÇ ve ORTAMA İLİŞKİN GİRDİLER							
	25	Programın amaçları açık ve anlaşılır niteliktedir.						
	26	Programın amaçları, paydaşların gereksinimlerini yansıtıcı niteliktedir.						
	27	Programın amaçları, kazandırılabilir düzeydedir.						
	28	Programın amaçları, ölçülebilir niteliktedir.						
	29	Programın içeriği amaçlarla örtüşmektedir.						
	30	Program içeriği, öğrencinin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerine uygundur.						
	31	Programın içeriği, öğrencilerin günlük yaşamda kullanılabilir bilgileri kapsamaktadır						
	32	Programın içeriğinde yer alan konular birbirlerini tamamlayıcı niteliktedir.						
	33	Programın içeriğini yansıtan ders kitabında, yeterli görsel öğelere (şekiller, fotoğraflar, karikatürler vb.) yer verilmiştir.						
	34	Ders kitabı öğrencilerin Havacılık İngilizceye yönelik dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin gelişimine yönelik etkinlikler içermektedir.						
	35	Derse ilişkin öğretim teknolojileri (videolar, simülasyon uygulamaları vb.) öğrenci düzeyine uygundur.						
	36	Derse ilişkin öğretim teknolojileri öğrencilerin dikkatini çekici niteliktedir.						
	37	Program için seçilen strateji, yöntem ve teknik amaçlarla tutarlıdır.						
	38	Program için seçilen strateji, yöntem ve teknik öğrencilerin dikkatini çekecek niteliktedir.						
	39	Program için kullanılan alternatif ölçme araçları (sunum, portfolyo vb.) programın amaçlarına uygundur.						
	40	Programın uygulanması için ayrılan süre (haftada 2 ders saati) içerikle tutarlıdır.						
	41	Programın uygulanacağı sınıf program özelliklerine uygundur.						
	42	Programın uygulanacağı sınıf öğrencilerin yetenek ve potansiyellerini ortaya çıkarmak için elverişlidir.						
	43	Öğrenciler derse zamanında girmişler ve herhangi bir disiplin sorunu oluşturmamışlardır.						
	44	Dersler programın amacına uygun olarak yürütülmüştür.						
SÜREÇ DEĞERLENDİRME								
SÜREÇ DEĞERLENDİRME	45	Öğrenciler derse etkin olarak katılmışlardır.						
	46	Programda öngörülen öğretim strateji, yöntem ve teknikleri etkili olarak kullanılmıştır.						
	47	Derslerde bireysel etkinliklere yeterince yer verilmiştir.						
	48	Dersler öğrenci merkezli yürütülmüştür.						
	49	Programda kullanılması öngörülen araç-gereçler verimli olarak kullanılmıştır.						
	50	Sınıflarda etkili bir öğretim ortamı sağlanmıştır.						

ÜRÜN DEĞERLENDİRME	51	Programda ön görülmediği halde, Havacılığa yönelik kavramlar okul dışı etkinliklerle (üs gezileri, pilotlarla söyleşi vb.) desteklenmiştir.					
	52	Öğretim sürecinde simülatör, interaktif yazılım ve benzeri teknolojik uygulamalara yeterine yer verilmiştir.					
	53	Ders kitabında yer alan etkinlikler dersin verimli geçmesini sağlamıştır.					
	54	Programda öngörülen ders süresi verimli olarak kullanılmıştır.					
	55	Öğrenci başarısını değerlendirmede kullanılan ölçme araçları etkili olarak kullanılmıştır.					
	56	Derste öğrencilere yeterli uygulama olanağı verilmiştir.					
	57	Havacılık İngilizceye yönelik dil becerilerinin geliştirilmesine adına dil laboratuvarı etkili olarak kullanılmıştır.					
	58	Havacılık İngilizce derslerinde etkili öğretmen-öğrenci iletişimi sağlanmıştır.					
	59	Program, öğrencilerin Havacılık İngilizcesine ilişkin temel kavramları doğru kullanmalarını sağlamıştır.					
	60	Program, öğrencilerin Havacılık İngilizcesine ilişkin tutumlarını olumlu yönde etkilemiştir.					
	61	Program, öğrencilerin simülatör, havacılık araç gereçlerini kullanma, kavramları doğru telaffuz etme vb. psikomotor becerilerini geliştirmiştir.					
	62	Program, öğrencilerin Havacılık İngilizceye yönelik okuma, becerilerini geliştirmiştir.					
	63	Program, öğrencilerin Havacılık İngilizceye yönelik dinleme, becerilerini geliştirmiştir.					
	64	Program, öğrencilerin Havacılık İngilizceye yönelik konuşma becerilerini geliştirmiştir.					
65	Program, öğrencilerin Havacılık İngilizceye yönelik yazma becerilerini geliştirmiştir.						
66	Programda uygulanan etkinlikler, öğrencilerin derse olan ilgisini artırmıştır.						
67	Program, öğrencilerin Havacılık İngilizcesini günlük yaşamlarında etkili kullanmalarına yardımcı olmuştur.						
68	Program, öğrencilerin diğer İngilizce derslerindeki başarılarına olumlu katkıda bulunmuştur.						
69	Program, tüm paydaşların gereksinimlerini karşılamıştır.						
70	Program, öğrencileri yalnızca Havacılık İngilizcesini kullanma becerilerini değil, mesleki bilgi ve becerilerine de katkıda bulunmuştur.						

ÖĞRENCİ ANKET FORMU

Değerli katılımcılar,

Bu anket, okulunuzda yürütülmekte olan Havacılık İngilizce dersine yönelik programın değerlendirilmesini amaçlayan bir çalışmada kullanılmak üzere veri toplama aracı olarak hazırlanmıştır. Söz konusu ankette Havacılık İngilizce dersi kapsamında aldığımız eğitim ile ilgili görüşlerinizi belirlemeye yönelik ifadeler yer almaktadır. Vereceğiniz cevapların doğruluğu, araştırmanın amacına ulaşması için büyük önem taşımaktadır. Gösterdiğiniz ilgi ve katkılarınız için teşekkür ederim.

Yasin TURAN
İngilizce Öğretmeni

1. BÖLÜM

1. Hazırlık Sınıfı okudunuz mu?

EVET

HAYIR

2. Geçmiş yıllarda Havacılık İngilizce dersine yönelik ders/kurs vb. katıldınız mı?

EVET

HAYIR

3. Havacılık İngilizce dersi kapsamında öğrendiklerinizi gelecekte icra edeceğiniz meslekte kullanacağınızı düşünüyor musunuz?

EVET

HAYIR

4. Havacılık İngilizce dersini seviyor musunuz?

EVET

HAYIR

5. Havacılıkla ilgili yabancı dokümanları ne sıklıkla okuyor / izliyor/ dinliyorsunuz?

HİÇBİR ZAMAN

NADİREN

SIKLIKLA

		Aşağıda Havacılık İngilizce dersi programının bağlam-girdi-süreç ve ürün boyutlarına ilişkin sorular yer almaktadır. Yanıtlar Olumludan –Olumsuzu doğru sıralanmıştır. Size en uygun olan seçeneğin yanına herhangi bir işaret koyarak görüşünüzü belirtiniz..	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
BAĞLAM DEĞERLENDİRME	1	Programın misyonu açık bir şekilde ortaya konmuştur.					
	2	Program, programın çıktılarını etkileyebilecek diğer programların (diğer İngilizce derslerinin) amaçları, içeriği, süreci ve çıktıları dikkate alınarak oluşturulmuştur.					
	3	Program, programdan etkilenenlerin (havacılık ile ilgisi olan diğer personel) beklenti ve gereksinimlerini yansıtmaktadır.					
	4	Program, gerekli interaktif yazılım, simülatörler ve benzeri teknolojik olanakların varlığı dikkate alınarak oluşturulmuştur.					
	5	Program, gerekli laboratuvar, sınıflar ve benzeri fiziki olanakların varlığı dikkate alınarak oluşturulmuştur.					
	6	Program, uygulandığı kurumun yöneticileri, öğretmenleri ve öğrencilerinin ortak görüşü, talebi, gereksinimi ve beklentileri doğrultusunda oluşturulmuştur.					
	7	Program, Havacılık İngilizce kapsamında gelecekte ihtiyaç duyabileceğim nitelikleri karşılamaya dönük hazırlanmıştır.					
	8	Program, öğrencilerin bilişsel (bilgiye dayalı) ve duyuşsal (motivasyon, ilgi vb.) hazır bulunuşlukları dikkate alınarak oluşturulmuştur.					
	9	Program, öğrencilerin Havacılık İngilizcesini yurtdışı bağlamda kullanma eksikliğini gidermeye dönük hazırlanmıştır.					
	10	Program, paydaşların programın yoksunluğunda olası zaman ve maddi harcamalarını dikkate alarak oluşturulmuştur.					
	11	Program temel dil becerini (konuşma-okuma-dinleme-yazma) eşit oranda/dengeli bir şekilde/ geliştirebilecek niteliktedir.					
İNSAN KAYNAKLARINA İLİŞKİN GİRDİLER							
GİRDİ DEĞERLENDİRME	12	Havacılık İngilizce programına karşı yeterli bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum.					
	13	Havacılık İngilizce programına karşı yeterli duyuşsal giriş özelliklerine (motivasyon, tutum, özgüven vb.) sahip olduğumu düşünüyorum.					
	14	Öğretmenler, Havacılık İngilizce programına karşı yeterli bilişsel (bilgi ile ilgili) giriş davranışlarına sahiptir.					
	15	Öğretmenler, Havacılık İngilizce öğretimi kavram ve olgular bilgisine sahiptir.					
	16	Öğretmenler, Havacılık İngilizce programına ilişkin yeterli bilgiye sahiptir.					
	17	Öğretmenler, Havacılık İngilizce öğretimi konusunda yeterli deneyime sahiptir.					
	18	Öğretmenler, Havacılık İngilizce öğretiminde simülatör, interaktif yazılım vb. teknolojik unsurları kullanma becerilerine sahiptir.					
	19	Öğretmenler, Havacılık İngilizce programına karşı yeterli duyuşsal giriş özelliklerine (motivasyon, tutum, özgüven vb.) sahiptir.					
	20	Öğretmenler, Havacılık İngilizce öğretimine ilişkin olumlu tutuma sahiptir.					
	21	Öğretmenler, Havacılık İngilizce programını yürütebileceği inancına sahiptir.					

GİRİ DEĞERLENDİRME	22	Öğretmenler, Havacılık İngilizce programının önemine inanmaktadır.						
	23	Yöneticiler, Havacılık İngilizce programını desteklemektedir.						
	PROGRAM, ARAÇ-GEREÇ ve ORTAMA İLİŞKİN GİRDİLER							
	24	Programın amaçları açık ve anlaşılır niteliktedir.						
	25	Programın amaçları, ilgi ve ihtiyaçlarını yansıtır niteliktedir.						
	26	Programın amaçları, kazandırılabilir düzeydedir.						
	27	Programın amaçları, ölçülebilir niteliktedir.						
	28	Programın içeriği amaçlarla örtüşmektedir.						
	29	Program içeriği, öğrencinin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerine uygundur.						
	30	Programın içeriği, öğrencilerin günlük yaşamda kullanılabilir bilgileri kapsamaktadır						
	31	Programın içeriğinde yer alan konular birbirlerini tamamlayıcı niteliktedir.						
	32	Programın içeriğini yansıtan ders kitabında, yeterli görsel öğelere (şekiller, fotoğraflar, karikatürler vb.) yer verilmiştir.						
	33	Ders kitabı öğrencilerin Havacılık İngilizceye yönelik dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin gelişimine yönelik etkinlikler içermektedir.						
	34	Derse ilişkin öğretim teknolojileri (videolar, simülasyon uygulamaları vb.) öğrenci düzeyine uygundur.						
	35	Derse ilişkin öğretim teknolojileri öğrencilerin dikkatini çekici niteliktedir.						
	36	Program için seçilen strateji, yöntem ve teknik amaçlarla tutarlıdır.						
	37	Program için seçilen strateji, yöntem ve teknik öğrencilerin dikkatini çekecek niteliktedir.						
	38	Program için kullanılan alternatif ölçme araçları (sınavın olmaması, sunum yapma, vb.) programın amaçlarına uygundur.						
	39	Programın uygulanması için ayrılan süre (haftada 2 ders saati) içerikle tutarlıdır.						
	40	Programın uygulanacağı sınıf program özelliklerine uygundur.						
41	Programın uygulanacağı sınıf öğrencilerin yetenek ve potansiyellerini ortaya çıkarmak için elverişlidir.							
42	Öğretmenler derse zamanında girmişlerdir.							
43	Dersler programın amacına uygun olarak yürütülmüştür.							
SÜREÇ DEĞERLENDİRME								
SÜREÇ DEĞERLENDİRME	44	Öğrenciler derse etkin olarak katılmışlardır.						
	45	Programda öngörülen öğretim strateji, yöntem ve teknikleri etkili olarak kullanılmıştır.						
	46	Derslerde bireysel etkinliklere yeterince yer verilmiştir.						
	47	Dersler öğrenci merkezli yürütülmüştür.						
	48	Programda kullanılması öngörülen araç-gereçler verimli olarak kullanılmıştır.						
	49	Sınıflarda etkili bir öğretim ortamı sağlanmıştır.						
	50	Programda ön görülmediği halde, Havacılığa yönelik kavramlar okul dışı etkinliklerle (üs gezileri, havacı personelle söyleşi vb.) desteklenmiştir.						

	51	Öğretim sürecinde simülâtör, interaktif yazılım ve benzeri teknolojik uygulamalara yeterine yer verilmiştir.					
	52	Ders kitabında yer alan etkinlikler dersin verimli geçmesini sağlamıştır.					
	53	Programda öngörülen ders süresi verimli olarak kullanılmıştır.					
	54	Dersin not karşılığı olmayan ölçme araçları ile değerlendirilmesini olumlu buluyorum.					
	55	Derste öğrencilere yeterli uygulama olanağı verilmiştir.					
	56	Havacılık İngilizceye yönelik dil becerilerinin geliştirilmesine adına dil laboratuvarı etkili olarak kullanılmıştır.					
	57	Havacılık İngilizce derslerinde etkili öğretmen-öğrenci iletişimi sağlanmıştır.					
ÜRÜN DEĞERLENDİRME	58	Program, Havacılık İngilizcesine ilişkin temel kavramları doğru kullanmada katkıda bulunmuştur.					
	59	Program, Havacılık İngilizcesine ilişkin tutumlarımı olumlu yönde etkilemiştir.					
	60	Program, simülâtör, havacılık araç gereçlerini kullanma, kavramları doğru telaffuz etme vb. psikomotor becerilerimi geliştirmiştir.					
	61	Program, Havacılık İngilizceye yönelik okuma, becerilerimi geliştirmiştir.					
	62	Program, Havacılık İngilizceye yönelik dinleme, becerilerim geliştirmiştir.					
	63	Program, Havacılık İngilizceye yönelik konuşma becerilerimi geliştirmiştir.					
	64	Program, Havacılık İngilizceye yönelik yazma becerilerimi geliştirmiştir.					
	65	Programda uygulanan etkinlikler, derse olan ilgimi artırmıştır.					
	66	Program, Havacılık İngilizcesini günlük yaşamımda da etkili kullanmada katkıda bulunmuştur.					
	67	Program, öğrencilerin diğer İngilizce derslerindeki başarılarına olumlu katkıda bulunmuştur.					
	68	Program, tüm paydaşların (öğrenci, öğretmen ve idareci) gereksinimlerini karşılamıştır.					
	69	Program, yalnızca Havacılık İngilizcesini kullanma becerilerimi değil, mesleki bilgi ve becerilerime de katkıda bulunmuştur.					

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Değerli Öğretmenler,

Bu görüşme formu, Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Programında yürütülen yüksek lisans tez çalışmasına veri toplaması amacıyla düzenlenmiştir.

Çalışma, 11'inci sınıf Havacılık İngilizce programının Stufflebeam Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün (CIPP) Modeli temel alınarak öğretmen ve öğrenci açısından değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Değerlendirmenin kapsamlı yapılabilmesi adına söz konusu program kapsamında derse giren siz değerli öğretmenlerin programla ilgili görüşlerinin alınması gerekmektedir. Bu görüşme formu bu sebeple düzenlenmiştir.

Cevaplarınız gizli kalacaktır ve sadece bu çalışma için değerlendirilecektir. Katılımınız, ilgi ve işbirliğiniz için şimdiden teşekkür ederim.

Yasin TURAN
Yüksek Lisans Öğrencisi

Mülakat No

Tarih/Saat

PROGRAM DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞME SORULARI

BAĞLAM DEĞERLENDİRME

SORU-1: Sizce Havacılık İngilizce programının amacı nedir?

SORU-2: Programla ilgili genel görüşleriniz nelerdir? Programın güçlü ve zayıf yönlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? (Programla ilgili en beğendiğiniz/beğenmediğiniz yönler nelerdir?)

SORU-3: Programın öğrencilerin gereksinimlerini/ihtiyaçlarını ne ölçüde karşıladığını düşünüyorsunuz? (Programdan ne kadar memnunsunuz?)

GİRDİ DEĞERLENDİRME

SORU-4: Programın amaçlarını gerçekleştirmek için ne kadar hazır olduğunuzu düşünüyorsunuz?

SORU-5: Programı uygulamak için öğretim teknolojilerinin ne kadar hazır (donanımlı, yeterli) olduğunu düşünüyorsunuz?

SORU-6: Derslerde kullandığınız kaynaklar/materyaller (ders kitabı, kaynak kitap, CD vb.) hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

SORU-7: Bu materyallerin Havacılık İngilizce öğretimine ne kadar katkı sağladığını düşünüyorsunuz?

SORU-8: Program için ayrılan süre ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

SÜREC DEĞERLENDİRME

SORU-9: Ders işleme sürecinde en fazla hangi yöntem ve teknikleri kullanıyorsunuz?

SORU-10: Programda öngörülmediği halde yer almasını istediğiniz unsurlar var mıdır?

SORU-11: Öğretim sürecinin işleyişinden ne kadar memnunsunuz? Aktiviteler uygulanırken sınıf ortamını (öğrenci katılımı, öğrenci-öğretmen ilişkisi vb.) nasıl değerlendiriyorsunuz?

SORU-12: Süreçte karşılaştığınız problemler var mıdır? Varsa bu problemlere ne tür çözümler üretiyorsunuz?

ÜRÜN DEĞERLENDİRME

SORU-13: Havacılık İngilizce programının öğrencilere neler kazandırdığını düşünüyorsunuz? (Havacılık ve İngilizcenin dört becerisi adına)

SORU-14: Programda uygulanan değerlendirme türleri (sonuç değerlendirme, süreç değerlendirme) ölçme araçlarının (sınavlar, proje-performans ödevleri) etkililiği ve kullanışlılığı hakkında neler düşünüyorsunuz?

SORU-15: Uygulanan programın daha verimli olabilmesi adına önerileriniz nelerdir?

EK-5. Öğrenci Görüşme Formu

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Değerli Öğrenciler,

Bu görüşme formu, Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Programında yürütülen yüksek lisans tez çalışmasına veri toplaması amacıyla düzenlenmiştir.

Çalışma, 11'inci sınıf Havacılık İngilizce programının Stufflebeam Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün (CIPP) Modeli temel alınarak öğretmen ve öğrenci açısından değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Değerlendirmenin kapsamlı yapılabilmesi adına söz konusu program kapsamında Havacılık İngilizce dersi alan öğrencilerin programla ilgili görüşlerinin alınması gerekmektedir. Bu görüşme formu bu sebeple düzenlenmiştir.

Cevaplarınız gizli kalacaktır ve sadece bu çalışma için değerlendirilecektir. Katılımınız, ilgi ve işbirliğiniz için şimdiden teşekkür ederim.

Yasin TURAN
Yüksek Lisans Öğrencisi

Mülakat No

Tarih/Saat

PROGRAM DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞME SORULARI

BAĞLAM DEĞERLENDİRME

SORU 1: *Sizce Havacılık İngilizce programının amacı nedir?*

SORU 2: *Programla ilgili genel görüşleriniz nelerdir? Programın güçlü ve zayıf yönlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? (Programla ilgili en beğendiğiniz/beğenmediğiniz yönler nelerdir?)*

SORU 3: *Programın sizin gereksinimlerinizi/ihtiyaçlarınızı ne ölçüde karşıladığını düşünüyorsunuz? (Programdan ne kadar memnunsunuz?)*

GİRDİ DEĞERLENDİRME

SORU 4: *Programın amaçlarını gerçekleştirmek için ne kadar hazır olduğunuzu düşünüyorsunuz?*

SORU 5: *Programı uygulamak için öğretmen ve öğretim teknolojilerinin ne kadar hazır (donanımlı, yeterli) olduğunu düşünüyorsunuz?*

SORU 6: *Derslerde size sunulan kaynaklar/materyaller (ders kitabı, kaynak kitap, CD vb.) hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?*

SORU 7: *Bu materyallerin İngilizce öğrenmenize ne kadar katkı sağladığını düşünüyorsunuz?*

SORU 8: *Program için ayrılan süre ile ilgili görüşleriniz nelerdir?*

SÜREÇ DEĞERLENDİRME

SORU 9: *Ders işleme sürecinde öğretmenlerinizin sıklıkla kullandığı yöntemlerden(strateji/teknik) hangilerini en çok seviyor, hangilerini yapmaktan hoşlanmıyorsunuz?*

SORU 10: *Programda öngörülmediği halde yer almasını istediğiniz unsurlar var mıdır?*

SORU 11: *Öğretim sürecinin işleyişinden ne kadar memnunsunuz? Aktiviteler uygulanırken sınıf ortamını (öğrenci katılımı, öğrenci-öğretmen ilişkisi vb.) nasıl değerlendiriyorsunuz?*

ÜRÜN DEĞERLENDİRME

SORU 12: *Havacılık İngilizce programının size neler kazandırdığını düşünüyorsunuz?*

SORU 13: *İngilizce başarınız nasıl ölçülüyor? Programda uygulanan değerlendirme türleri (sonuç değerlendirme, süreç değerlendirme) ölçme araçlarının (sınavlar,proje-performans ödevleri) etkililiği ve kullanılabilirliği hakkında neler düşünüyorsunuz?*

SORU 14: *Başarınızın nasıl ölçülmesini isterdiniz?*

SORU 15: *İdeal bir Havacılık İngilizce dersi nasıl olmalıdır, bahseder misiniz?*

EK-6. Bağlam Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi

Temalar	Kategoriler	Kodlar
Programın Amacı	Mesleki kariyer, dil becerilerinin geliştirilmesi, Duyuşsal katkı	Gelecekte icra edilecek mesleğe hazırlama, uluslararası kurumlarda görev alma şansı, Havacılığı sevdirmeye, dört beceriyi geliştirme, içerik odaklı dil öğretme
Programın Güçlü/Zayıf Yönleri	Duyuşsal özellikleri, ölçme ve değerlendirme, görsel-işitsel unsurlar, uygulamalı eğitim, öğretmenler, ayrılan zaman	Öğrenci motivasyonu, sınav kaygısının olmaması, video destekli aktiviteler, simülatör ve havacılık dershanesi, pilotların derse planlanması, öğretmenlerin havacılık bilgisinin artırılması
İhtiyaca Cevap Verme	Havacılığa Yönelik İhtiyaçlar, İngilizce dil becerilerine yönelik ihtiyaçlar, genel kültür, mesleki bilgi, terim ve kelime bilgisi,	Havacılık terimlerini öğretmesi, okuma, dinleme, yazma, konuşma becerileri kapsamı, genel kültürle ilgili bilgiler, uçak parçaları vb. mesleki bilgiler, telsiz konuşmaları, gerçek hayattan örnekler

EK-7. Girdi Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi

Temalar	Kategoriler	Kodlar
Hazırbulunuşluk Düzeyi	Havacılık bilgisi, İngilizce seviyesi, derse hazır gelme, duyuşsal kaygılar	Havacılıkla ilgili doküman okuyarak gelme, 10'uncu sınıfta bu derse hazırlık, Havacılıkla ilgili dinleme ve okuma yapma, derse korkusuz ve kaygısız gelme
Öğretmen ve Teknik Donanım Yeterliği	Havacılık tecrübesi, havacılık dershanesi ve simülatör, teknolojik imkanlar, öğretmen yeterliği, yardımcı materyal kullanımı	Uçuş tecrübesi olan personelle desteklenmesi, havacılık dershanesinin ve simülatörün daha sık kullanılması, internetin ve akıllı tahtanın kullanılarak daha fazla görsele yer verilmesi, öğretmenlerin derse hazırlıklı gelmesi,
Materyal Özellikleri	Ders Kitabı ve DVD'si, diğer yardımcı materyaller, görsellik, monotonluk	Ders kitabının DVD ile desteklenmesi, video ve dinleme aktiviteleri içermesi, öğretmene farklı kaynaklar sunması, monotonluktan uzaklık

Materyallerin Katkısı	Havacılığa ve İngilizceye katkısı, dinleme ve okuma becerilerine katkısı, konuşma becerisini geliştirme imkanı, yazma becerisi	Genel kültür ve İngilizce bilgisinin artması, bol okuma ve dinleme parçalarının olması, derste öğretmenle ve diğer öğrencilerle iletişim imkanı, yazma becerisinin yeterine yer almaması
Program İçin Ayrılan Süre	10'uncu sınıf programı, ders süresinin artırılması, konu yoğunluğu	Dersin 10'uncu sınıfın ikinci döneminden itibaren uygulanması, program için ayrılan sürenin artırılması, uygulamaya yeterince süre yetmemesi

EK-8. Süreç Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi

Temalar	Kategoriler	Kodlar
Uygulanan Yöntem ve Teknikler	Öğretmenin duyuşsal özellikleri, anlatım tekniği, dikkat çekme, ders kitabındaki aktiviteler, videolar	Öğretmenin derse motivasyonu, günlük hayattan örneklerle derse başlama, ders kitabında ilgi çekici aktiviteler, her konuyla ilgili görsel unsurlara yer verilmesi
Programda Öngörülme-yen Unsurlar	Üs ve havaalanı gezileri, pilotlarla söyleşi, havacılık dershanesi, firma gezileri, maket uçak	Askeri veya sivil havaalanlarına gezilerin düzenlenmesi, derslere pilotlar ve diğer havacı personelin getirilerek söyleşiler yapılması, havacılık dershanesinin geliştirilmesi, uçak üreten / bakım yapan firmalara geziler, maket uçak çalışmaları
Öğretim Süreci	Disiplin, öğrenci-öğretmen ilişkisi, öğrenci merkezli eğitim, motivasyon kaybına sebep olan unsurlar	Etkili ders ortamı, öğretmenin sıcak yaklaşımı, öğrenciler ile iyi iletişim, öğrencinin aktif olduğu aktiviteler, zaman ve donanım eksikliği

EK-9. Ürün Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi

Temalar	Kategoriler	Kodlar
Programın Kazandırdıkları	Havacılık ve İngilizce bilgisinde artış, araştırma isteği, mesleki konulara istek duyma, uçaklara ilişkin yeni bilgiler, bir sonraki eğitim kurumuna hazırlık	Havacılık ile ilgili yeni terim ve kelimeler, pilotluk ve astronotluk gibi konulara ilgi duyma, uçaklarla ilgili yeni bilgiler edinme, bir üst eğitim düzeyi için Hazırbulunuşluk düzeyinde artış
Ölçme ve Değerlendirme ve Başarı Ölçütü	Sınavsız değerlendirme, derse katılım ve etkinlik, uygulamaya ağırlık verme	Sınav uygulanmaması, simülatördeki becerilerin değerlendirilmesi, not kaygısı yaşamama
İdeal Bir Havacılık İngilizce Dersi	Derse hazırlıklı gelme, uygulamalara ağırlık verme, stressiz sınıf ortamı, videolar ile destekleme	Öğretmen ve öğrencilerin derse hazırlığı, simülasyon ve havacılık dershanelerinin etkili kullanımı, sınav stresinden arındırılmış bir program, video izlemek ve üzerine yorum yapmak

EK-10. Bağlam Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi

Temalar	Kategoriler	Kodlar
Programın Amacı	Aşinalık, pilotaj İngilizcesi, temel seviye teknik bilgiler, üst kuruma hazırlık	Havacılık jargonuna aşinalık kazandırma, teknik terimlere yönelik girdiler, pilot-kule iletişimi, bir üst eğitim kurumuna hazırbulunuşluk
Programın Güçlü/Zayıf Yönleri	Öğretmen yeterliği, eğitim ihtiyacı, alt yazı kullanımı, uçuş oyunları, öğretmen kitabı, simülatör ihtiyacı	Öğretmenlerin yurtdışında ya da bir üste eğitim alması, videolara alt yazı eklenmesi, öğrencilere yönelik uçuş oyunlarının kullanılması, simülatör sayısını artırılması

İhtiyaca Cevap Verme	Yaş grubu, öğrenci ilgisi, temel dil becerileri, monotonluk, motivasyon	Yaş grubuna hitap etmesi, dilin 4 temel becerisine yönelik ihtiyacı karşılaması, ders havasından çıkıp zevk alınan bir süreç olması, öğrencilerin motivasyonu
----------------------	---	---

EK-11. Girdi Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi

Temalar	Kategoriler	Kodlar
Hazırbulunuşluk	Deneyim, hizmet içi eğitim, motivasyon, kurumsal hedefler	Havacılık İngilizce öğretim tecrübesi, kurs ve terminoloji eğitimi, mesleki haz, kurumsal boyut
Öğretim Teknolojileri	Sınıf içi teknolojiler, sınıf dışı imkanlar, simülatör, modelleme, maket uçak dershanesi	Akıllı tahta ve bilgisayarların yeterliği, simülatör desteği, model kule ve havaalanı, maket uçak dershanesi
Kullanılan Materyaller ve Öğretime Katkısı	Ders kitabı, içerik, güncellik, video süresi, altyazı,	Ders kitabının seviye ve yaş grubuna uygunluğu, havacılığın güncel olması nedeniyle ders kitabının da güncellenmesi, içerik düzenleme, kısa videolar ve altyazı desteği

Ayrılan Süre	Süre artırımını, içerik düzenleme, ilave unsurlar, öğretmen eğitimi	Ders süresinin yeterli olduğu ancak ilaveler ile ders saatinin artırılacağı, öğretmenlerin mesleki gelişimi, oyunlar
--------------	---	--

EK-12. Süreç Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi

Temalar	Kategoriler	Kodlar
Kullanılan Yöntem ve Teknikler	Tartışma, görüş alma, eğlenceli sunum, görsel ve işitsel materyallerden yararlanma, uygulama	Öğrencilerin görüşlerine başvurma, dersi eğlenceli bir hale getirme, video ve diğer işitsel unsurları kullanma, öğrencilere uygulama şansı sunma
Öngörülmeleyen Unsurlar	Pilotlarla iletişim, üs gezileri, havacılık fuarları, havacılığa ilişkin seminer ve konferanslar	Mülakat ve görüşmeler, havaalanlarına ya da askeri üslere ziyaret planlanması, havacılık fuarlarına ziyaret, seminer ve konferanslara katılım sağlanması
Öğretim Süreci	Öğrenci motivasyonu, sınıf yönetimi, disiplin, derse katılım	Öğrencilerin derse içsel motivasyonla gelmesi, sınıf yönetiminde sorun yaşanmaması, öz disiplinin öğrenciler tarafından tahsisi, derse aktif katılım

Karşılaşılan Problemler	Pilotajla ilgili yardım ihtiyacı, süre, uygulama imkanı	Pilotlukla ilgili konularda desteğe ihtiyaç duyma, bazı konular için ayrılan sürenin yetersiz kalması, öğrencilere yeterince uygulama imkanının sunulmaması
-------------------------	---	---

EK-13. Ürün Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Tema, Kategori, Kod Listesi

Temalar	Kategoriler	Kodlar
Programın Kazandırdıkları	Havacılığı sevdirmeye, aşinalık, dilin 4 becerisi, bir sonraki eğitime hazırlık	Öğrencilerin havacılığa olan ilgisinin ve sevgisinin artması, İngilizce becerilerinin geliştirilmesi, bir üst eğitim kurumuna hazır gitmeleri
Ölçme ve Değerlendirme	Sınavsız değerlendirme, performans ödevleri, uygulama	Öğrencilerin dersi stres kaynağı olarak görmemeleri, alternatif ölçme unsurları, uygulamanın ön plana çıkartılması
Öneriler	İçerik güncelleme, teknik donanım iyileştirme, uçucu personelin derse entegrasyonu	Ders içeriğinin sürekli gözden geçirilmesi, simülasyon ve teknik donanım desteği, uçucu personelin derslere planlanması ya da öğrencilerin bu personellerle buluşturulmaları